MOJA WSPANIAŁA RELIGIA

1

WYDAWNICTWO ERKAM

UCZĘ SIĘ CZCIĆ BOGA – 1

MOJA WSPANIAŁA RELIGIA 1

UCZĘ SIĘ CZCIĆ BOGA – 1

Opracowanie:
Dr Recep ÖZDİREK – Faruk SALMAN – Nazif YILMAZ

Przekład z języka rosyjskiego:
Rozalia BOGDANOWICZ

بسم الله الرحمن الرحيم

© Wydawnictwo Erkam – Stambuł: 2018 / 1439 H

Tytuł oryginału: Benim Güzel Dinim 1

Opracowanie: Faruk SALMAN
Nazif YILMAZ
Dr Recep ÖZDİREK

Redaktor: Harun KIRKIL

Tłumaczenie na język polski: Rozalia BOGDANOWICZ

Redaktor kanoniczny: Ajdar CHABIBULLIN

Redaktor literacki: Safija CHABIBULLINA

Korekta: Musa Çaxarxan CZACHOROWSKI

Ilustracje: İsmail ÖZEN

Opracowanie graficzne i projekt okładki: Rasim ŞAKİROĞLU

ISBN: 978-605-302-471-2

Polecana szerokiemu kręgowi czytelników.
Wszystkie prawa zastrzeżone.
Koordynator wydania polskiego:

MZR
Muzułmański Związek Religijny w RP
Najwyższe Kolegium Muzułmańskie

Adres: 15-207 Białystok, ul. Piastowska 13F
tel./fax (+48) 85 732 40 23,
tel. kom. (+48) 605 612 137
e-mail: mzr@mzr.pl, www.mzr.pl

Druk i oprawa: Drukarnia Erkam

Adres: Ikitelli Organize Sanayi Bölgesi Mah.
Atatürk Bulvarı, Haseyad 1. Kısım
No: 60/3-C Başakşehir, Istanbul, Turkey
Tel: +90 212 671 07 00 pbx
Fax: +90 212 671 07 48

Stambuł – 2018

Language: Polski (Leh Dili)

WYDAWNICTWO ERKAM

WPROWADZENIE

Jesteśmy wdzięczni naszemu Panu, który dał nam wspaniałą religię, islam!

Pozdrawiamy i życzymy pokoju i szczęścia naszemu ukochanemu Prorokowi (*sallallahu alejhi ła sallam*, pokój i błogosławieństwo Allaha z Nim), który w najpiękniejszy sposób wcielił islam w swoje życie i nauczył go wszystkich ludzi, oraz jego rodzinie, bliskim i towarzyszom!

Drogie Dzieci!

Miłość do Allaha – to sedno naszej religii. Allah Najwyższy stworzył nasze serca do miłości. Chce, abyśmy kochali naszą religię, naszego Proroka (saał) i tych, których on szanował, i abyśmy podążali ich drogą.

Miłość bierze swój początek w duszy, a następnie przejawia się w naszym postępowaniu. Największa miłość – uwielbienie Allaha – również zaczyna się w duszy. To umiłowanie skłania nas, abyśmy byli dobrymi ludźmi i przestrzegali nakazów i zakazów Allaha. Dobre czyny i oddawanie czci pogłębiają tę miłość oraz naszą wiarę.

Ukochane Dzieci!

Światło wiary, zapalone przez naszego Proroka (saał), przekazywane było z pokolenia na pokolenie i dotarło do naszych dni. Każda generacja na miarę swoich sił starała się przeżyć swoje życie zgodnie z tą religią i przekazać ją swoim następcom. W ten sposób wiedza o islamie przekazywana była od jednej osoby do drugiej, od serca do serca, aż dotarła do nas.

Wiemy, że bardzo kochacie Allaha Najwyższego, naszego Stwórcę, Jego umiłowanego Wysłannika Muhammada Mustafę (saał) i naszą wspaniałą religię. My również darzymy Was miłością. Pragniemy, abyście Wy, nasze Dzieci, jak najpiękniej nauczyli się religii.

Jesteście naszą przyszłością. Całe materialne i duchowe bogactwo, którym teraz dysponujemy, za jakiś czas przejdzie w Wasze ręce i wówczas weźmiecie za nie odpowiedzialność. Przejmując od nas światło wiary, rozpalone przez naszego ukochanego Proroka (saał), poniesiecie je przez swoje życie. Na nas, dorosłych, spoczywa obowiązek przygotowania Was do tego szlachetnego dzieła. Musimy przekazać Wam w najlepszej formie przesłanie naszej religii, obejmującej stulecia i epoki. Nasz wysiłek na tej drodze – tysiąckrotna chwała Allahowi Najwyższemu! – przyniósł już pierwsze owoce.

Wykonując tę pracę, która sama w sobie jest uwielbieniem Allaha, zgłębiliśmy książki napisane na ten temat wcześniej i wykorzystaliśmy je w niniejszej publikacji. Z drugiej zaś strony chcieliśmy, abyście otrzymywali duchową wiedzę z pasją i satysfakcją. W tym celu, w przytoczonym opracowaniu uczyniliśmy rzeczy następujące:

- Abyście czytali o naszej wspaniałej religii z miłością i zaciekawieniem, każdy temat rozpoczęliśmy od krótkiego opowiadania,
- Aby zwrócić Waszą szczególną uwagę na ajaty Koranu i *hadisy* naszego Proroka (saał), będące źródłem i podstawą islamu, umieściliśmy je w ramkach.

- Żadne z nakazów lub zakazów naszej religii nie jest nam dane na próżno. Jeśli będziemy znać sens i korzyści, które one niosą, będziemy z jeszcze większą miłością podążać według zaleceń islamu. Dlatego zwróciliśmy uwagę na wyjaśnienie mądrości i korzyści, zawartych w każdym oddawaniu czci.

- Aby ułatwić zrozumienie niektórych zagadnień, opracowaliśmy je w formie pytań i odpowiedzi.

- Wiedząc o tym, że lubicie obrazki, zamieściliśmy wiele ilustracji.

- Postaraliśmy się wzbogacić Wasz duchowy świat wspomnieniami o Proroku Muhammadzie (saał), jego współtowarzyszach (ra) i znamienitych działaczach islamu.

- Niektóre informacje, jeśli była ku temu okazja, opracowaliśmy w formie tablic i schematów.

- Na końcu każdego rozdziału zamieściliśmy pytania, umożliwiające sprawdzenie nabytej wiedzy.

- Przytoczyliśmy *dua*, które recytował nasz ukochany Prorok (saał), abyście wznosząc ręce ku niebiosom, wykonywali *dua* Allahowi Najwyższemu.

Mamy nadzieję, że w swoich modlitwach wspomnicie i tych, którzy uczestniczyli w przygotowaniu tej publikacji. Zostawiamy Was sam na sam z pierwszą częścią książki z serii „Moja wspaniała religia", która nosi tytuł „Uczę się czcić Boga. Część 1".

Niech Wasze serca napełnią się wiarą, Wasze życie – islamem, a Wasze dusze – *ihsanem* (Bożym natchnieniem). Niech aniołowie będą Waszymi towarzyszami, a dobrzy ludzie – Waszymi przyjaciółmi. Niech Allah Najwyższy służy Wam pomocą. Niech Wasza droga będzie otwarta do samego Raju…

Niech Allah ma Was w opiece!

Dr Recep ÖZDİREK
Stambuł, sierpień 2007

SPIS TREŚCI

ODDAWANIE CZCI BOGU 7

Opowiadanie: GOŚCINA W PAŁACU ... 8
Czym jest oddawanie czci Bogu? ... 10
Dlaczego czcimy Allaha? ... 11
Opowiadanie: DZIĘKUJĘ ALLAHOWI ... 12
Co nam daje uwielbienie Allaha? ... 14
PYTANIA ... 15

OBOWIĄZKI I ODPOWIEDZIALNOŚĆ *MUKALLAFA* 17

Opowiadanie: DROGA DO RAJU ... 18
Nasze religijne obowiązki ... 19
Af'al mukallafin (czyny *mukallafa*) ... 20
Filary islamu ... 23
Wiersz: Filary islamu ... 23
Opowiadanie: CZŁOWIEK Z NADŻDU ... 24
PYTANIA ... 25

CZYSTOŚĆ 27

Opowiadanie: KOBIETA, SPRZĄTAJĄCA DOM ALLAHA ... 28
Islam i czystość ... 30
Wiersz: Czystość i muzułmanin ... 31
Rodzaje czystości ... 32
Wiersz: Czystość i zdrowie ... 35
Jaki jest związek między oczyszczeniem i oddawaniem czci? ... 36
Nasz Prorok (saał) przywiązywał wyjątkową wagę do czystości ... 37
Wiersz: Czystość ... 38
PYTANIA ... 39

TAHARAT – GUSL – TAJAMMUM 41

Opowiadanie: *TAHARAT* OCZYSZCZA Z GRZECHÓW ... 42
TAHARAT ... 44
Czym jest *taharat*? ... 44
Czego nie należy czynić bez *taharatu*? ... 44
Jak wykonujemy *taharat*? ... 44
Opowiadanie: ZIMNY STRUMYK ... 46
Pożytek z *taharatu* ... 48
Jakie są *fardy taharatu*? ... 49
Na co powinniśmy zwracać uwagę, aby wykonywać *taharat* według *sunny* naszego Proroka (saał)? ... 50
Co narusza nasz *taharat*? ... 51
Światło *ummy* Muhammada (saał) ... 51

GUSL (CAŁKOWITE OCZYSZCZENIE) 52
Czym jest *gusl*? 52
Czego nie należy czynić bez *guslu*? 52
Jakie są *fardy guslu*? 52
W jakich sytuacjach należy wykonywać *gusl*? 53
Jak wykonujemy *gusl*? 53
Pożytek z *guslu* 54
Czego należy unikać w czasie wykonywania *guslu*? 54
Na co należy zwracać uwagę, aby wykonywać *gusl* według *sunny* naszego Proroka (saał)? 55
Opowiadanie: MOC WODY 55
TAJAMMUM 59
Czym jest *tajammum*? 59
W jakich sytuacjach należy wykonywać *tajammum*? 59
Jak wykonujemy *tajammum*? 59
Jakie są *fardy tajammum*? 60
Opowiadanie: JASKINIA CZORAKTEPE 60
PYTANIA 64

MODLITWA *(NAMAZ)* **67**

Opowiadanie: PIERWSZA MODLITWA (SKRÓT) 68
Czym jest modlitwa? 70
W jakim celu wykonujemy modlitwę? 71
Co nam daje modlitwa? 72
Kto jest zobowiązany do modlitwy *fard*? 74
Rodzaje modlitw 74
Fardy modlitwy 78
Azan 79
Ikama 81
Jak wykonujemy modlitwę? 82
Kolejność wykonywania modlitw *fard* 88
Dua i *tasbih* po modlitwie 92
Wymagane czyny (*ładżiby*) w modlitwie 94
Sunny modlitwy 95
Zasady zachowania się (*adab*) podczas modlitwy 96
Czyny niewskazane (*makruh*) podczas modlitwy 96
Wykonujmy modlitwę w pokorze 97
Okoliczności, które unieważniają modlitwę 99
Wartość zbiorowej modlitwy 100
Zasady zachowania (*adab*) w meczecie 101
Rodzaje modlitw wykonywanych zbiorowo 104
Modlitwa chorego 107
Modlitwa podróżnego 108
Modlitwa zaległa (*kada*) 108
Pokłon zapomnienia (*sadżda al-sahł*) 110
Pokłon *al-tilałat* (*sadżda al-tilałat*) 111
Niezalecany czas (*makruh*) wykonywania modlitw rytualnych 112
Opowiadanie: MOJE MODLITWY 113
Nasz Prorok (saał) bardzo lubił odprawiać modlitwy 116
Meczety 117
PYTANIA 120
ODPOWIEDZI NA PYTANIA 127

CEL NASZEGO STWORZENIA

ODDAWANIE CZCI BOGU

- *Pojęcie oddawania czci Bogu*
- *Cel oddawania czci Bogu*
- *Pożytek z oddawania czci Bogu*

GOŚCINA W PAŁACU

Żył sobie pewien bardzo zamożny padyszach. I oto zapragnął, aby o jego bogactwie i wielkości dowiedzieli się ludzie. W tym celu postanowił zbudować wspaniały pałac i udekorować go pięknymi i drogimi ozdobami. Kazał ustawić mnóstwo stołów i zastawić je najróżniejszymi potrawami i napojami. Następnie wysłał posłańca, aby zaprosił ludzi do pałacu i wyjaśnił, jak należy się w nim zachować.

Posłaniec oprowadzał przybyłych gości po komnatach i proponował im przygotowany przez padyszacha poczęstunek i upominki. Po tym zaczął opowiadać o padyszachu.

„O ludzie! Nasz padyszach, gospodarz tego pałacu, zażyczył sobie, abyście dowiedzieli się o nim i dlatego pokazał wam ten pałac i wszystko, co w nim się znajduje. Tą gościną i prezentami daje wam znak, jak bardzo wszystkich was lubi. I wy odwzajemnijcie się mu miłością i szacunkiem. Oprócz tego, tymi licznymi podarunkami ukazał swoją szczodrość i łaskę. Wy zaś w odpowiedzi okażecie mu wdzięczność i poważanie. Na wszystkich kosztownościach i rzeczach zobaczycie pieczęci padyszacha. Postarajcie się więcej dowiedzieć się o gospodarzu tego majątku, zrozumieć jego wielkość i głębię jego miłosierdzia”. Po tej zapowiedzi goście rozdzielili się na dwie grupy.

Uczestnicy pierwszej grupy wysłuchali posłańca i przyjęli jego słowa z zadowoleniem. Podczas zwiedzania pałacu zachowywali się skromnie i okazywali szacunek, stosując się do ustalonych zasad. Wyrazili wdzięczność padyszachowi za zaproszenie, gościnę i liczne upominki. Gospodarz był zadowolony z zachowania tych gości i wyróżnił ich kolejną nagrodą. Wprowadził do jeszcze bardziej okazałego i piękniejszego pałacu. I tam żyli wiecznie, w szczęściu i pokoju.

Gości z drugiej grupy nie interesowało nic, oprócz jedzenia i picia. Nie przywiązywali wagi do słów posłańca. Mieszając napoje, zakazane do łączenia, i spożywając je, upili się. Hałasowali, kłócili się, stwarzając niedogodności innym gościom. Zamiast podziękować za ugoszczenie i podarunki, zaczęli wykrzykiwać, że mało tego, że zabrakło tamtego. Za takie zachowanie zostali pochwyceni przez strażników i wtrąceni do więzienia. Tam zostali poddani srogiej karze.

PYTANIA

- Padyszach w tym opowiadaniu uosabia Allaha Najwyższego. Co, według was, przedstawia pałac w tym opowiadaniu?
- Co kryje się pod gościną i prezentami w pałacu?
- Kogo uosabia posłaniec?
- Kogo wyobrażają goście zaproszeni do pałacu?
- Kogo mamy na myśli, jeśli chodzi o gości z pierwszej grupy?
- O kim myślimy, mówiąc o uczestnikach drugiej grupy?
- Czym jest „jeszcze bardziej okazały pałac", do którego będą wprowadzeni goście z pierwszej grupy?
- Czym jest więzienie, do którego zostaną wtrąceni ludzie z drugiej grupy?
- Dlaczego druga tura gości została wrzucona do więzienia?
- Dlaczego, według was, uczestnicy drugiej grupy nie posłuchali posłańca?

CZYM JEST ODDAWANIE CZCI BOGU?

✍ Oddawanie czci – to wyrażenie naszej miłości i przywiązania do Allaha Najwyższego, który stworzył nas i wszystko na tym świecie. To wypełnienie Jego nakazów i powstrzymanie się od czynów, których On zakazał.

Czczenie Allaha – to przejaw naszej wiary, której miejsce jest w naszych sercach i postępowaniu. Wykonywanie modlitwy, trzymanie postu, recytacja Koranu, wznoszenie *dua*, wspominanie imienia Allaha – wszystko to odnosi się do oddawania czci. Powstrzymywanie się od kłamstwa, kradzieży i innych grzechów – jest również czczeniem Boga. Dobry stosunek do rodziców, odwiedzanie krewnych – to także oddawanie czci. Czynienie ludziom dobra, okazywanie pomocy, usuwanie utrudnień i problemów przynoszących im szkodę – jest wielbieniem Allaha. Przywitanie swojego brata muzułmanina pozdrowieniem „salam!" (pokój!), uśmiechnięcie się do niego – jest też oddaniem czci. Takim sposobem wszystko, co czynimy ku zadowoleniu Allaha, jest Jego czczeniem i uwielbieniem.

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„*Dua* – sedno uwielbienia Allaha".

(Tirmizi, „Dałat", 1)

Allah Najwyższy nakazuje:

Powiedz: „Zaprawdę, moja modlitwa, moje praktyki religijne, moje życie i moja śmierć – należą do Boga, Pana światów!"

(Sura al-An'Am, Trzody, 6:162)

DLACZEGO CZCIMY ALLAHA?

W każdym momencie swojego życia korzystamy z niezliczonych dobrodziejstw. Powietrze, którym oddychamy, woda, którą pijemy, pokarmy, które jemy, najróżniejsze owoce i warzywa mające swój kolor, zapach i smak, zwierzęta, których mięso służy nam jako pożywienie, a mleko jako napój. Wszystko to stanowi dar Allaha dla nas i Jego dobro.

Jeśli ktoś uczyni nam nawet najmniejszą uprzejmość, cieszymy się. Czujemy do tej osoby wdzięczność i miłość. Dziękujemy jej. I jeśli ów człowiek poprosi nas o coś, z radością wypełnimy jego prośbę, prawda? A czy nie powinniśmy być wdzięczni Allahowi, który stworzył nas i otoczył niezliczonymi dobrodziejstwami? Czy nie powinniśmy z radością oddawać Mu cześć, tak jak On nakazał nam to czynić?

Oddając cześć, okazujemy wdzięczność Bogu za dobra, którymi nas obdzielił. Oprócz tego, wyrażamy poprzez wielbienie Allaha swoją wiarę, miłość i oddanie Jemu. Dzięki temu dostępujemy zaszczytu miłości Pana. Jeśli Allah pokocha nas, to, bez wątpienia, zatroszczy się o nas i ofiaruje nam w przyszłym świecie (*ahira*) jeszcze większe dary niż w życiu doczesnym i da w Raju bezgraniczne szczęście.

Allah Najwyższy nakazuje:

„[…] Jeśli będziecie wdzięczni, to Ja obdarzę was więcej […]”

(Sura Ibrahim, Abraham, 14:7)

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„Patrzcie na tych, czyje warunki życia są gorsze niż wasze, a nie na tych, czyje są lepsze. To będzie lepsze, abyście mogli cenić dobra podarowane wam przez Allaha”.

(Muslim, „Zuhd”, 9)

OBUWIE

Pewien człowiek nie posiadał trzewików. Bardzo pragnął je mieć i martwił się z tego powodu. I oto pewnego razu zobaczył człowieka, który był bez nogi. „Dziękuję Allahowi – powiedział. – Nie posiadam butów, ale mam nogi. Obuwie można kupić, lecz nogi – nie”. Jeśli będziemy cenić te dobra, którymi dysponujemy, okażemy wdzięczność za nie Allahowi.

Jeśli poznamy cenę tego, co posiadamy, będziemy dziękować Allahowi.

DZIĘKUJĘ ALLAHOWI

Od kilku dni Ajsza była chora i nie mogła wyjść z domu. Potem jej stan zdrowia uległ poprawie, lecz mama nadal nie pozwoliła jej wstać z łóżka. Lekarz również zalecił przez pewien czas pozostać w łóżku i dobrze się odżywiać, aby nabrała sił. Miejsce do spania Ajszy znajdowało się przy samym oknie. Przez cały dzień dziewczynka patrzyła w okno na przechodniów, czytała książkę, rozmawiała z mamą i tatą. Mimo wszystko było jej smutno. Straciła apetyt, a lekarstwa wywoływały wstręt.

Tego dnia po obiedzie przyszła odwiedzić Ajszę jej nauczycielka. Ta wizyta była wielką niespodzianką i bardzo dziewczynkę ucieszyła.

Nauczycielka ucałowała Ajszę w czoło. Usiadła przy jej łóżku i zapytała, jak się czuje.

Dziewczynka odpowiedziała, że nie chce już dłużej leżeć i pić obrzydliwych lekarstw, lecz jak najszybciej wyzdrowieć.

Nauczycielka pogłaskała Ajszę po głowie i poradziła uzbroić się w cierpliwość. Dziewczynka zamyśliła się. Sugestia nauczycielki nie bardzo jej się spodobała. Zapytała więc swoją panią:

- W jakim celu Allah stworzył chorobę?

- Żebyś ceniła zdrowie, nauczyła się być cierpliwą i wdzięczną – odpowiedziała z uśmiechem nauczycielka.

- To znaczy, jak? – nie zrozumiała Ajsza.

Nauczycielka wyjaśniła:

- Ajszo, moja cudowna Ajszo! Wszystko, co się z nami zdarza, odbywa się po to, żebyśmy się czegoś nauczyli. Choroba uczy nas cenić zdrowie. Głód uczy szanować jedzenie. Upał daje nam zrozumieć wartość picia. Jeśli nie przeżyjesz tego, to nie poznasz ważkości rzeczy, które posiadasz.

- Ma pani rację – zmuszona była przyznać się Ajsza – ja również przekonałam się, jak cenne jest zdrowie, gdy zachorowałam.

- Jesteś zuchem, Ajszo – pochwaliła ją pani. – Nie znając wartości tego, co posiadamy, nie możemy być szczerze wdzięczni temu, Kto nas obdarzył dobrem. Sądzę, że po tym będziesz bardziej dziękować Allahowi za to, że stworzył cię zdrowym dzieckiem.

- Zgadzam się – powiedziała dziewczynka, patrząc nauczycielce prosto w oczy. – Będę o tym pamiętać.

Jednak po krótkim namyśle przyszło jej do głowy jeszcze jedno pytanie i nie mogła się powstrzymać, aby go nie zadać:

- Proszę pani, w takim przypadku wychodzi na to, że ludzie bogaci powinni bardziej dziękować Allahowi?

- Pomyśl – powiedziała nauczycielka – jeśli jakiś człowiek byłby ślepy, ale bogaty, czyż nie zgodziłby się oddać całe swoje bogactwo, żeby zobaczyć świat? A jeśli byłby głuchy, to czy nie wolałby stracić wszystkie pieniądze, aby usłyszeć dźwięki tego świata?

- Oczywiście!

- W takiej sytuacji każdy, kto ma widzące oczy, słyszące uszy i zdrowe nogi, jest bardzo bogaty. I w pierwszej kolejności ci, którzy mają rozum, który umożliwia mu myślenie…

- To znaczy, że jestem bardzo bogata – powiedziała Ajsza.

- Tak – potwierdziła nauczycielka. – Jesteś niezwykle bogata i dlatego powinnaś dużo dziękować Allahowi.

Ajsza obiecała:

- Więcej nie będę narzekać, proszę pani. Będę wdzięczną służką Allaha.

Nauczycielka wzięła Ajszę za jej małą rączkę i delikatnie pocałowała w czoło.

- Wracaj do zdrowia, Ajszo. Będę prosić Allaha, aby jak najszybciej przywrócił ci dobre samopoczucie – powiedziała na pożegnanie.

Çiğdem Özmen

CO NAM DAJE UWIELBIENIE ALLAHA?

Oddawanie czci zbliża nas do Allaha.

Zostaliśmy stworzeni po to, aby poznać Allaha i służyć Mu. Naszym służeniem jest oddawanie czci. Poprzez hołd zbliżamy się do Niego. Bez pośredników prosimy Go o pomoc, chronimy się pod osłoną Jego miłosierdzia. Znajdujemy szczęście w tym, żeby zasłużyć na Jego miłość.

Oddawanie czci Bogu doskonali naszą moralność.

Poprzez czczenie Allaha stajemy się dobrymi, pożytecznymi dla społeczeństwa ludźmi, posiadającymi piękne morale. Nasze serca uwalniają się od próżnych myśli i uczuć. Oczyszczając nas zewnętrznie i wewnętrznie, to jest duchowo, oddawanie czci doskonali naszą moralność.

Oddawanie czci umacnia naszą wiarę.

Zachowanie i umocnienie wiary jest możliwe tylko w warunkach czczenia Allaha. Jeśli w należyty sposób będziemy oddawać cześć Najwyższemu Panu, nasza wiara ugruntuje się.

Jak widzimy, w uwielbieniu Boga jest pożytek, zarówno dla tego świata, jak i wiecznego. Muzułmanin, który poczuł smak oddawania czci, nie zaprzestanie służenia Allahowi, obojętnie gdzie się znajdzie. Nasz ukochany Prorok (saał) jest w tym względzie najlepszym przykładem. Bardzo lubił służyć Allahowi i był w tym wyjątkowo dokładny i staranny. Nawoływał wszystkich wyznawców do sumiennego i skrupulatnego wielbienia Pana.

Allah Najwyższy nakazuje:

„I stworzyłem dżiny i ludzi
tylko po to, żeby Mnie czcili".

(Sura az-Zarijat, Rozpraszające, 51:56)

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

Pewien człowiek podszedł do Wysłannika Allaha (saał) i poprosił:
- O Rasulullahu! Poinformuj nas o czynie, który zaprowadzi nas do Raju i oddali od Piekła.

W odpowiedzi na to Prorok (saał) oznajmił:
- Służ Allahowi i nie dodawaj Jemu nikogo jako współtowarzyszy. Wykonuj modlitwy, wypłacaj jałmużnę i troszcz się o krewnych.

(Buchari, „Adab", 10)

Pewnego razu nasz Prorok (saał) wziął Muaza bin Dżabala (ra) za rękę i powiedział:

- Muazie! Przysięgam na Allaha, naprawdę, lubię cię!

Wielce szanowany Muaz (ra) odpowiedział:

- O Wysłanniku Allaha! I ja ciebie lubię!

Nasz Prorok (saał) kontynuował:

- Muazie! Radzę ci po każdej modlitwie obowiązkowo recytować następującą *dua*:

اَللّٰهُمَّ اَعِنِّى عَلٰى ذِكْرِكَ وَ شُكْرِكَ وَ حُسْنِ عِبَادَتِكَ

„O mój Allahu! Pomóż mi pamiętać o Tobie, okazywać Ci wdzięczność za Twoje dobra i godnie Ci służyć!"

(Abu Dawud, „Łitr" 26)

PYTANIA

Sprawdźmy swoją wiedzę:

Proszę wskazać, czy poniższa wypowiedź jest prawidłowa, czy nieprawidłowa.

1. Oddawanie czci – to wyrażenie naszej miłości i przywiązania do Allaha Najwyższego, który stworzył nas i wszystko na tym świecie. ☐ TAK ☐ NIE
2. Jesteśmy stworzeni po to, aby wyrosnąć i zdobyć zawód. ☐ TAK ☐ NIE
3. Pomaganie ludziom, pozdrawianie ich, powitanie brata-muzułmanina z uśmiechem – wszystko to nie jest oddawaniem czci Bogu. ☐ TAK ☐ NIE
4. Czczenie Allaha oczyszcza nie tylko nasze ciało, ale i doskonali naszą moralność. ☐ TAK ☐ NIE
5. Oddając cześć Allahowi, dziękujemy Mu za te dobra, którymi nas obdarzył. ☐ TAK ☐ NIE

Wykonajmy test:

1. Które z wymienionych czynów nie jest oddawaniem czci?

a) Wykonywanie modlitwy.

b) Powstrzymywanie się od kłamstwa.

c) Usuwanie z drogi utrudnień przeszkadzających ludziom.

d) Plotkowanie.

2.

I. Dobry czyn

II. Grzech

III. Oddawanie czci

Które z wymienionych czynów Allah lubi i chce, abyśmy wykonywali?

a) I-II

b) I-III

c) I-II-III

d) II-III

3. Jak można zrozumieć przysłowie: „Do miejsca, gdzie skosztowałeś soli, przez tysiąc dni wysyłaj pozdrowienia”?

a) Jeśli zjemy sól, to pamiętamy o tym przez 1000 dni.

b) Lubimy bardzo tych, którzy są dla nas dobrzy.

c) Nie powinniśmy zapominać o tych, którzy są dla nas dobrzy.

d) Najdłużej, ile można pamiętać o gościnie, to 1000 dni.

4. Które z poniższych wypowiedzi nie mają związku z rezultatem oddawania czci Allahowi?

a) W wyniku oddawania czci Allahowi oczyszcza się ciało i dusza.

b) Oddając cześć Panu, stajemy się ludźmi czystymi wewnętrznie i pożytecznymi dla społeczeństwa.

c) Oddając cześć Allahowi, zasługujemy na Jego miłość.

d) Dzięki wielbieniu Boga stajemy się znanymi i sławnymi ludźmi.

5. Które z poniższych zdań są odpowiedzią na pytanie: „W jakim celu oddajemy cześć Allahowi”?

I. Żeby zasłużyć na miłość i zadowolenie Allaha.

II. Gdyż jest to nakaz Allaha.

III. Aby zostać szczęśliwymi sługami Allaha, którzy uniknęli kary w Piekle i weszli do Raju.

a) I-II

b) I-III

c) I-II-III

d) II-III

Proszę uzupełnić luki wyrazami z nawiasów:

(czynach / Allaha / okazywać Ci wdzięczność / wielbienie Allaha / oddawanie czci)

1. Powiedz: „Zaprawdę, moja modlitwa moje ……, moje życie i moja śmierć – należą do Boga, Pana światów!”
2. Nie kłamać i nie kraść – to również …… .
3. Oddawanie czci Bogu jest odzwierciedleniem wiary, która znajduje się w naszym sercu i w naszych …… .
4. Wszystko, co czynimy ku zadowoleniu …… jest oddawaniem Mu czci.
5. „O mój Allahu! Pomóż mi pamiętać o Tobie, …… za Twoje dobra i godnie Ci służyć!”

NASZE RELIGIJNE OBOWIĄZKI

OBOWIĄZKI I ODPOWIEDZIALNOŚĆ *MUKALLAFA*

- ***Nasze obowiązki***
- ***Af'al mukallafin***
- ***Filary islamu***

DROGA DO RAJU

Pewnego razu jeden z towarzyszy, Muaz (ra) zapytał naszego Proroka (saał):

- O Wysłanniku Allaha! Powiedz mi, jaki czyn pozwoli mi wejść do Raju i oddali od Piekła?

Prorok Muhammad (saał) odpowiedział:

- Pytasz o wielkie dzieło. Lecz Allah czyni je lekkim, komu zechce: czcij tylko Allaha i nie dodawaj Mu nikogo równego. Najlepiej, jak potrafisz, wykonuj modlitwę. Wypłacaj jałmużnę. Trzymaj post w *ramadanie*. Jeśli starczy ci sił i możliwości, odbądź *hadżdż*.

Po chwili kontynuował:

- Czy teraz poinformować cię o wrotach szczęścia? Post jest osłoną (od Piekła i grzechów). Jałmużna tłumi cierpienie za grzechy tak, jak woda gasi ogień. Modlitwa, wykonywana przez człowieka o północy, likwiduje grzechy.

Następnie Wysłannik Allaha (saał) wyrecytował ajaty: **„Ich boki wyrywają się z pościeli oni wzywają swego Pana z obawą i nadzieją i rozdają z tego, w co ich zaopatrzyliśmy. I żadna dusza nie wie, jaka radość jest trzymana dla nich w ukryciu w nagrodę za to, co oni czynili”** (sura as-Sadżda, Pokłon, 32:16–17).

Po tym zapytał:

- Czy opowiedzieć ci o początku wszystkich dziejów i o wydarzeniu największym z nich?

- Tak, opowiedz, o Wysłanniku Allaha! – wykrzyknął Muaz (ra).

- Początek dziejów – islam, podstawa wszystkich czynów – modlitwa, największe z wszystkich dzieł – *dżihad*.

Potem dodał:

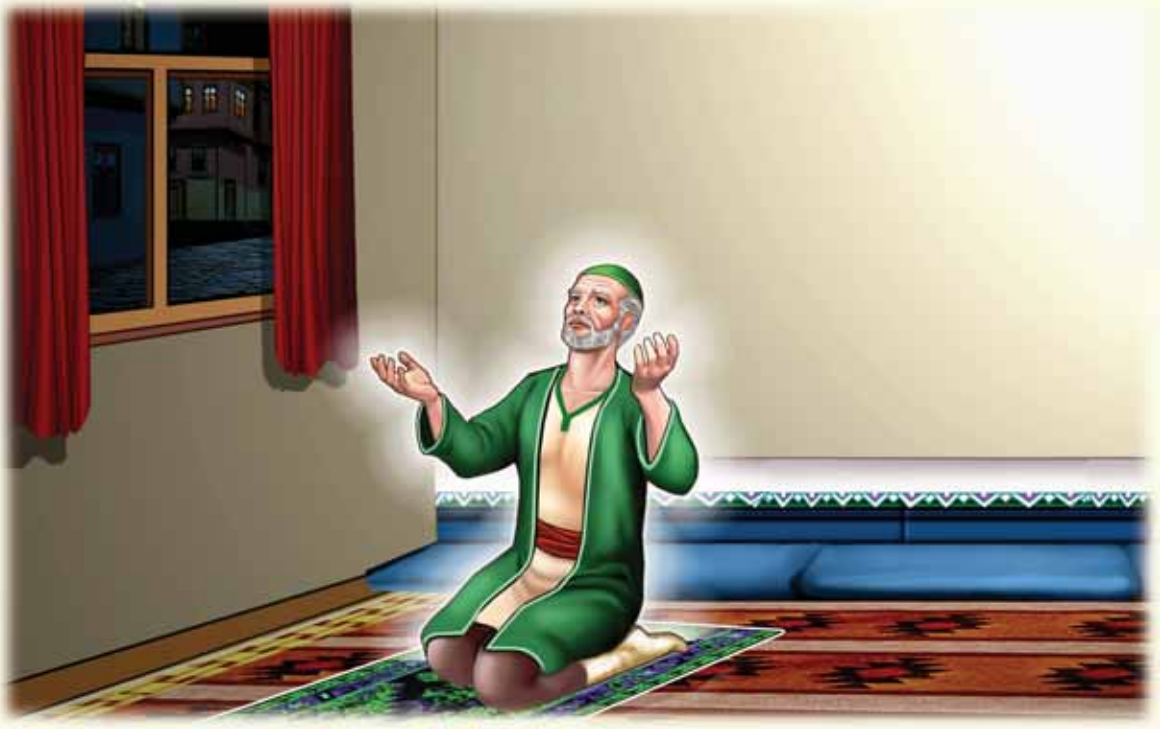

- Powiedzieć ci, w czym tkwi siła napędowa tego wszystkiego?

- Tak, wyjaśnij, o Wysłanniku Allaha! – poprosił Muaz (ra).

Nasz ukochany Prorok (saał) wskazał na swój język i powiedział:

- Chroń go!

Wielce szanowany Muaz (ra) zapytał:

- O *Rasulullahu*! Czyżbyśmy byli zapytani i o to, o czym rozmawialiśmy?

Prorok Muhammad (saał) odpowiedział:

- Niech Allah da ci pomyślność, Muazie! To, co wtrąca ludzi do Piekła twarzą w dół – to są skutki działania ich języków (Tirmizi, „Iman", 8).

NASZE RELIGIJNE OBOWIĄZKI

Allah Najwyższy obdarzył nas mnóstwem dobrodziejstw. A najważniejszym z nich jest rozum. Dzięki niemu możemy odróżniać prawdę od kłamstwa, dobro od zła. Dlatego rozum i zdolność myślenia są podstawowymi cechami, odróżniającymi człowieka od zwierząt.

Dar, jakim jest rozum, nakłada na nas odpowiedzialność. Allah Najwyższy, obdarzając nas wszelkim dobrem, nie uczynił tego bezcelowo i nie zdjął z nas odpowiedzialności. Nakazał nam wykonywać dobre i pożyteczne uczynki oraz zakazał popełniać naganne i niegodziwe. Nałożył na nas pewne obowiązki, wypełnienie których zapewnia szczęście na tym i w przyszłym świecie. Te czyny, które powinniśmy spełniać, i te, których należy się wystrzegać, nazywają się obowiązkami religijnymi.

Kiedy człowiek staje się dojrzały?

Wiek, w którym człowiek osiąga dojrzałość, pozostaje w zależności od budowy ludzkiego ciała i warunków klimatycznych. U chłopców następuje w okresie od dwunastu do piętnastu lat, u dziewczynek – od dziewięciu do piętnastu lat. Jeśli przy osiągnięciu piętnastu lat zarówno u chłopców, jak i u dziewcząt nie zaobserwuje się oznak dojrzałości, to i tak uważa się ich za dojrzałych i nakłada się na nich obowiązek wypełniania zaleceń religii i unikania wszystkiego, czego ona zabrania.

Co oznacza słowo „*mukallaf*"?

Ludzie, którzy osiągnęli wiek dojrzały i są w pełni władz umysłowych, w związku z czym biorą odpowiedzialność za wypełnienie zaleceń religii, nazywani są *mukallafami*. Osoby umysłowo niepełnosprawne i dzieci, które nie osiągnęły dojrzałości, nie są *mukallafami*.

AF'AL MUKALLAFIN (CZYNY MUKALLAFA)

Co oznacza „*af'al mukallafin*"?

Zalecenia religijne, odnoszące się do czynów *mukallafów* noszą nazwę *af'al mukallafin*.

Jakie terminy oznaczają religijne obowiązki?

Religijne obowiązki *mukallafa* określane są ośmioma terminami:

AF'AL MUKALLAFIN	
1. *Fard*	☺☺☺☺
2. *Ładżib*	☺☺☺
3. *Sunna*	☺☺
4. *Mustahab*	☺
5. *Mubah*	😐
6. *Makruh*	☹☹
7. *Haram*	☹☹☹☹
8. *Mufsid*	💣

Fard ☺☺☺☺

***Fard*:** jest to akt czci, który nasza religia nakazuje obowiązkowo wykonywać. Przykładem *fardu* jest odprawianie modlitw, przestrzeganie postu, przekazywanie jałmużny.

Osoba, która wypełnia *fard,* otrzymuje duże wynagrodzenie (*hasanat*). Człowiek, który nie wykonuje *fardu* bez ważnej przyczyny, popełnia grzech. Ten, kto nie wierzy w obowiązek wykonywania któregoś z *fardów* lub nie uznaje go w charakterze nakazu naszej religii, odchodzi od islamu.

Istnieją dwa rodzaje *fardu*:

a) *Fard ajn*: *fard*, do wypełnienia którego zobowiązany jest każdy muzułmanin – *mukallaf* (obowiązek indywidualny). Przykładem *fardu ajn* jest odprawianie modlitwy pięć razy dziennie, poszczenie.

b) *Fard kifaja*: *fard*, który uznaje się za spełniony, jeśli jest wykonany przez grupę muzułmanów. Po jego wykonaniu inni muzułmanie są zwolnieni z odpowiedzialności (obowiązek zbiorowy). Na przykład, jeśli umrze muzułmanin, a grupa muzułmanów wykona modlitwę *dżanaza*, to pozostali muzułmanie są z jej wykonania zwolnieni.

Ładżib

***Ładżib*:** zalecane akty czci, lecz nie mają one takich precyzyjnych dowodów jak *fardy*. Przykładem *ładżibu* jest wypełnianie świątecznych modlitw, przekazywanie dobrowolnej jałmużny – *sadaki* w okresie *ramadanu*, składanie ofiary podczas święta Kurban Bajram (Id al-Adha).

Podobnie jak przy wypełnieniu *fardu*, człowiek wykonujący *ładżib* otrzymuje wynagrodzenie, a ten, kto go nie czyni, popełnia grzech. Osoba negująca *fard* odchodzi od islamu, ale ten, kto odrzuca obowiązek *ładżibu* nie opuszcza religii.

Sunna

***Sunna*:** są to czyny, oprócz *fardów* i *ładżibów*, które wykonywał nasz Prorok (saał) i zalecał nam je wykonywać.

Istnieją dwa rodzaje *sunny*:

a) *Sunna muakkada*: *sunna*, którą nasz ukochany Prorok (saał) wykonywał prawie zawsze, opuszczając tylko w wyjątkowych sytuacjach. Przykładem *sunny muakkada* są *sunny* porannych, południowych i wieczornych modlitw, modlitwa – *tarałich*.

b) *Sunna gajri muakkada*: *sunna*, którą nasz umiłowany Prorok (saał) nie zawsze wykonywał. Przykładem są sunny popołudniowych i nocnych modlitw.

Mustahab

***Mustahab*:** czyny, uznawane za szlachetne i zalecane, których spełnienie jest pięknym zachowaniem. Noszą też nazwę *„nafila”* i *„mandub”*. Przykładem *mustahabu* jest odmawianie modlitwy *duha*, trzymanie postu w poniedziałki i czwartki, rozdawanie jałmużny potrzebującym, podarowanie prezentów. Osoby spełniające *mustahab* zyskują wynagrodzenie *(hasanat)*, a ci, którzy tego nie czynią – nie popełniają grzechu.

Mubah 😐

***Mubah*:** czyny, w spełnianiu lub niespełnianiu których mamy swobodę. Wykonując *mubah* nie pozyskujemy wynagrodzenia, a nie czyniąc go – nie popełniamy grzechu. Przykładem *mubahu* jest siedzenie, chodzenie, spanie

Makruh ☹☹

***Makruh*:** czyny uznawane za złe, których popełnienie jest naganne.

Wyróżnia się dwa rodzaje czynów makruh:

a) *Tahriman makruh* (zbliżony do *haram*): czyny i zachowania, których zakaz nie opiera się na dokładnych dowodach, nie mniej, są one zakazane. Osoba, która popełnia *tahriman makruh*, jest grzesznikiem. Przykładami *tahriman makruh* są: palenie papierosów, niewykonywanie świątecznych modlitw bez ważnej przyczyny, niespełnianie o czasie popołudniowych modlitw, a odmawianie ich w porze zachodu słońca.

b) *Tanzihan makruh* (zbliżony do *halal*): czyny i zachowanie, których wykonywanie nie jest przez naszą religię aprobowane.

Osoba, która dokonuje czynów uznanych jako nieprzyzwoite, nie jest grzesznikiem. Przykładem *tanzihan makruh* jest wycieranie nosa prawą ręką.

Haram ☹☹☹☹

***Haram*:** czyny kategorycznie zakazane przez naszą religię. Na przykład, niezgodne z prawem zabicie człowieka, kradzież, spożywanie napojów alkoholowych, cudzołóstwo, gry hazardowe, konsumpcja wieprzowiny, nieposłuszeństwo rodzicom, zniesławiające wypowiedzi o ludziach – wszystko to jest *haram*.

Osoba, która popełnia *haram*, występuje przeciwko Allahowi i dopuszcza się ciężkiego grzechu. Człowiek, który unika *haramu*, dostępuje miłości Allaha Najwyższego i zasługuje na wysoką nagrodę (*hasanat*). Ten, kto odrzuca niedozwolone czyny *haram*, uznaje za dozwolone to, co zakazał Allah – opuszcza islam.

Mufsid 💣

***Mufsid*:** czyny i zachowanie, które naruszają rozpoczęty akt czci. Na przykład, rozmowa zakłóca modlitwę, a świadome jedzenie i picie – post. Naruszony akt czci należy wyrównać.

FILARY ISLAMU

Jesteśmy muzułmanami i dlatego powinniśmy wypełniać określone obowiązki nałożone na wyznawców islamu. Podstawowe z nich są filarami naszej religii. Islam opiera się na następujących pięciu filarach:

1. **Wyznanie wiary *kalima szahada***: wiara w to, że nie ma Boga prócz Allaha, a Muhammad jest Jego Wysłannikiem.
2. **Wykonywanie modlitwy**: odprawianie pięciu obowiązkowych modlitw dziennie.
3. **Post: w okresie miesiąca *ramadan***.
4. **Płacenie *zakatu* (podatku)**: dawanie określonej kwoty z posiadanej własności.
5. **Pielgrzymka**: odbycie raz w życiu pielgrzymki (*hadżdż*).

Pierwszy filar jest podstawą naszej wiary. Pozostałe są głównymi obowiązkami, wynikającymi z naszej wiary.

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„Islam opiera się na pięciu filarach: zaświadczeniu, że nie ma Boga prócz Allaha, a Muhammad jest Jego Wysłannikiem; wykonywaniu modlitwy; poszczeniu w ramadanie; wypłacaniu *zakatu* i odwiedzeniu Domu Allaha – Kaaby".

(Buchari, „Iman", 1)

FILARY ISLAMU

Islam jest religią Najwyższego Allaha
i trzyma go pięć filarów:

świadectwo, że nie ma prócz Allaha
innych, takich jak On, bogów.
I że syn Abdullaha, Muhammad,
jest Wysłannikiem Boga i Jego ukochanym sługą.

Wykonywanie pięciokrotnej modlitwy,
post w *ramadanie* i wypłata *zakatu*.
Dla tych, którzy mają możliwości, także
pielgrzymka – odbycie *hadżdżu*.

Jusuf Aschadullin

CZŁOWIEK Z NADŻDU

Pewnego razu Wysłannik Allaha (saał) przebywał w kręgu swoich towarzyszy. W pewnym momencie podszedł do nich człowiek, którego wygląd świadczył, że przyszedł z daleka. Okazało się, że przybył z prowincji Nadżd. Zbliżył się do Wysłannika Allaha (saał) i zaczął dopytywać się o islam. Między nimi odbyła się następująca rozmowa:

- Co to takiego islam, o Wysłanniku Allaha?

- **Wykonywanie pięciu modlitw dziennie.**

- A czy są jeszcze modlitwy, które powinienem odbywać?

- **Nie! Ale jeśli życzysz sobie, możesz odmawiać modlitwy *nafila*. Jeszcze powinieneś pościć w *ramadanie*.**

- Dobrze, a czy są inne posty, które powinienem trzymać?

- **Nie! Ale jeśli życzysz sobie, możesz przestrzegać postu *nafila*. I również powinieneś wypłacać *zakat*.**

- A oprócz tego, czy powinienem dawać jałmużnę?

- **Nie! Ale możesz dawać *sadakę* [dobrowolna jałmużna].**

Człowiek z Nadżdu, ciesząc się, że nauczył się religii, powiedział Prorokowi (saał):

- I nie mało, i nie dużo. Będę spełniać to, czego się od ciebie, Wysłanniku Allaha, nauczyłem.

I odszedł. Prorok Muhammad (saał), zwracając się do współtowarzyszy, powiedział:

- Jeśli on wytrwa w swoim postanowieniu, to się uratuje…

(Buchari, „Iman”, 34)

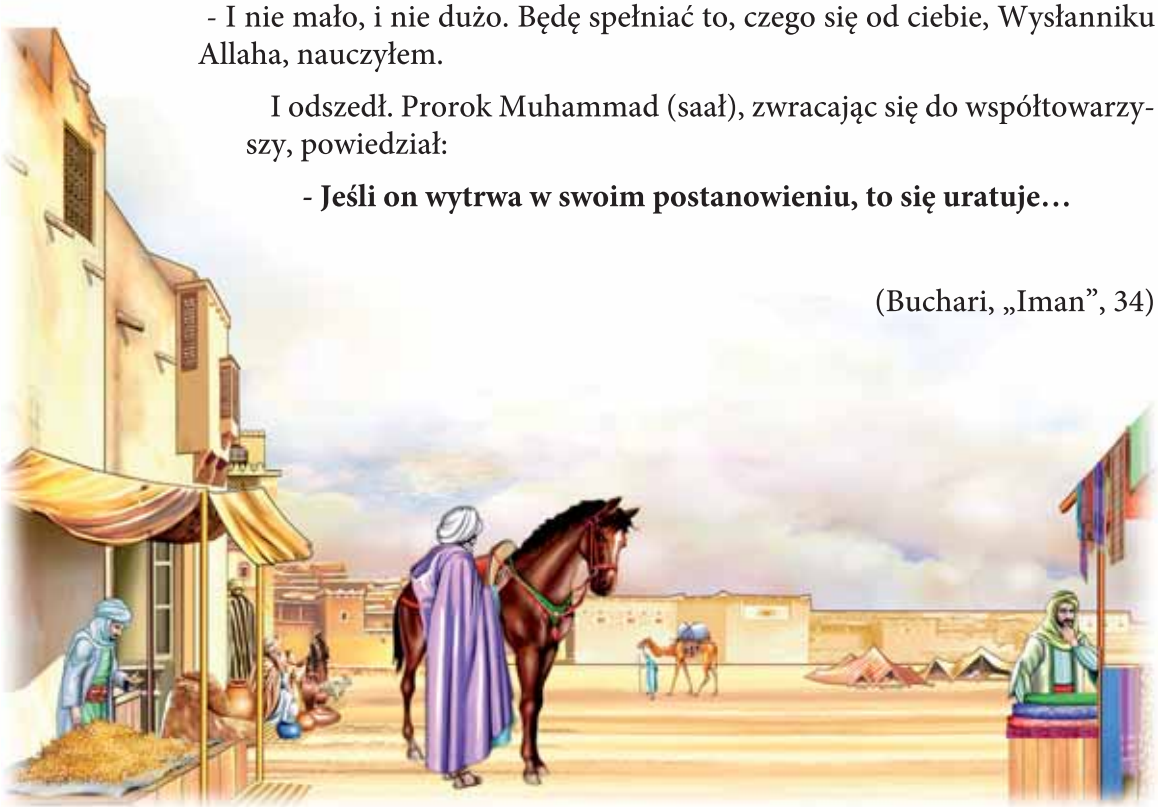

PYTANIA

Sprawdźmy swoją wiedzę:

Proszę wskazać, czy poniższa wypowiedź jest prawidłowa, czy nieprawidłowa.

1. Allah Najwyższy zalecił nam czyny dobre i pożyteczne oraz zabronił złych i przynoszących nam szkodę. ☐ TAK ☐ NIE
2. Osoby niepełnosprawne umysłowo i dzieci niepełnoletnie są także *mukallafami*. ☐ TAK ☐ NIE
3. Osoba, która wykonuje *fard*, otrzymuje wysoką nagrodę (*hasanat*). Człowiek, który nie spełnia *fardu* bez ważnej przyczyny, dopuszcza się grzechu. ☐ TAK ☐ NIE
4. Kto nie wierzy w obowiązek jednego z *fardów*, nie przyjmując go jako nakaz naszej religii, odchodzi od islamu. ☐ TAK ☐ NIE
5. Nieposłuszeństwo rodzicom jest *haram*. ☐ TAK ☐ NIE

Wykonajmy test:

1. **Który z wymienionych czynów nie jest oddawaniem czci?**
   a) Recytacja *azanu*.
   b) Post w miesiącu *ramadan*.
   c) Recytacja *ikamy*.
   d) Odmawianie *tasbihu*.

2. **Co jest *fardem kifaja*?**
   a) Wykonywanie modlitwy.
   b) Odbycie pielgrzymki.
   c) Przekazanie jałmużny.
   d) Spełnienie modlitwy pogrzebowej (*dżanaza*).

3. **Co jest *sunną gajri muakkada*?**
   a) *Sunna* modlitwy *al-asr*.
   b) *Sunna* wieczornej modlitwy.
   c) Modlitwa *witr*.
   d) *Sunna* porannej modlitwy.

4. **Co nie jest *haramem*?**
   a) Kłamstwo.
   b) Kradzież.
   c) Uprawianie sportu.
   d) Uprawianie gier hazardowych.

5. **Co nie jest *tahriman makruhem*?**
   a) Wycieranie nosa prawą ręką.
   b) Opuszczanie świątecznych modlitw.
   c) Wykonywanie popołudniowych modlitw o zachodzie słońca.
   d) Palenie papierosów.

Proszę uzupełnić luki wyrazami z nawiasów:

(fard / makruh / haram / ładżib / mukallafami / mubah / mustahab / fard kifaja / sunna muakkada / fard ajn)

1. Pełnoletni i w pełni władz umysłowych ludzie, którzy są odpowiedzialni za przestrzeganie nakazów i zakazów religii, nazywani są …… .
2. …… – to akt czci, który według religii, jest obowiązkowy.
3. *Fardy*, które powinien wykonywać każdy muzułmanin – *mukallaf*, noszą nazwę …… .
4. *Fardy*, odpowiedzialność za które jest zbiorowa, nazywają się …… .
5. Akty czci, które są nakazane, ale nie opierają się na dokładnych dowodach, tak jak *fardy*, noszą nazwę …… .
6. *Sunna*, którą nasz ukochany Prorok (saał) wykonywał prawie zawsze, opuszczając jedynie w rzadkich sytuacjach, nazywa się …… .
7. Uczynki, spełnienie których jest szlachetnym i dobrym dziełem, noszą nazwę …… .
8. Czyny, w spełnieniu których mamy swobodę wyboru, nazywają się …… .
9. Zachowania, kategorycznie zabronione przez naszą religię, noszą nazwę …… .
10. Postępowanie, uznawane jako brzydkie i nieaprobowane, nazywa się …… .

SYMBOL KULTURY MUZUŁMAŃSKIEJ

CZYSTOŚĆ

- *Islam i czystość*
- *Rodzaje oczyszczenia*
- *Związek oczyszczenia i oddawania czci*
- *Stosunek Wysłannika Allaha (saał) do czystości*

KOBIETA, SPRZĄTAJĄCA DOM ALLAHA

W czasach Proroka (saał) na obrzeżach świetlanej Medyny żyła pewna starsza kobieta, Ummu Mihdżan. Jej myśli i uczucia były niebiańsko czyste i wzniosłe. Pewnego razu zamyśliła się: „Jeśli Allah Najwyższy oczyścił mnie z niewiary, to będę utrzymywać Jego dom w czystości". Postanowiła więc każdego dnia zaprowadzać ład w Meczecie Proroka. Na miarę swoich sił codziennie czyniła porządki w miejscu, gdzie muzułmanie oddawali cześć Allahowi i gdzie Prorok Muhammad (saał) prowadził dyskusję z wiernymi.

Ummu Mihdżan była biedną kobietą, ale bogactwo jej duszy było niewyczerpane. Za każdym razem, zaprowadzając czystość w meczecie, odczuwała niebywałą, cudowną radość i błogi spokój, tak jakby czyniła porządek w swojej duszy.

Pewnego razu Ummu Mihdżan zachorowała i nie była w stanie wstać z łóżka. Z tego powodu pozbawiona została szczęścia uczestnictwa w modlitwie odprawianej przez ukochanego Proroka (saał). Jej ciało spoczywało w łóżku, ale sercem była razem z tymi czystymi, cudownymi ludźmi, którzy każdego dnia spieszyli do Wysłannika Allaha (saał). Pragnęła jak najszybciej wyzdrowieć, aby kontynuować ten dobry uczynek, który wypełniała każdego dnia w meczecie. Jednak choroba pozbawiła ją takiej możliwości. W jej uszach dźwięczał głos *Rasulullaha* (saał), niosący radość duszom, a w sercu pojawiało się pragnienie oddania pokłonu Najwyższemu.

Prorok Muhammad (saał), nie widząc przez kilka dni Ummu Mihdżan, zapytał, co się z nią dzieje. Uzyskał odpowiedź:

- Ona jest chora, Wysłanniku Allaha.

Słysząc to, szlachetny Prorok (saał) udał się do znajdującego się na obrzeżach Medy-

ny domu Ummu Mihdżan, aby odwiedzić kobietę.

Ktoś pobiegł przodem, aby uradować chorą.

- Dobra wiadomość, Ummu Mihdżan: odwiedzi cię Wysłannik Allaha.

Słysząc tę wieść, wzruszona Ummu Mihdżan nie wiedziała, co począć. Osłabione chorobą serce zaczęło kołatać. Na czole pojawiły się krople potu. Za chwilę usłyszała delikatny głos:

- Assalamu alejkum – przywitał ją ukochany Prorok (saał).

Wdzięczna za poświęconą jej uwagę, Ummu Mihdżan przemówiła słabym z powodu choroby głosem:

- Ła alejkum ssalam, o Wysłanniku Allaha.

Prorok Muhammad (saał) zabawił tam niedługo, lecz był to drogocenny czas. Przecież Wysłannik Allaha (saał), obrońca i opiekun sierot i słabych, przyszedł odwiedzić czystego człowieka. Ukochany Prorok (saał), który mówił: **„Allah jest czysty i kocha czystych”** (Tirmizi, „Adab”, 41), uwielbiał muzułmanów o czystym sercu, przywiązujących uwagę i troszczących się o czystość swojego ciała, duszy i otoczenia.

Po tej wizycie nasz umiłowany Prorok (saał) często dowiadywał się o stanie zdrowia Ummu Mihdżan. Pewnego razu nawet uprzedził jej sąsiadów:

- Jeśli Ummu Mihdżan odejdzie do innego świata, nie chowajcie jej bez powiadomienia mnie.

Następnego dnia wieczorem Ummu Mihdżan oddała swoją duszę, wychowaną w miłości i służeniu Allahowi i Jego Wysłannikowi (saał), aniołowi Izrailowi (Azrael).

Sąsiedzi od razu obmyli jej ciało i zawinęli w całun (*kafan*). Kiedy wszystko było gotowe, zebrani wyszli, aby odprowadzić Ummu Mihdżan w ostatnią drogę. Skierowali się do domu *Rasulullaha* (saał). Jednakże nocna modlitwa *al-isza* już się zakończyła i Prorok Muhammad (saał) poszedł spać. Ta informacja zasmuciła przybyłych

muzułmanów. Ummu Mihdżan cieszyła się wyjątkowym szacunkiem sąsiadów w swojej dzielnicy, szczególnie po tym gdy odwiedził ją Wysłannik Allaha (saał). I oto teraz będzie pochowana bez modlitwy pogrzebowej odprawionej przez Proroka (saał). Nie dostąpi tej zasłużonej nagrody. Sąsiedzi Ummu Mihdżan porozmawiali między sobą:

- To znaczy, takie przeznaczenie…

- Będzie niestosownym niepokojenie Proroka…

- Może teraz we śnie otrzymuje objawienie od Allaha. Możemy popełnić błąd, budząc go.

- Nie będziemy zakłócać mu snu.

Z powodu tych i podobnych obaw, Ummu Mihdżan odprowadzono na cmentarz, nie informując o tym Wysłannika Allaha (saał). Odprawiono pogrzebową modlitwę i ciało kobiety spoczęło w ziemi. Wykonano *dua*, prosząc Allaha o miłosierdzie dla Ummu Mihdżan. Po zakończeniu obrządku muzułmanie powrócili z cmentarza.

Kiedy z rana *Rasulullah* (saał) zapytał o zdrowie kobiety, odpowiedziano mu:

- Jej ciało pochowaliśmy, o Wysłanniku Allaha! Oczywiście przychodziliśmy do ciebie, kiedy wszystko było gotowe do pochówku, ale ty spałeś w tym czasie. Uznaliśmy, że niewłaściwym będzie obudzić ciebie.

- Chodźcie za mną! – nakazał Prorok (saał) i razem z towarzyszami skierował się na cmentarz Baki.

Sąsiedzi pokazali grób Ummu Mihdżan. Wysłannik Allaha (saał) razem z obecnymi muzułmanami ponownie odprawił dla Ummu Mihdżan modlitwę pogrzebową (*namaz dżanaza*). I wszyscy pomodlili się do Allaha Najwyższego, aby okazał zmarłej miłosierdzie i otoczył ją łaskami.

Ahmet Lütfi Kazancı

ISLAM I CZYSTOŚĆ

Islam jest religią czystości, która stanowi podstawę naszego hołdu Allahowi. Czystość naszego ciała, naszej odzieży i naszej moralności są wskaźnikami tego, jakimi jesteśmy muzułmanami. Czystość jest niezbędna, aby być zdrowym i prowadzić higieniczny, zdrowy tryb życia. Dlatego nasza wspaniała religia przywiązuje dużą uwagę do czystości. Nakaz Koranu: **„Oczyść swoją odzież”** świadczy o znaczeniu czystości w islamie. I nasz ukochany Prorok (saał) mówił: **„Czystość to połowa wiary”** (Muslim, „Taharat”, 1), czym wskazywał na nierozerwalną więź czystości i wiary.

Nasza religia przywiązuje szczególne znaczenie do utrzymania czystości w otoczeniu. Prorok Muhammad (saał) pragnął, abyśmy my, następcy, zachowali w czystości otaczające nas środowisko. Ludzi, którzy dbają o czystość miejsc, z których korzystają inni, i starają się usuwać wyrządzane im szkody, pocieszał tym, że są to uczynki prowadzące do Raju: **„Pewien człowiek zobaczył leżącą na drodze gałąź drzewa i mówiąc: «Przysięgam na Allaha, zabieram ją stąd, aby nie przeszkadzała muzułmanom», uprzątnął ją z drogi. Za to Allah Najwyższy umieścił go w Raju”** (Buchari, „Azan”, 32, „Mazalim”, 28).

Według islamu czystość oznacza nie tylko fizyczny brak brudu. Na przykład, kiedy myjemy spadłe na ziemię jabłko, zmywamy z niego fizyczny brud. Jednak, jeśli jest to ukradzione jabłko, to nieważne jak długo byśmy je myli, ono i tak nie będzie czyste. Dlatego, że jest *haram*. Duchowo nie jest czyste i dlatego nie nadaje się do spożycia.

Tak jak fizyczny brud zanieczyszcza nasze ciało, nasz ubiór i otaczające środowisko, tak brzydkie słowa i zachowanie kalają nasze serce. Aby żyć w szczęściu i ukojeniu, należy oczyścić się z duchowego brudu. Duchowe oczyszczenie następuje poprzez wyrażenie żalu, skruchy, oddanie czci Bogu i spełnienie dobrych uczynków. Nasz Prorok (saał) wypowiedział się o tym następująco: **„[…] Zaprawdę, Bóg miłuje nawracających się i miłuje oczyszczających się!”** (sura al-Bakara, Krowa, 2:222).

Dlatego powinniśmy utrzymywać nasze ciało, odzież i wszystko, co nas otacza, w czystości i doskonalić naszą moralność, unikając brzydkich słów i czynów.

Allah Najwyższy nakazuje:

„Zaprawdę, Bóg miłuje nawracających się i miłuje oczyszczających się!”

(Sura al-Bakara, Krowa, 2: 222)

CZYSTOŚĆ I MUZUŁMANIN

Czystość i szczerość –
podstawa naszej Wiary.
Najprawdziwsze słowo –
słowo Allaha.

Każdy, kto wyraził skruchę,
oczyścił swoją duszę.
Zwątpienia nie panują nad nim,
aby szatan nie szeptał.

Szczęśliwy ten,
kto dokonuje oczyszczenia,
przecież z każdą kroplą wody
spadają z niego grzechy.

Na duszy i ciele
oczyszczony muzułmanin
nie odstąpi od Prawdy
i będzie uszanowany.

Kasım AK

RODZAJE CZYSTOŚCI

Czystość oznacza oczyszczenie duszy, czynów, odzieży i naszego otoczenia z obrzydliwości i brudu.

Wyróżnia się dwa rodzaje czystości:

1. CZYSTOŚĆ FIZYCZNA

Krew, mocz, ropa i inne podobne wydzieliny, w których rozmnażają się bakterie, uznawane są w islamie za nieczyste. Czystość fizyczna – to oczyszczenie ciała, ubrania i otaczającego nas środowiska. W celu zachowania czystości fizycznej należy przestrzegać następujących zaleceń:

a) **Czystość ciała:** nasza skóra zanieczyszcza się od potu i innych czynników. Jednocześnie bakterie, mnożące się na skórze, są niebezpieczne dla zdrowia. Najlepszym środkiem oczyszczającym ciało z brudu i bakterii jest mydło i szampon. Dlatego, aby zachować zdrowie – największy dar Allaha – należy co najmniej raz w tygodniu wziąć prysznic lub wykąpać się w wannie. Oprócz tego, jeśli zachodzi konieczność, przed niektórymi aktami czci należy umyć ciało z moczu, wypróżnień, krwi i ropy.

b) **Czystość rąk:** wszystko robimy rękami, dlatego one brudzą się bardziej niż inne części ciała. Brud na naszych rękach jest doskonałym środowiskiem dla bakterii, które z pożywieniem mogą trafić do organizmu i wywołać choroby. Dlatego, aby zachować zdrowie, należy myć ręce z mydłem przed i po jedzeniu. Powinno się myć ręce z mydłem również po wyjściu z toalety.

c) **Czystość twarzy:** twarz, podobnie jak ręce, najczęściej poddawana jest działaniom pyłu i brudu. Umycie się usuwa zmęczenie i jego następstwo – ból głowy, dodaje nam rześkości i świeżego wyglądu. Dlatego twarz należy myć często.

d) **Czystość ust i zębów:** pozostałości jedzenia najczęściej gnieżdżą się na zębach lub między nimi. Jeśli zęby w porę nie zostaną umyte, w resztkach jedzenia zaczynają namnażać się szkodliwe bakterie, będące przyczyną próchnicy i brzydkiego zapachu z ust. Zęby z próchnicą przyczyniają się do rozwoju chorób migdałków, żołądka, serca i innych organów wewnętrznych. Dlatego zęby należy myć nie rzadziej niż dwa razy dziennie.

e) **Czystość stóp:** nogi dźwigają ciężar całego ciała. Noszenie obuwia doprowadza do pocenia się stóp. Mycie stóp i przestrzeni między palcami jest wskazane dla utrzymania zdrowych nóg. Dlatego powinniśmy się starać, jak najczęściej myć stopy i przestrzenie międzypalcowe. Aby zapobiec grzybicy stóp, należy po umyciu wycierać nogi do sucha, nosić czyste skarpetki i obuwie.

f) **Czystość paznokci:** pielęgnacja paznokci kończy higienę rąk i nóg. Należy pamiętać, że brud pod paznokciami zawiera ogromną liczbę drobnoustrojów. Ręce stale dotykają do ust, nosa, oczu i innych narządów. Dlatego paznokcie, będące siedliskiem zarazków, stanowią ogromne zagrożenie dla wymienionych narządów.

g) **Wizyta w toalecie:** oczyszczenie zaczyna się od przestrzegania zasad zachowania się w toalecie. W celu zachowania zdrowia i prawidłowego oddania czci ważne jest postępowanie według zasad wizyty w toalecie.

Przed wejściem do toalety należy powiedzieć:

اَللّٰهُمَّ اِنِّی اَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ

„O Allahu, wybacz mi! Uciekam się pod Twoją obronę od brudu i wszelkich nieczystości!”

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„*Miswak* oczyszcza usta i doprowadza ku zadowoleniu Pana”.

(Nasai, „Taharat”, 4)

Sądzę, że oczyszczenie zewnętrzne jest bardzo ważne, ale niewystarczające. Dlatego dążę oczyścić się z myśli, pragnień i czynów, których Allah zabronił. Szczerze wierzę, że jeśli będę w stanie to wypełnić, Allah pokocha mnie jeszcze bardziej.

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„Obcinaj paznokcie! Pod nimi gromadzi się brud, szkodliwy dla zdrowia”.

(Dajlami, „Musnadul-Firdaus”, 4579)

Wychodząc z toalety należy powiedzieć:

غُفْرٰنَكَ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى اَذْهَبَ عَنِّى الْاَذٰى وَعَافَانِى

„O Allahu! Wybacz mi! Chwała Allahowi, który oczyścił mnie ze szkodliwych rzeczy i darował mi zdrowie!”

h) Czystość odzieży: odzież, która chroni nas od chłodu i upału, z czasem brudzi się i jest szkodliwa dla naszego zdrowia oraz otoczenia. Aby ustrzec nasze ciało od brudu i zarazków, należy regularnie prać ubranie.

i) Czystość jedzenia i picia: drobnoustroje trafiają do naszego organizmu głównie poprzez jedzenie i picie. W trosce o zdrowie powinniśmy jeść tylko myte owoce i warzywa. Należy również zwracać uwagę na czystość naczyń, pożywienia i napojów.

j) Czystość otaczającego środowiska: czystość otoczenia zależy od czystości w naszym domu, na ulicy, w dzielnicy, w naszej szkole: od czystości wszystkiego, co nas otacza, aż do czystości powietrza, którym oddychamy. Czystość środowiska jest bardzo ważna dla zdrowia ludzkości i życia wszystkich istot na ziemi. My również powinniśmy utrzymywać otoczenie w schludności, aby nie sprawiać innym problemów. Nasza religia pochwala utrzymanie środowiska w czystości. Szlachetny Prorok (saał) mówił: **„Pewien człowiek natknął się na kolczastą gałąź na drodze i uprzątnął ją. Z tego powodu Allah był zadowolony z niego i wybaczył mu”** (Muslim, „Birr”, 127, „Imara”, 164).

ZASADY WIZYTY W TOALECIE

1. Pilnujemy, aby ubranie nie dotykało podłogi i brud nie chlapał na ubiór.
2. Przed wejściem do toalety mówimy: „O Allahu, wybacz mi! Uciekam się pod Twoją obronę od brudu i wszelkich nieczystości!”
3. Wchodzimy do toalety lewą nogą.
4. Załatwiamy potrzebę w pozycji siedzącej.
5. Po załatwieniu się, obmywamy okolice narządów anatomicznych wodą i wycieramy papierem toaletowym.
6. Robimy to lewą ręką.
7. W toalecie nie jemy, nie pijemy i nie rozmawiamy.
8. Z toalety wychodzimy prawą nogą.
9. Wychodząc, mówimy: „O Allahu! Wybacz mi! Chwała Allahowi, który oczyścił mnie ze szkodliwych rzeczy i darował mi zdrowie!”
10. Opuszczając toaletę, dokładnie myjemy z mydłem ręce.

1. CZYSTOŚĆ DUCHOWA

Czystość duchowa oznacza czystość serca, uczuć i myśli.

Dwie składowe duchowej czystości:

a) **Czystość duszy:** społeczeństwo, którego podstawę stanowią ludzie o czystej duszy i pięknej moralności, jest szczęśliwe i błogosławione. Aby nasza społeczność żyła pomyślnie, jesteśmy zobowiązani oczyścić nasze serca od tego, czego zabronił Allah: egoizmu, kłamstw, obłudy, zawiści, plotek, niegodziwych występków i nawyków. Powinniśmy unikać pychy, pogardy i odwracania się od ludzi. W świętym ajacie jest nakazane: „Pomyślność osiągnął ten, kto ją [swoją duszę] oczyścił" (sura asz-Szams, Słońce, 91:9).

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„Wiedzcie, że w ciele jest kawałek mięśnia. Jeśli ten kawałek mięśnia jest zdrowy, to całe ciało jest zdrowe, a jeśli on jest chory, to choruje całe ciało. Tym kawałkiem mięśnia jest serce".

(Buchari, „Iman", 39)

b) **Rytualna czystość:** oznacza wykonanie *taharatu* i *guslu*, kiedy jest to konieczne. Inaczej mówiąc, jest to usunięcie stanów, stojących na przeszkodzie w oddawaniu czci, czyli oczyszczenie z *hadasu* – duchowej nieczystości.

CZYSTOŚĆ I ZDROWIE

Ubieraj się schludnie, bądź czysty,
żeby ludziom być przyjemnym.
Niech każdy cię szanuje,
przecież brudas siebie poniża.

Pycha i kłamstwo –
wiedz – duchowy brud.
Kto od nich oddali się –
ten będzie zdrowy.

Unikaj brudnych miejsc
i sam otoczenia nie zaśmiecaj.
Co może być
cenniejszego od zdrowia?

Czyste ciało, porządek dookoła,
nie dopuszczaj do siebie brudu.
Co może być
cenniejszego od zdrowia?

Ahmet EFE

JAKI JEST ZWIĄZEK MIĘDZY OCZYSZCZENIEM I ODDAWANIEM CZCI?

Islam zbliża człowieka do Allaha i porządkuje jego wzajemne relacje z ludźmi.

Z tego powodu nasza religia nakazuje nam zawsze być w stanie czystości. Warunkiem niektórych aktów czci jest wcześniejsze oczyszczenie – duże obmycie (*gusl*) lub małe obmycie (*taharat*).

Oddając cześć, stajemy przed Allahem. I naturalnym jest, że należy przy tym przestrzegać czystości; nasze ciało i nasz ubiór powinny być schludne. Przecież wstydzimy się przed ludźmi, jeśli mamy na sobie brudne ubranie lub rozchodzi się od nas nieprzyjemny zapach. W takim stanie nie pójdziemy na przykład na spotkanie z jakąś ważną osobą albo przyjacielem. Bierzemy wówczas prysznic i nakładamy czyste, świeże ubranie. Podczas oddawania czci, kiedy jesteśmy najbliżej Pana, powinniśmy zwracać jeszcze większą uwagę na czystość.

Niektóre akty czci, na przykład piątkowe lub świąteczne modlitwy, odprawiane są zbiorowo. W tym czasie człowiek znajduje się przed swoim Panem, a także wśród ludzi. Dlatego, wykonując te modlitwy, należy jeszcze większą uwagę przywiązywać do czystości.

Akty czci kształtują w nas nawyk bycia schludnym pod każdym względem. Obmycie się przed aktem czci i czystość w czasie jego trwania, oczyszcza nas zarówno zewnętrznie, jak i wewnętrznie.

Z drugiej strony, każdy rodzaj oddawania czci oczyszcza nasze serca od próżnych myśli i niegodziwych uczuć. Na przykład, przekazywanie *zakatu* oczyszcza nasze serca ze skąpstwa i zawiści. Post oczyszcza z egoizmu, bezduszności i samozadowolenia. Takim sposobem, wszystkie akty czci oczyszczają nas i zmywają brud grzechów.

Pewnego razu Prorok (saał) zapytał towarzyszy (ra):

- Jak myślicie, jeśli przed domem któregoś z nas będzie płynąć rzeka i ta osoba będzie myć się w niej pięć razy dziennie, to czy zostanie na niej brud?

Sahabowie (ra) odpowiedzieli:

- Na niej w ogóle nie będzie brudu.

Prorok (saał) kontynuował:

- Podobnych do tego jest pięć obowiązkowych modlitw. Allah oczyszcza z grzechów przez pięć modlitw.

(Buchari, „Małakit" 6, Muslim, „Masadżid" 283)

NASZ PROROK (SAAŁ) PRZYWIĄZYWAŁ WYJATKOWĄ WAGĘ DO CZYSTOŚCI

Nasz ukochany Prorok (saał) przywiązywał dużą wagę do czystości. Za każdym razem, przed jedzeniem i po jedzeniu, mył ręce. Po przebudzeniu nie jadł i nie pił, dopóki nie umył rąk. Kiedy Wysłannik Allaha (saał) budził się, aby wykonać nocną (*tahadżud)* lub poranną modlitwę, pierwszą czynnością którą czynił, było umycie zębów *miswakiem*. Nawet na krótko przed śmiercią, gdy nie mógł już wstawać z łóżka, prosił bliskich o *miswak* do umycia zębów.

Nasz ukochany Prorok (saał) przywiązywał dużą wagę do czystości. Za każdym razem, przed jedzeniem i po jedzeniu, mył ręce. Po przebudzeniu nie jadł i nie pił, dopóki nie umył rąk.

Umiłowany Prorok (saał) przykładał wyjątkową uwagę zarówno do czystości serca, jak i czystości ciała i ubioru. Zdarzało się, że miał na sobie załatataną odzież, ale nigdy nie chodził w brudnym lub porwanym ubraniu. Przyjmując gości, szczególnie uważał na schludność swojego odzienia.

Wymagał, aby naczynia z jedzeniem przykrywano pokrywkami. Sprawdzał, aby drogi i miejsca w cieniu drzew, gdzie mogliby przysiąść i odpocząć wędrowcy, zawsze były utrzymane w należytym porządku. Bardzo mu się nie podobało, kiedy ktoś pluł na ziemię.

Nasz ukochany Prorok (saał) pragnął, aby wszyscy chodzili w czystych ubraniach, mieli zadbany, schludny wygląd. Jeśli widział osobę w brudnej odzieży, pytał: „Dlaczego nie upierzesz swojego ubrania?" Pewnego razu spotkał człowieka z rozczochranymi i brudnymi włosami. Zapytał go, dlaczego nie myje i nie czesze swoich włosów.

„O Allahu, uczyń mnie jednym z tych, którzy okazali skruchę i oczyścili się!"

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَمِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ

„O nasz Panie! Oczyść nas z grzechów, tak jak oczyszczasz biały ubiór z brudu".

رَبَّنَا نَقِّنَا مِنَ الذُّنُوبِ كَمَا يُنَقَّي الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ

CZYSTOŚĆ

„Czystość z wiary” – uczył Prorok.
W ogrodach zdrowia – róże czystości…
Jak aniołowie są ci, którzy są czyści.
Czystość – strumyk z Raju w naszym świecie.

I ciało, i serce wchłaniają brud…
Musisz je oczyszczać.
Czystość spokój przynosi
i do niebios wznosi.

Być czystym cieleśnie – podobne do księżyca.
Być czystym duchowo – to tylko *halal*.
Być niechlujnym nie wypada nikomu,
lepsze objawienie człowieka – czystość…

Pan nakazuje mieć czyste ubranie,
jeść czyste, aby twoje ciało było czyste.
Posłuchaj: „obłok nie bywa brudny”.
Czystość jest siłą, która nie pozwala upaść.

Skalać się i być upapranym – to grzech,
jakże cierpi ten, kto jest ubrudzony!
Allah kocha oczyszczonych,
czystość – to światło rozjaśniające twarze…

M. Ali Eşmeli

PYTANIA

Sprawdźmy swoją wiedzę:

Proszę wskazać, czy poniższa wypowiedź jest prawidłowa, czy nieprawidłowa.

1. Czystość – to podstawa czci Allaha. ☐ TAK ☐ NIE
2. Aby być czystym wystarczy umyć się z fizycznego brudu. ☐ TAK ☐ NIE
3. Aby oczyścić się z grzechów, należy wykonać *taubę* (modlitwa o wybaczenie) i nie popełniać tych przewinień w przyszłości. ☐ TAK ☐ NIE
4. Do toalety wchodzimy prawą nogą. ☐ TAK ☐ NIE
5. To, co zakazał Allah, plami nasze serce i duszę. ☐ TAK ☐ NIE

Wykonajmy test:

1. **Co nie pasuje do sensu *hadisu* „Czystość jest połową *imanu* (wiary)?**
   a) Aby być *muminem*, wystarczy być czystym.
   b) Wierzący powinien być czysty.
   c) *Mumin* zawsze utrzymuje swoje ciało i otoczenie w czystości.
   d) Ci, którzy nie przywiązują wagi do czystości, są słabo wierzący.

2. **Które z poniższych informacji dotyczy etykiety (*adab*) wizyty w toalecie?**
   a) Do toalety wchodzimy lewą nogą.
   b) W toalecie należy obmywać się prawą ręką.
   c) W toalecie można rozmawiać.
   d) Po toalecie niekonieczne jest umycie rąk.

3. **Co nie jest oczyszczeniem w dosłownym znaczeniu?**
   a) Mycie zębów przed snem *miswakiem* lub szczoteczką.
   b) Wykonanie *guslu* przed modlitwą *dżuma.*
   c) Umycie przed jedzeniem jabłka, odebranego innej osobie.
   d) Unikanie zakazów Allaha.

4. **Które z poniższych informacji dotyczą duchowego oczyszczenia?**
   a) Oczyszczanie miejsca do odprawienia modlitwy.
   b) Umycie naczynia po jedzeniu.
   c) Sprzątnięcie śmieci pod drzewami, gdzie odpoczywają ludzie.
   d) Wykonanie *tajammumu* przed modlitwą.

5. **Co nie ma związku z duchowym oczyszczeniem?**
   a) Umycie ciała i wypranie ubrania.
   b) Oddawanie o czasie czci Bogu.
   c) Okazanie skruchy za popełnione grzechy.
   d) Dawanie dobrowolnej jałmużny (*sadaka*) i wypłacanie *zakatu*.

Proszę uzupełnić luki wyrazami z nawiasów:

(oczyszczających się / połowa / czyste / nieczystościami)

1. „Czystość – …… wiary”.
2. Ile byś nie mył skradzionego jabłka – …… nie będzie, gdyż ono nie jest *halal.*
3. Zaprawdę, Bóg miłuje nawracających się i miłuje ……!”
4. Przed wykonaniem niektórych aktów czci, koniecznie należy oczyścić się z moczu, krwi i ropy, które są …… .

TRZY RODZAJE RYTUALNEGO OCZYSZCZENIA

TAHARAT – GUSL – TAJAMMUM

- *TAHARAT*
- *Jak należy wykonywać taharat*
- *Prawidłowe zakończenia taharatu*
- *Sens i korzyści z taharatu*

- *GUSL*
- *Jak należy wykonywać gusl*
- *Prawidłowe zakończenia guslu*
- *Sens i korzyści z guslu*

- *TAJAMMUM*
- *Jak należy wykonywać tajammum*
- *Prawidłowe zakończenia tajammumu*

TAHARAT OCZYSZCZA Z GRZECHÓW

Miało to miejsce w okresie tajnego rozpowszechniania islamu w Mekce. W jednym z żyjących na pustyni plemion był człowiek o imieniu Amr bin Abasa, który zainteresował się nową religią. W tym celu przyjechał do Mekki, aby się o niej dowiedzieć. Po przybyciu do miasta poszukiwał możliwości spotkania z Prorokiem (saał) i w końcu mu się udało. Amr zapytał Wysłannika Allaha (saał):

- Kim jesteś i co sobą przedstawiasz?

- Jestem prorokiem – odpowiedział Wysłannik Allaha (saał).

- Kto cię skierował? – zapytał Amr.

Prorok Muhammad (saał) odpowiedział:

- Skierował mnie Allah.

Amr bin Abasa zadał kolejne pytanie:

- Jakie zadania nałożył na ciebie Allah?

- Pomagać krewnym i dobrze odnosić się do nich, obalić idoli, uznać Jedynego Allaha i nie dodawać Mu nikogo równego.

- Czy jest tu ktoś, kto ci pomaga?

- Jest jeden wolny mężczyzna i jeden sługa – odpowiedział wielce szanowany Prorok (saał). W tym czasie obok Wysłannika Allaha (saał) byli tylko dwaj wierni, Abu Bakr i Bilal (as).

Amr oznajmił:

- Ja również chcę dołączyć do ciebie, pomagać ci i pozostać z tobą.

Nasz Prorok (saał) odpowiedział:

- Dzisiaj nie możesz tego zrobić. Czyżbyś nie widział w jakim jestem stanie i co się dzieje w Mekce? Wracaj do swojego plemienia. Kiedy wieść o mnie rozejdzie się, przyjdź.

Amr bin Abasa wypowiedział *kalima szahadę* (świadectwo wiary w Jedynego Allaha) i został muzułmaninem. Przez pewien czas przebywał w otoczeniu Proroka (saał), a potem wrócił na pustynię. W tym czasie jeszcze nie było objawienia Allaha o obowiązku pięciokrotnej modlitwy, dlatego Wysłannik Allaha (saał) nie powiedział mu niczego o modlitwie.

Od tego czasu minęły lata. Muzułmanie przesiedlili się z Mekki do Medyny. Dowiedziawszy się o *hidżrze* (przesiedleniu) Proroka (saał) z Mekki do Medyny, Amr bin Abasa odwiedził go:

- O Wysłanniku Allaha! Czy ty mnie pamiętasz?

- Tak – odpowiedział Prorok (saał). – Nie jesteś tym człowiekiem, który przyjeżdżał do mnie do Mekki?

Amr bin Abas odpowiedział:

- Tak. O Wysłanniku Allaha! Opowiedz mi o wszystkim nowym, czego nauczył cię Allah i czego ja jeszcze nie wiem.

Nasz ukochany Prorok (saał) opowiedział mu o pięciu obowiązkowych codziennych modlitwach i porach ich wykonywania. Poinformował także o tym, że przed każdą modlitwą należy uczynić obmycie, i wyjaśnił:

- Z każdego z was, kto przygotował wodę do obmycia, przepłucze usta i nos, zmyją się grzechy jego twarzy, ust i nosa. Jeśli taka osoba umyje twarz, jak nakazuje Allah, grzechy jej lica zmyją się razem z wodą i spłyną z brody. Jeśli zostaną umyte ręce do łokci, grzechy rąk zmyją się i popłyną razem z wodą z końców palców. Jeśli człowiek przeciągnie mokrymi rękami po głowie, grzechy jego zmyją się z głowy i z wodą popłyną z końcówek włosów. Następnie, jeśli on umyje nogi do kostek, grzechy jego nóg zmyją się razem z wodą z zakończeń palców stóp. Jeśli człowiek wykona w taki sposób obmycie, stanie do modlitwy, wychwali Allaha i wyrazi Mu wdzięczność, wywyższy Go, tak jak On jest tego godny, całym sercem skieruje się ku Niemu, to na pewno oczyści się z grzechów i będzie nieskalany jak wówczas, gdy przyszedł na świat.

TAHARAT

Czym jest *taharat*?

✍ Jest to mycie i przecieranie określonych części ciała zgodnie z wymaganiami religii.

Czego nie należy czynić bez *taharatu*?

bez *taharatu*

- Nie możemy wykonywać modlitwy.
- Nie możemy wykonywać *tałaf* (okrążenia) wokół Kaaby.
- Nie możemy dotykać Koranu.

Jak wykonujemy *taharat*?

1. Wypowiadamy półgłosem: „Zamierzam wykonać *taharat* ku zadowoleniu Allaha".
2. Recytujemy „Auzu billahi minasz szajtanir radżim, bismillahir rahmanir rahim".
3. Myjemy dłonie do nadgarstków.

4. Trzykrotnie prawą ręką nabieramy do ust wody, przepłukujemy je i wypluwamy.

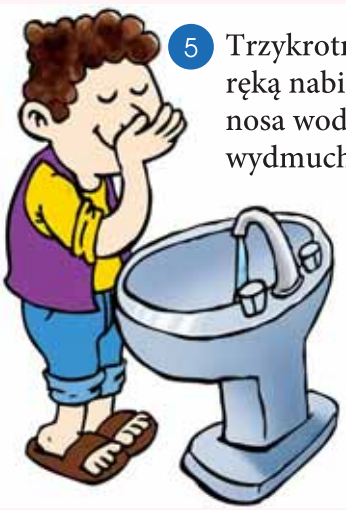

5. Trzykrotnie prawą ręką nabieramy do nosa wody, lewą ręką wydmuchujemy nos.

6 Trzykrotnie myjemy twarz, od miejsca porostu włosów na czole do podbródka.

7 Trzykrotnie myjemy prawą rękę, a potem lewą, łącznie z łokciami.

8 Jeden raz wilgotną prawą ręką przecieramy jedną czwartą część głowy.

9 Jeden raz wilgotnymi małymi palcami przecieramy wewnętrzną powierzchnię uszu, dużymi palcami – tylną powierzchnię uszu, a pozostałymi palcami szyję.

10 Zaczynając od małego palca, trzykrotnie myjemy prawą stopę, następnie lewą, łącznie z kostkami. Na tym *taharat* się kończy.

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„Jeśli ktoś z was wykona *taharat* i uczyni to w najlepszy sposób, a następnie powie: «Aszhadu alla illaha illallah ła aszhadu anna Muhammadan abduhu ła rasulullahu» [Zaświadczam, że nie ma Boga prócz Allaha, a Muhammad jest Jego Wysłannikiem], to dla niego otworzy się osiem wrót Raju i będzie mógł wejść tam, przez które zechce”.

(Abu Daud, „Taharat”, 65, Tirmizi, „Taharat”, 41)

ZIMNY STRUMYK

Tahir pomyślnie zakończył rok szkolny. Mama i tata powiedzieli mu, że zasłużył na dobre wakacje i postanowili wyprawić go na wieś do wujka. Ta propozycja bardzo ucieszyła Tahira. Po upływie kilku dni przyjechał po niego wujek. Tahir przez cały czas wypytywał wujka, co słychać na wsi, gdyż wszystko go interesowało. Najbardziej był zaciekawiony, jak żyje jego stryjeczny brat, Salih. Przecież od dawna się nie widzieli.

W daleką drogę zaczęli zbierać się wieczorem. Z powodu emocji Tahir nie był w stanie dobrze się wyspać, ledwie doczekał nadejścia ranka.

Kiedy tylko zaczęło świtać, Tahir z wujkiem wyruszyli w drogę. W podróży spędzili około dziesięciu godzin i w końcu dotarli na miejsce. Tahir na wsi szybko się zadomowił. Z Salihem przypadli sobie do gustu i zakolegowali się. Razem budowali domy z gliny na brzegu, jeździli na rowerze, bawili się w lesie, podczas gdy dziadek przygotowywał drewno.

Pewnego wieczoru, kiedy obrzucali się poduszkami na łóżku, dziadek Ali uprzedził ich:

- Jeśli teraz nie położycie się spać, jutro nie będziecie mogli pojechać ze mną na letnie pastwisko. Pojadę o świcie, a kto nie obudzi się – zostanie w domu.

Po takim ostrzeżeniu Tahir i Salih szybko zasnęli.

Następnego ranka, jeszcze przed wschodem słońca, dziadek Ali z wnukami wyruszył w drogę. Dojazd do letniego pastwiska, prowadzący lekko pod górę, na początku wydawał się dzieciom bardzo łatwy. Kiedy jednak słońce wzeszło i zaczęło doskwierać, kamienista droga wydawała się bez końca. Dziadek Ali pociągnął za uzdę osiołka Karakaczana i zwracając się do wnuków, dodał im otuchy:

- Otóż, chłopcy, jak tylko przebrniemy

przez tę górkę, zatrzymamy się przy Zimnym Strumyku. Wytrzymajcie jeszcze trochę!

Nazwa ta spodobała się Tahirowi.

- Dziadku, a co to za Zimny Strumyk?

Dziadek i Salih uśmiechnęli się.

- Wnuczku, Zimny Strumyk płynie za tym pagórkiem. Wszyscy, którzy jadą na letnie pastwiska, zatrzymują się przy nim na odpoczynek. Zimna woda strumyka, do którego zanurzają nogi, usuwa zmęczenie. Jeśli wiozą ze sobą arbuzy i melony, również zanurzają je w strumieniu. Kiedy ochłodzą się w wodzie jak lód, kroją je i z apetytem jedzą.

- Oj, dziadku, powinniśmy i my wziąć ze sobą arbuz i melon.

Dziadek Ali, wskazując na kroczącego z tyłu osiołka, przekazał radosną wieść:

- Z jednej strony na naszym osiołku jedzenie, a z drugiej strony – arbuz i melon. Jakże można pojechać na letnie pastwisko, nie biorąc ze sobą arbuza i melona?!

Myśl o zbliżającym się odpoczynku i zimnym arbuzie ucieszyła chłopców. Ale powoli stąpający Karakaczan zatrzymywał ich. Tahir, pochyliwszy się do ucha osiołka, coś w nie szeptał. Widząc to, dziadek zadziwił się:

- A ty co, Tahirze, rozmawiasz z Karakaczanem?

- Powiedziałem Karakaczanowi, że za tym wzgórzem czeka go poczęstunek – zimne skórki z arbuza. Popatrz tylko, jak zaczął szybko kroczyć.

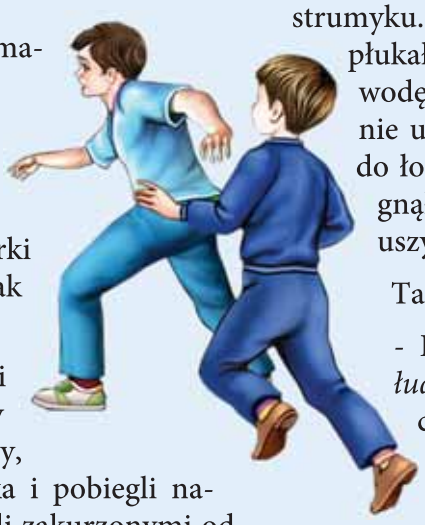

Za jakiś czas w oddali ukazał się strumyk. Kiedy był już całkiem widoczny, chłopcy zostawili dziadka i pobiegli naprzód. Zdjęli buty i weszli zakurzonymi od długiego chodzenia nogami na kamieniste dno. Ale, chwilę po zanurzeniu nóg w wodzie, szybko je wyciągnęli.

- Okazuje się, że woda w tym miejscu rzeczywiście jest bardzo zimna. Nie bez przyczyny strumyk nazwano Zimnym – powiedział Tahir.

Wypływający ze skały pod wysoką sosną strumień zadziwił Tahira. Nie skrywał zdumienia, że zimna jak lód woda wydobywa się z kamieni w upalny, letni dzień:

- Dziadku, jak w taki skwarny dzień ta woda może być taka zimna? Skąd biorą się tony wody wewnątrz tej skały, przecież ani pompy, ani maszyny nie pompują jej tam?

Odpowiedź dziadka była krótka i dokładna:

- Dla Allaha, który stworzył tę wodę i ten świat, nic nie jest trudne, synku. Jeśli On czegoś zapragnie, mówi: „Bądź!" – i to się staje. Jego moc jest nieograniczona.

W tym czasie dziadek Ali wyjął z torby arbuz oraz melon i włożył owoce do wody. A niebawem wszyscy razem z apetytem jedli oziębione kawałki arbuza i melona z chlebem i serem.

Po posiłku Salih i Tahir poszli na górę zbierać dzikie gruszki. Kiedy wrócili, dziadek Ali mył ręce, przykucnąwszy na brzegu strumyku. Po umyciu rąk, trzy razy przepłukał usta i nos. Czerpiąc dłońmi wodę, trzy razy umył twarz. Następnie umył prawą, a potem lewą rękę do łokci. Mokrymi palcami przeciągnął po głowie, a potem przetarł uszy i szyję. I na koniec umył nogi.

Tahir zapytał dziadka:

- Dziadku, dlaczego wykonujesz *ludu*? Przecież jeszcze nie nastąpił czas modlitwy.

- Wiem, synku. Południową modlitwę wykonam na letnim

pastwisku, jeśli pozwoli Allah. Postanowiłem jednak już wcześniej zrobić obmycie. Przecież bycie zawsze w stanie czystości jest także oddaniem czci. Za to człowiek otrzymuje wysokie wynagrodzenie i jednocześnie jest to jeden z lżejszych i przyjemnych czynów – bycie w czystości.

Salih i Tahir zapytali jednym głosem:

- To znaczy – jak?

- Jeśli wierzący znajduje się w stanie rytualnej czystości i powstrzymuje się od złych czynów, aniołowie zapisują mu *hasanat*. Oprócz tego, aniołowie stróże chronią człowieka, będącego w *taharacie*, od szkody wszystkich sił nieczystych. Widzicie zatem, jaka jest to lekka i pożyteczna sprawa, moi kochani wnukowie!

Słysząc to, chłopcy z zapałem zatoczyli rękawy i zaczęli wykonywać obmycie.

Po załadowaniu bagażu na osiołka, dziadek Ali zwrócił się do chłopców:

- Chodźcie, chłopcy, zbierajcie się, przed nami jeszcze dwie godziny drogi do letniego pastwiska.

Hasan Tahsin Karaman

POŻYTEK Z *TAHARATU*

Taharat przygotowuje nas do oddania czci

Przed dokonaniem wielu aktów czci, na przykład przed modlitwą, recytacją Koranu, przygotowujemy się, bierzemy *taharat*. Dzięki *taharatowi* stajemy przed Allahem oczyszczeni, staramy się pozyskać Jego miłość i zadowolenie.

Taharat nas oczyszcza

Wiadomo, że w czasie dnia najbardziej brudzą się dłonie, usta, nos, twarz i stopy. Dzięki *taharatowi* kilka razy dziennie myjemy te części ciała i w ten sposób pozbywamy się bakterii i chronimy od wielu chorób. Dzięki przestrzeganiu higieny zyskujemy zdrowie, radość i spokój. Czystość jamy ustnej jest bardzo ważna w dbałości o zdrowie. Przecież najbardziej sprzyjającym miejscem do rozmnażania się drobnoustrojów jest jama ustna. Mycie jej w czasie *taharatu,* zabezpiecza higienę w ciągu całego dnia, powstrzymuje rozwój bakterii i pojawienie się brzydkiego zapachu z ust.

Taharat polepsza czynności układu krwionośnego i nerwowego

Podstawą zdrowego życia jest prawidłowe funkcjonowanie układu krwionośnego i nerwowego. Obmywanie części ciała w czasie *taharatu* normalizuje czynności układu krwionośnego i nerwowego, co wzmacnia zdrowie naszego ciała.

Taharat upiększa naszą twarz

Taharat normalizuje czynność naczyń włoskowatych skóry twarzy, powstrzymuje pojawienie się zmarszczek. Dlatego twarze tych, którzy wykonują *taharat* i modlitwy, są jasne i promienne.

Taharat rozświetla twarze i uspokaja serca.

Taharat oczyszcza serce od złych uczuć

Wykonując *taharat,* wspominamy Allaha. Oddala się od nas szatan, a my zbliżamy się do aniołów. W ten sposób *taharat* chroni nas od grzechów i oczyszcza nasze serca od negatywnych uczuć i myśli.

Za wykonanie *taharatu* otrzymujemy wynagrodzenie.

Każda chwila, kiedy jesteśmy w stanie *taharatu* i dzięki temu mamy ochronę od grzechów, uznawana jest za akt czci. Jeśli umrzemy w stanie rytualnej czystości – jest to porównywalne do śmierci podczas aktu czci – śmierci *szahida.* Jest to wielka nagroda od Allaha.

Allah Najwyższy nakazuje:

„O wy, którzy wierzycie! Kiedy stajecie do modlitwy, to obmyjcie wasze twarze i ręce aż do łokci; przetrzyjcie lekko wasze głowy, a nogi myjcie – aż do kostek.”

(Sura al-Maida, Stół Zastawiony, 5:6)

Jakie są *fardy taharatu*?

Przy wykonywaniu *taharatu*

☺☺☺☺

1. Umycie twarzy. Jednokrotne obmycie twarzy od miejsca porostu włosów na czole do podbródka i do uszu.
2. Umycie rąk. Jednorazowe umycie rąk, łącznie z łokciami.
3. Wykonanie przetarcia (*mash*) głowy. Jednokrotne przetarcie wilgotną prawą dłonią jednej czwartej część głowy.
4. Umycie nóg. Jednokrotne umycie nóg, łącznie z kostkami.

Fard

☺☺☺☺

Na co powinniśmy zwracać uwagę, aby wykonywać *taharat* według *sunny* naszego Proroka (saał)?

Podczas wykonywania *taharatu*

- W miarę możliwości należy zwrócić się twarzą w kierunku Kaaby.
- Należy wypowiedzieć intencję i wyrecytować „Auzu billahi minasz szajtanir radżim, bismillahir rahmanir rahim".
- Powinno się umyć usta i nos.
- Trzeba umyć zęby *miswakiem* lub szczotką do zębów.
- Należy przetrzeć (*mash*) uszy i szyję.
- Powinno się myć części ciała po trzy razy.
- Trzeba zaczynać mycie części ciała od prawej strony.
- Należy przestrzegać kolejności, w jakiej wykonywał *taharat* Prorok (saał).

Sunna

Co narusza nasz *taharat*?

Stan *taharatu*

- Załatwienie potrzeby fizjologicznej.
- Oddanie gazów.
- Wyciek krwi, ropy lub innej wydzieliny z ciała.
- Śmiech podczas modlitwy, który jest słyszalny w otoczeniu.
- Sen w pozycji leżącej lub w oparciu o coś.
- Utrata przytomności.
- Wymioty pełnymi ustami.
- Stan zamroczenia.

***Taharat* jest naruszony**

ŚWIATŁO *UMMY* MUHAMMADA (SAAŁ)

Pewnego razu nasz umiłowany Prorok (saał) powiedział:

- Bardzo bym chciał zobaczyć swoich braci…

- Czyżbyśmy nie byli twoimi braćmi, o Wysłanniku Allaha? – zapytano go.

Prorok (saał) odpowiedział:

- Jesteście moimi *sahabami* (towarzyszami, przyjaciółmi). Moi bracia to ci, którzy jeszcze nie pojawili się na świecie.

Towarzysze zapytali:

- Jak rozpoznasz w Dzień Zmartwychwstania tych ze swojej *ummy*, którzy jeszcze nie pojawili się na tym świecie, o *Rasulullahu*?

- Jeśli człowiek ma konia z białym łbem i białymi nogami, to czy nie rozpozna go wśród całkowicie czarnych koni, jak myślicie? – zapytał Prorok (saał).

- Oczywiście, że rozpozna, o Wysłanniku Allaha – odpowiedzieli towarzysze.

Wielce szanowany Prorok (saał) powiedział:

- Oto i moi bracia w Dzień Zmartwychwstania przyjdą z promieniującymi światłem twarzami, rękami i nogami z powodu tego, że wykonywali *taharat*. Podejdę do rzeki Kausar przed nimi i poznam ich po świetle, promieniującym od części ciała, które oni obmywali w czasie *taharatu* (Muslim, „Taharat", 39).

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„Te części ciała wierzącego, do których trafiła woda podczas obmycia, lśnią bielą".

(Muslim, „Taharat", 40)

GUSL (CAŁKOWITE OCZYSZCZENIE)

Czym jest *gusl*?

✍ Jest to rytualne umycie całego ciała bez pozostawienia suchych miejsc.

Allah Najwyższy nakazuje:

„A jeśli jesteście w stanie nieczystym, to oczyszczajcie się”.

(Sura al-Maida, Stół Zastawiony, 5:6)

Czego nie należy czynić bez *guslu*?

Bez *guslu*

- ⊠ Nie wolno odprawiać modlitwy.
- ⊠ Nie wolno wykonywać okrążenia Kaaby.
- ⊠ Nie wolno dotykać Koranu.
- ⊠ Nie wolno recytować Koranu.
- ⊠ Nie wolno wchodzić do meczetu.

Jakie są *fardy guslu*?

Podczas wykonywania *guslu*

1. Umycie ust.
2. Umycie nosa.
3. Umycie całego ciała bez pozostawienia suchych miejsc.

Fard

W jakich sytuacjach należy wykonywać *gusl*?

- ✓ W stanie nieczystości (*dżanaba*).
- ✓ Po zakończeniu menstruacji u kobiet.
- ✓ Po zakończeniu krwawienia poporodowego u kobiet.

Należy wykonać *gusl fard*

Jak wykonujemy *gusl*?

Jeśli ciało jest brudne, najpierw obmywamy tę część.

Trzykrotnie dokładnie przepłukujemy wodą zęby i usta aż do gardła.

Starannie myjemy dłonie rąk.

Trzykrotnie dokładnie przemywamy nos.

„Każdy muzułmanin w piątek powinien wykonać gusl".

(Tirmizi, „Salat", 381)

Wykonujemy intencję do oczyszczenia się za pomocą *guslu*.

Wykonujemy *taharat* jak do modlitwy.

Recytujemy „Auzu billahi minasz szajtanir radżim, bismillahir rahmanir rahim".

W jaki sposób wykonuje się *gusl*?

Myjemy całe ciało od głowy do stóp, nie zostawiając suchych miejsc.

POŻYTEK Z *GUSLU*

Gusl oczyszcza nas duchowo

Wykonanie *guslu* jest konieczne w stanie duchowego skalania. W takich stanach zakazane jest wykonywanie niektórych religijnych aktów czci. Wykonując *gusl,* oczyszczamy się z duchowego splamienia i pozyskujemy ukojenie duszy.

Gusl zaszczyca nas zadowoleniem Allaha

Po pierwsze, wykonanie *guslu* jest nakazem Allaha. Realizując to zalecenie, spełniamy Boży rozkaz oraz pozyskujemy miłość i zadowolenie Najwyższego. Wykonując polecenie Allaha, dusza osiąga spokój. Z tego punktu widzenia *gusl* jest duchowym oczyszczeniem, dającym błogostan.

Gusl oczyszcza nasze ciało i poprawia samopoczucie

Nasza skóra chroni ciało od wpływów środowiska zewnętrznego, a także spełnia funkcję wydzielniczą. Z tego powodu stale zanieczyszcza się kurzem i brudem. Natomiast organizm, za pośrednictwem specjalnych gruczołów, ustawicznie wydziela na zewnątrz pot i tłuszcz skórny, co także zanieczyszcza skórę, zatykając przewody gruczołów potowych i łojowych. W takim wypadku zakłóca się również oddychanie skóry. Po wykonaniu *guslu* otwierają się przewody gruczołów znajdujących się w skórze, następuje oczyszczenie skóry i poprawia się jej funkcjonowanie. Organizm zaczyna odczuwać ulgę, polepsza się samopoczucie. Z tego punktu widzenia *gusl* jest fizycznym oczyszczeniem ciała, poprawiającym jego funkcje.

Gusl chroni fizyczne i duchowe zdrowie

Gusl, podczas którego ciało jest obmywane wodą, zdejmuje elektryczną statyczność napięcia z ciała, poprawia krwiobieg w ciele, stabilizuje czynność układu nerwowego, obniża poziom stresu.

Gusl – to duchowe oczyszczenie, chroniące nasze zdrowie w wymiarze duchowym, i fizyczne oczyszczenie, uzdrawiające ciało.

Czego należy unikać w czasie wykonywania *guslu*?

Podczas wykonywania *guslu* ☹☹

- ☹ Niepotrzebna utraty wody.
- ☹ Zwracanie się w kierunku Kaaby w stanie nagości.
- ☹ Niepotrzebna rozmowa.

Makruh ☹☹

Na co powinniśmy zwracać uwagę, aby wykonywać *gusl* według *sunny* naszego Proroka (saał)?

Przy wykonywaniu *guslu*

- Wykonanie intencji.
- Wyrecytowanie „Auzu... bismillahi…”
- Umycie rąk i intymnych miejsc.
- Wykonanie *taharatu* jak do modlitwy.

Sunna

MOC WODY

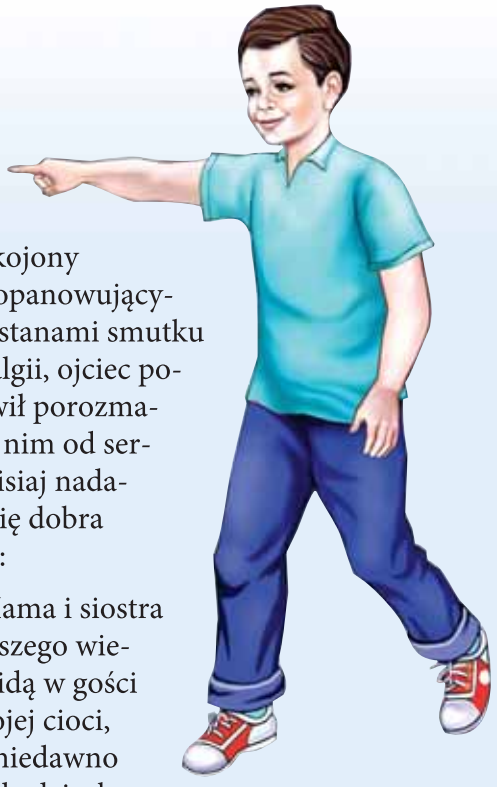

Podczas śniadania Farid na swoim talerzu przerzucał oliwki z jednego brzegu na drugi. W ostatnim czasie często i na długo wpadał w stan smutku i zafrasowania, którego przyczyny nie rozumiał. Przeszedł w tym roku do ósmej klasy i czuł, że w jego ciele i osobowości zaczęły następować zmiany. Nagle gwałtownie urósł, pogrubiał mu głos, a nad górną wargą pojawił się zauważalny ciemny zarost. Tak jak wcześniej ciągnęło go do różnych dziecinnych wybryków, tak teraz uczucie dorosłej odpowiedzialności brało w jego duszy górę i zaczynał widzieć swoje występki jako niestosowne do wieku. Te wewnętrzne sprzeczności i wątpliwości doprowadzały go do stanu zadumy i oderwania od rzeczywistości. Wzdrygnął się od głosu ojca:

- Farid, ty znowu jesteś gdzieś daleko, synku. Dojadaj swoje śniadanie. Jeśli będziesz ociągać się, spóźnisz się do szkoły.

Ocknąwszy się ze stanu melancholii, Farid odpowiedział:

- Nie martw się, ojcze, zdążę.

Dawno zauważywszy zmiany w synu i zaniepokojony nagle opanowującymi go stanami smutku i nostalgii, ojciec postanowił porozmawiać z nim od serca. Dzisiaj nadarzyła się dobra okazja:

- Mama i siostra dzisiejszego wieczoru idą w gości do twojej cioci, która niedawno urodziła dziecko. A my, ojciec i syn, spędzimy wieczór razem, szczerze porozmawiamy. Są ważne sprawy, o których chciałbym porozmawiać z tobą tego wieczoru – powiedział mu ojciec.

Chwytając teczkę, Farid wybiegł na ulicę. Szedł i myślał, o czym to chce porozmawiać z nim ojciec. W tym czasie przyśpieszał kroku, aby nie spóźnić się do szkoły i nie otrzymać reprymendy za spóźnienie od nauczyciela geografii Irfan-beja.

Po wejściu do klasy i przywitaniu się z kolegami, Farid usiadł w ławce w ostatnich rzędach. Zanim przyszedł nauczyciel, chłopcy rozmawiali o meczach piłki nożnej, o tym, kto strzelił jakiego gola, o tym, że sędziowie byli stronniczy, o rzucie karnym, który nie był wyznaczony, i o innych mało ważnych sprawach. Kiedy tylko Irfan-bej ukazał się w drzwiach, harmider od razu się urwał. W klasie zapanowała taka cisza, że można było usłyszeć bzyczenie przelatującej muchy. Nauczyciel Irfan, mężczyzna pokaźnej tuszy, w okularach do czytania mocno osadzonych na końcu nosa, potrafił jednym srogim spojrzeniem, wywołującym popłoch wśród dokazujących uczniów, zaprowadzić porządek w klasie. Nikogo nie obrażał, ale i nie pozwalał zakłócać dyscypliny w czasie lekcji. Jeśli już kogokolwiek karał, to później znajdował sposób pojednania i znalezienia wspólnego języka z tym uczniem.

Mietin, który pragnął zdrzemnąć się na lekcji, schował się za plecami swoich kolegów i ulokował się w ostatnim rzędzie. Nagle rozległ się głos nauczyciela Irfana, komplikujący wszystkie jego plany:

- Mietinie! Synku, dlaczego usiadłeś w ostatnim rzędzie? Przecież jest tyle wolnych miejsc z przodu!

Chowając się od deszczu, Mietin trafił pod rynnę. Z wielką niechęcią przeszedł do przodu i usiadł w ławce w pierwszym rzędzie. Irfan-bej donośnym, dobrze ustawionym głosem, zaczął wyjaśniać temat:

- Słuchajcie dzieci! Dziś opowiem wam o mocy wody. Będzie to opowieść o wodzie mającej formę naczynia, do którego została wlana, spokojnie płynącej w dolinach, wzburzonej w górach, miękkiej, przeźroczystej, orzeźwiającej. W pierwszej kolejności powinniście wiedzieć, że bez wody nie można wyobrazić sobie życia na Ziemi. Człowiek może przeżyć kilka tygodni bez pożywienia, jednakże bez wody nie przeżyje dłużej niż trzy dni. Allah Najwyższy informuje nas, że wszystkie istoty stworzył z wody. Klimat i zmiana pogody, które śmiało możemy nazwać systemem wentylacji Ziemi, kształtują się pod wpływem oceanicznych cieków wodnych. Parujące pod wpływem słonecznego ciepła krople wody tworzą chmury, które pokonując czasami tysiące kilometrów, dochodzą do odległych gór, lasów i niosą życie wszystkim roślinom i zwierzętom. Wszyskie żywe istoty znajdują się we wzajemnym oddziaływaniu z wodą.

Jeden z prymusów klasy, Farid, podniósł rękę i poprosił o głos:

- Proszę pana, to, o czym pan opowiada, potwierdza wiedzę, którą zdobyliśmy na lekcji biologii o budowie człowieka. Wszystkie organizmy zaczynają swoje istnienie od komórki, prawie całkowicie zbudowanej z wody. Chciałem na to zwrócić uwagę.

- Dziękuję, Faridzie. Tak jak mówisz, dyscypliny nauki nie pozostają ze sobą w sprzeczności. Allah, który stworzył ten świat, miliony lat zarządza Ziemią i otaczającym ją Wszechświatem na podstawie ustanowionych przez siebie praw, bez żadnych sprzeczności i odstępstw. Do tej pory, mówiąc o sile wody, mówiliśmy jedynie tylko o jej pożytecznych i przyjemnych stronach. Ale w charakterze wody istnieje również zaczepna, burzliwa, a nawet groźna strona. Porozmawiajmy właśnie o niej. Pomyślcie i sami opowiedzcie o tej stronie właściwości wody.

W klasie natychmiast pojawił się las rąk w górze.

- Nawodnienia, proszę pana…
- Tsunami.
- Erozja, powstała wskutek rwących rzek.
- Burze i sztormy na morzu…

Kiedy odpowiedzi posypały się jedna za drugą, Irfan-bej zatrzymał narastający w klasie zgiełk i kontynuował:

- Wszystkie wasze odpowiedzi są prawdziwe, drogie dzieci. Przed końcem lekcji zrozumieliśmy, jaką siłą dysponuje woda, lecz do sedna pytania dochodzimy dopiero teraz. Kiedy poznajemy fizyczną budowę Ziemi, widzimy, że doliny, wzniesienia i góry są rezultatem działania wody. W niej jest moc nieznająca zmęczenia, gorliwość i uporczywość, które, działając w ciągu tysiącleci, niszczą wysokie góry, ukształtowane z najtwardszych rodzajów skał i sprowadzają je do poziomu dolin. I, jeśli wy również będziecie brać przykład z wody, staniecie się takimi wytrwałymi i upartymi, to problemy pojawiające się przed wami, nawet jeśli będą tak wielkie jak góry, stopnieją i znikną.

Mietin nigdy nie przypuszczał, że lekcja geografii może być tak fascynująca. Nazajutrz, wkładając podręcznik geografii do plecaka, pomyślał: „Usiądę gdziekolwiek w ostatnich rzędach i zdrzemnę się". Uczenie się pogmatwanych geograficznych map, nudnych wiadomości o strefach geograficznych, o tym, gdzie i jakie bogactwa naturalne są wydobywane, gdzie i jakie rośliny rosną i jakie zwierzęta mieszkają, zniechęciły Mietina do geografii. Jednak dzisiejsza lekcja podważyła jego uprzedzenie. Mietin poczuł, że w dolinach rzek, górskich potokach, w wodzie przeciekającej przez palce, zawarte są informacje, mające zdolność poszerzenia jego wiedzy i motywowania.

Tego dnia, Farid podczas lekcji cały czas wspominał słowa ojca i rozmyślał, o czym to on chce z nim porozmawiać. Jak zawsze, czas w szkole przeleciał niezauważalnie.

Kiedy Farid wrócił do domu, z kuchni dolatywał zapach smażonej ryby. Ojciec z synem z apetytem zjedli na kolację świeżą sałatę ze smażoną rybą. Wiedząc o tym, że Farid lubi słodkości, ojciec nie zapomniał kupić w cukierni wyśmienitego tortu. Po uprzątnięciu stołu i umyciu naczyń, udali się do salonu na herbatkę. Farid wciąż myślał o czekającej go rozmowie z ojcem. Ojciec wyczuł to i czekał, kiedy nastąpi sprzyjająca do rozmowy atmosfera. Popijając łyk herbaty, zaczął mówić:

- Popatrz Faridzie, ludzie rodzą się, ro-

sną, przechodzą dzieciństwo i młodość, stają się dorosłymi, starzeją się i umierają. Teraz masz piętnaście lat. Jesteś w tym wieku, kiedy kończy się dzieciństwo i zaczyna młodość. Przemiany w tobie, zmiany twojego nastroju, obserwujemy i my z twoją mamą. Jak wiele byśmy nie okazywali wdzięczności Allahowi, wciąż tego będzie mało. Mamy ciebie i twoją siostrę – dwoje zdrowych dzieci. Synku! Tu nie ma czego się bać. Minie trochę czasu i burze w twoim ciele i twojej duszy wyciszą się. Zauważysz, że młodość jest nie mniej piękna niż dzieciństwo. W tym okresie czasami będziesz mieć niezwykłego rodzaju sny i budząc się, poczujesz, że twoja bielizna jest mokra. W tej sytuacji należy zrobić całkowite oczyszczenie – *gusl.* Okres dorastania jest czasem, kiedy zaczyna się odpowiedzialność za wypełnienie religijnych obowiązków. A *gusl* jest pierwszym i obowiązkowym warunkiem wszystkich aktów czci. Aby wykonać *gusl,* należy przepłukać usta i przemyć nos, a następnie umyć całe ciało wodą, aby nie zostało żadne miejsce, do którego nie doszła woda. Ja i mama jesteśmy dla ciebie najbliższymi ludźmi, z którymi możesz porozmawiać o dowolnych problemach, które mogą pojawić się w tym przejściowym okresie.

- I nie zapominaj, jesteśmy zawsze dumni z ciebie i twoich dobrych dojrzałych zachowań – zakończył swoją mowę ojciec.

Uważnie wysłuchując ojca, Farid powiedział:

- Dziękuję, tato. Niech Allah będzie z ciebie zadowolony.

Myśląc o tym, czego dowiedział się od ojca, Farid skierował swoje kroki do łazienki. Czyniąc intencję, najpierw wykonał *ludu* jak do modlitwy. Kiedy wciągał wodę do nosa, trochę zabolało. Następnie namydlił całe ciało myjką, a potem dokładnie spłukał wodą. Później nałożył szlafrok i przeszedł do swojego pokoju. Czesząc włosy przed lustrem, wspominał poranną lekcję geografii. Była na niej mowa o mocy wody. A przecież jedna strona zagadnienia została nierozstrzygnięta. Okazuje się, że woda tworzy nie tylko świat zewnętrzny, ale i nasz wewnętrzny, duchowy. Wykonując swój pierwszy w życiu *gusl,* Farid głęboko przeżył to i poczuł. Stało się oczywistym, że *gusl* oczyszcza nie tylko ciało, ale i duszę i jest jednym z najważniejszych aktów czci. Leżąc w łóżku, Farid, niezauważalnie na głos wypowiedział: „Teraz jeszcze lepiej zrozumiałem moc wody" – i zasnął głębokim snem bez tego wewnętrznego napięcia i niepokoju, które odczuwał w ostatnim czasie.

Hasan Tahsin Karaman

TAJAMMUM

Czym jest *tajammum*?

✍ *Tajammum* – to rytualne oczyszczenie z wykorzystaniem ziemi lub podobnego środka.

Allah Najwyższy nakazuje:

„[…]a jeśli nie znajdziecie wody, to poszukajcie dobrego piasku i wycierajcie nim twarze i ręce.”

(Sura al-Maida, Stół Zastawiony, 5:6)

W jakich sytuacjach należy wykonywać *tajammum*?

W takiej sytuacji, kiedy nie mamy wody w wystarczającej ilości, aby wykonać *taharat* lub *gusl*, a także, jeśli nie możemy wykorzystać wody z powodu choroby lub z innych przyczyn.

Zamiast *taharatu* i *guslu*

Wykonujemy *tajammum*

Jak wykonujemy *tajammum*?

1. Wymawiamy „Auzu… bismillahi…”
2. Wykonujemy intencję, uściślając, dlaczego jest wypełniany *tajammum* zamiast *taharatu* lub *guslu.*
3. Uderzamy dłońmi o czystą ziemię i przecieramy nimi twarz.
4. Uderzamy dłońmi o ziemię ponownie i przecieramy nimi ręce do łokci, najpierw lewą dłonią – prawą rękę, a następnie prawą dłonią – lewą rękę.

Jakie są *fardy tajammumu*?

Wykonując *tajammum*

1. Należy wymówić intencję.
2. Należy wykonać przetarcie (*mash*) twarzy i rąk do łokci dłońmi, oczyszczonymi o czystą ziemię.

Fard

JASKINIA CZORAKTEPE

Wczesnym rankiem Emre razem z ojcem poszła do szkoły. Szkolny klub tropicieli, do którego należała, w pierwszych wolnych dniach czerwca szykował się do wyjazdu na letni obóz. Kiedy Emre dotarła do szkoły, szkolny autobus już podjechał i wszystko było przygotowane do wyprawy. Po krótkim czasie autokar wyruszył w zaplanowaną trasę. Kierownik klubu, nauczyciel języka tureckiego Ismaił-bej komunikował przez mikrofon ustalony plan działania:

- Przyjaciele, w pierwszej kolejności chcę wam powiedzieć, że celem naszej wycieczki jest zarówno dobry odpoczynek, jak i pogłębienie wiedzy. Zobaczymy miejsca, których do tej pory nie widzieliśmy i przyjemnie spędzimy czas z dala od miejskiego zgiełku. Autobus zawiezie nas do obozu „Sosnowy bór". Tam rozstawimy namioty i będziemy bawić się w różne gry ruchowe. Następnego dnia naszego pobytu wybierzemy się do jaskini Czoraktepe, która znajduje się w odległości około dwóch godzin pieszej wędrówki od obozu. Ta jaskinia słynie z rysunków wykonanych na jej ścianach przez ludzi z pierwotnej epoki. Mam do was szczególną prośbę: proszę przestrzegać wszystkich zasad, w żadnym wypadku nie odłączać się od grupy i zachować czystość. Nie należy zapominać, że jeżeli my będziemy troszczyć się o porządek w otoczeniu, to sami będziemy żyć w zdrowym środowisku i następnym pokoleniom przekażemy je niezniszczone, czyste i zdrowe. Jest to jedno z ważniejszych naszych zadań.

Po półtoragodzinnej podróży wszyscy dotarli do celu. Na początku zostały wybrane miejsca do rozbicia namiotów. Po upływie pewnego czasu, pod kierunkiem nauczyciela wszystkie namioty zostały rozstawione. W największym z nich urządzono kuchnię i ustawiono lekkie rozkładane stoły. „Wódz plemienia", Ismaił-bej, zadął w trąbkę i zgromadził wokół siebie mieszkańców obozu:

- Przyjaciele, jest teraz godzina jedenasta. O godzinie pierwszej zbierzemy się na obiad. A teraz macie czas wolny, pod warunkiem, że nie oddalicie się od obozu. Poproszę, aby trzy osoby zgłosiły się do pomocy przy przygotowaniu obiadu.

Dzieci, czując wolność, rozdzieliły się na grupy i zaczęły się bawić w różne interesujące gry. Zabawy na delikatnym trawiastym kobiercu przy łagodnym wiosennym słońcu, wdychanie iglastego aromatu sosnowego boru – wszystko to było wielką radością i dobrodziejstwem dla dzieci, pozbawionych tego w mieście.

I oto nadeszła pora obiadu. Wszczynając harmider przy strumyku, dzieci umyły ręce i twarze i zajęły miejsca przy stołach w największym namiocie. Świeże powietrze i ruch wywołały głód. W domu dzieci często kaprysiły przy obiedzie, a tu w mig opróżniły swoje talerze.

Po posiłku na zielonej polanie wszyscy razem wykonali modlitwę do Allaha, który stworzył całe to piękno. Następnie młodzi tropiciele z nauczycielem Ismaiłem-bejem do wieczoru spacerowali po lesie. W drodze powrotnej nazbierali drewna, aby wieczorem rozpalić ognisko. Kiedy wrócili do obozu, czekała na nich kolacja przygotowana przez kolegów, wyznaczonych do dyżuru w kuchni. Po wieczornej modlitwie dzieci zebrały się wokół radośnie trzaskającego ogniska i zaczęły prezentować swoje talenty: ktoś śpiewał, ktoś opowiadał ciekawe historie, a jeszcze inni rozśmieszali swoich kolegów. Nawet nie spostrzegli, jak szybko minął czas.

Przy cykaniu koników polnych dzieci rozeszły się do swoich namiotów i pod wrażeniem minionego dnia od razu zasnęły.

Jeszcze przed świtem wszyscy obudzili się na głos Ismaiła-beja. Jeśli w domu rodzicom zdarza się długo budzić dzieci, to tu, na świeżym, pachnącym lasem powietrzu wszyscy dobrze się wyspali i odpoczęli. A kiedy wykonali *taharat* zimną wodą ze strumyka i odprawili poranną modlitwę, po śnie nie zostało śladu. Potem ustawili się, aby wykonać gimnastykę poranną pod kierunkiem nauczycieli, Omera i Ismaiła-beja. Och, jeśliby wolne dni w mieście, kiedy mogli spać do południa i cały dzień próżnować,

były tak wypełnione i rześkie! Po gimnastyce wszyscy mieszkańcy obozu pobiegli na śniadanie, które czekało na nich w dużym namiocie, zamienionym w stołówkę. Posiłek został zjedzony szybko, gdyż wszyscy niecierpliwili się, chcąc jak najprędzej udać się na wyprawę do jaskini Czoraktepe.

Ismaił-bej powiedział:

- Młodzieży! Nasza piesza wędrówka potrwa około dwóch godzin. Należy wziąć ze sobą prowiant, wodę do picia i nakrycia głowy, aby ustrzec się udaru słonecznego.

Emre i jej koledzy ustawili się jeden za drugim i wąską ścieżką rozpoczęli wspinaczkę na górę Czoraktepe. Przez pierwsze pół godziny drogi szli żywo dyskutując i żartując, biegali na wyścigi, ale potem zaczęli odczuwać zmęczenie. Słońce tymczasem zbliżało się do zenitu i nie było już tak łagodne jak w godzinach porannych. Od upału zasychało im w gardle.

Kiedy w końcu grupa dotarła na szczyt góry, to z powodu całkowitego wyczerpania wszyscy ułożyli się na odpoczynek w zbawiennym cieniu sensownych, jak się okazało, jarzębin. Nieprzyzwyczajone do tak długich wędrówek w palącym słońcu, dzieci bardzo się zmęczyły.

- Co tam, dzieciaki? Czyżbyście się aż tak strudzili? – prowokował sforsowanych podopiecznych „wódz plemienia" Ismaił-bej. – Wstawajcie, zaczynamy wędrówkę po jaskini.

Pieczara, do której, trzymając się za ręce, weszli jeden za drugim przejściem między dwiema skałami, nagle ich przeraziła. Światło dzienne i gorące powietrze pozostały na zewnątrz, a oni błyskawicznie zanurzyli się w lodowaty chłód i absolutną ciemność czeluści jaskini, tak jakby znaleźli się w ogromnej lodówce. Nauczyciel Omar oświetlał latarką ściany i opowiadał o jaskini:

- Moi drodzy, teraz możemy z wami zbliżyć się do karty historii, napisanej przez człowieka tysiące lat temu. To przekaz ze starożytności, który dotarł do naszych dni. Liczne detale, które na pierwszy rzut oka wydają się niezrozumiałe, z punktu widzenia historii zawierają bardzo ważną informację. Rysunki na skałach, które tutaj widzimy, przedstawiają nam obraz życia ludzi ówczesnej epoki, ich sposób odżywiania się, bytu i innych aspektów egzystencji…

Fascynująca wycieczka po jaskini dobiegła końca, dzieci rozłożyły się na chwilową przerwę, zjadły obiad, odpoczęły i odzyskały poprzedni wigor i optymizm. Na komendę nauczyciela Omara zebrały się do drogi powrotnej:

- Drogie dzieci, zgodnie z naszym dzisiejszym planem zwiedziliśmy jaskinię Czoraktepe. Jest teraz godzina trzecia i czas południowej modlitwy. Po jej wykonaniu powinniśmy wyruszyć w drogę powrotną.

Melih, któremu w manierce skończyła się woda, zapytał:

- Proszę pana, zupełnie nie mam wody. Sądzę, że inni też mają puste butelki. Tu w pobliżu nie widać ani źródła, ani strumyka, ani wsi, gdzie moglibyśmy znaleźć wodę. Jak zrobimy *taharat* przed modlitwą?

Nauczyciel Omar odpowiedział:

- Wspaniałe pytanie! Jesteś zuchem, Melih! Właśnie chciałem to wam wyjaśnić. Moi przyjaciele, nasza cudowna religia islam nigdy nie nakłada na człowieka obowiązków ponad jego siły. Islam jest religią ułatwiającą życie, a nie utrudniającą.

Podnosząc rękę do góry, o głos poprosił Ali:

- Czy to znaczy, że dziś nie będziemy wykonywać modlitwy, proszę pana?

- Nie, Ali – odpowiedział nauczyciel. – Muzułmaninowi odpowiedzialnemu za wypełnienie religijnych obowiązków żadna

przyczyna nie może przeszkodzić w wykonaniu modlitwy. W sytuacji, kiedy nie ma wody i do upływu czasu *namazu* nie ma możliwości jej znalezienia, możemy odprawić modlitwę, wykonując *tajammum.* Na początku wykonujemy intencję uczynienia *tajammumu* zamiast *taharatu.* Następnie, lekko uderzając dłońmi o czystą powierzchnię ziemi, przeciągamy nimi po twarzy. Drugi raz uderzając dłońmi o ziemię, wycieramy nimi ręce do łokci. I tak oto wszystko jest proste, dzieci.

Ali znowu zadał pytanie:

- Proszę pana, a czy po *tajammumie* możemy wykonywać wszystkie akty czci, tak jak po *taharacie*?

- Oczywiście, Ali. Możemy wykonywać wszystkie akty czci, pod warunkiem, że po nadejściu czasu następnej modlitwy odnowimy *tajammum* – odpowiedział nauczyciel.

Dzieci, zadowolone z nowo poznanej wiedzy, razem z nauczycielem zaczęły wykonywać *tajammum.* Po zbiorowej modlitwie obozowicze udali się w drogę powrotną. Po przybyciu do obozu pierwsze kroki wszyscy skierowali do strumyka i ustawili się w długą kolejkę, aby napić się czystej zimnej wody.

Czas spędzony na obozie, który opuścili w niedzielę o zachodzie słońca, przyniósł Emre i jej przyjaciołom wiele korzyści. Dzieci zobaczyły i poznały wiele rzeczy, których nie widziały i nie znały wcześniej. I nie było to nudne jak lekcje w szkole, a wręcz przeciwnie, pobyt na obozie okazał się fascynujący i ciekawy. Emre po raz ostatni spojrzała z okna autokaru na szczyt Czoraktepe, przypominający gniazdo orła. Rozmyślając o planach przyjazdu na obóz w następnym roku, Emre zasnęła na ramieniu swojego przyjaciela, Burhana.

Hasan Tahsin Karaman

PYTANIA

Sprawdźmy swoją wiedzę 1:

Proszę wskazać, czy poniższa wypowiedź jest prawidłowa, czy nieprawidłowa.

1. Trzykrotne mycie części ciała w czasie *taharatu* jest *sunną*. ☐ TAK ☐ NIE
2. Okrążenie (*tałaf*) wokół Kaaby można wykonać bez *taharatu*. ☐ TAK ☐ NIE
3. Zbyteczna utrata wody w czasie *taharatu* jest *makruhem*. ☐ TAK ☐ NIE
4. Sen w pozycji leżącej lub w oparciu o coś nie narusza *taharatu*. ☐ TAK ☐ NIE
5. W czasie *taharatu* można wykonać *przetarcie* (*mash*) opatrunku nałożonego na ranę. ☐ TAK ☐ NIE

Wykonajmy test 1:

1. **Co z poniższych informacji jest *fardem taharatu*?**
   a) Przepłukanie ust
   b) Przepłukanie nosa
   c) Wykonanie przetarcia (*mash*) głowy
   d) Wykonanie przetarcia uszu

2. **Co z poniższych informacji nie jest *fardem taharatu*?**
   a) Umycie rąk do łokci
   b) Umycie nóg do kostek
   c) Umycie twarzy
   d) Przepłukanie ust

3. **Co z poniższych informacji jest *sunną taharatu*?**
   a) Umycie twarzy
   b) Umycie nóg do kostek
   c) Przepłukanie nosa
   d) Wykonanie przetarcia głowy

4. **Co z poniższych informacji nie narusza *taharatu*?**
   a) Krwotok
   b) Śmiech
   c) Sen
   d) Utrata przytomności

5. **Co z poniższych informacji narusza *taharat*?**
   a) Ziewanie
   b) Płacz
   c) Rozmowa
   d) Załatwienie potrzeby fizjologicznej

Proszę uzupełnić luki wyrazami z nawiasów 1:

(miswakiem* / trzykrotnie / *sunną* / *makruhem* / *fardem)

1. Mycie części ciała w czasie *taharatu* ..... jest *sunną.*
2. Mycie części ciała w czasie *taharatu* z zachowaniem kolejności jest .....
3. Mycie zębów ..... lub szczotką do zębów w czasie *taharatu* jest *sunną.*
4. Rozchlapywanie wody i oblewanie nią odzieży w czasie *taharatu* jest .....
5. Jednokrotne umycie nóg do kostek jest .....

Sprawdźmy swoją wiedzę 2:

Proszę wskazać, czy poniższa wypowiedź jest prawidłowa, czy nieprawidłowa.

1. Przepłukanie ust i nosa w czasie *guslu* jest *fardem.* ☐ TAK ☐ NIE
2. Bez *guslu* nie można dotykać Koranu. ☐ TAK ☐ NIE
3. Bez *guslu* można wejść do meczetu, ale nie można wykonywać modlitwy. ☐ TAK ☐ NIE
4. Intencja nie jest warunkiem *tajammumu.* ☐ TAK ☐ NIE
5. Jeśli osobie, która wykonała *tajammum*, pojawi się możliwość użycia wody, jej *tajammum* nie traci ważności. ☐ TAK ☐ NIE

Wykonajmy test 2:

1. **Co z poniższych informacji jest *fardem guslu*?**
   a) Umycie nóg
   b) Przepłukanie nosa
   c) Wykonanie przetarcia (*mash*) głowy
   d) Wykonanie przetarcia uszu

2. **W jakich, wymienionych poniżej sytuacjach, konieczne jest wykonanie *guslu*?**
   a) Stan *dżanaba* (rytualna nieczystość)
   b) Wyciek krwi lub ropy z ciała
   c) Załatwienie potrzeby fizjologicznej
   d) Wymioty pełnymi ustami

3. **Jakie poniższe sytuacje są *makruhem* podczas *guslu*?**
   a) Zbyteczna utrata wody
   b) Niepotrzebne rozmowy
   c) Zwrócenie się w kierunku Kaaby przy odsłoniętej *aurze*
   d) Wszystkie wyżej wymienione

4. **Które z poniższych czynności można wykonywać bez *guslu*?**
   a) Modlitwa
   b) Recytacja Koranu
   c) Jedzenie
   d) Okrążenie Kaaby

5. **Które z poniższych czynności nie narusza *tajammumu*?**
   a) Płacz
   b) Załatwienie potrzeby fizjologicznej
   c) Znalezienie wody do *taharatu*
   d) Krwotok z nosa

Proszę uzupełnić luki wyrazami z nawiasów 2:

(fardem / tajammum / makruhem* / ust, nosa / *sunną)

1. Podczas wykonania *guslu* przepłukanie ……, …… jest *fardem*.
2. Wykonanie *guslu* przez kobiety po zakończonej menstruacji jest …… .
3. Podczas wykonania *guslu* umycie rąk i intymnych części ciała jest …… .
4. Podczas wykonywania guslu, zwrócenie się w kierunku Kaaby z odkrytymi intymnymi częściami ciała jest …… .
5. Przy braku możliwości znalezienia wody do *taharatu* lub *guslu* wykonuje się …… .

SPOTKANIE WIERZĄCEGO Z BOGIEM / PODSTAWA RELIGII

MODLITWA *(NAMAZ)*

- *Czym jest modlitwa?*
- *W jakim celu wykonujemy modlitwę?*
- *Co nam daje modlitwa?*
- *Kto jest zobowiązany do modlitwy fard?*
- *Rodzaje modlitw*
- *Azan i ikama*
- *Jak wykonujemy modlitwę?*
- *Kolejność wykonywania modlitw fard*
- *Dua i tasbih po modlitwie*
- *Fardy, ładżiby, sunny modlitwy*
- *Wykonujmy modlitwy w pokorze*
- *Okoliczności, unieważniające modlitwę*
- *Modlitwy wykonywane zbiorowo*
- *Rodzaje modlitw zbiorowych*
- *Modlitwa chorego i podróżnego, modlitwa zaległa (kada)*
- *Sadżda al-sahł i sadżda tilałat*
- *Czas wykonywania modlitwy makruh*
- *Modlitwy Wysłannika Allaha (saał)*

PIERWSZA MODLITWA (SKRÓT)

Jakiż to był chłodny ranek! Opuszczając ciepłe łóżko, wsunąłem bose nogi w kapcie, wchłaniające, wydawało mi się, całkowity chłód nocy. Dreszcze przebiegły mi po całym ciele…

Na horyzoncie nie było jeszcze znaków świtu. Oparłem się łokciami o parapet. Na starym niewielkim minarecie Starego Meczetu, wznoszącego się ponad dachami domów do niebios w swoim duchowym majestacie, jeszcze nikogo nie było. Po chwili na balkonie wieżyczki przemknął cień młodego muezina. Szczelnie owinąłem się w swój szlafrok. Słuchając przyprawiającego o drżenie serca *azanu*, skurczony z zimna i pogrążony w rozmyślaniach, wspominałem pierwszą swoją modlitwę, do której wstałem piętnaście lat temu…

Moja najlepsza na świecie mama piętnaście lat temu obudziła mnie na moją pierwszą poranną modlitwę. Z pewnością była wówczas zima, tak jak teraz. Spałem w malutkim łóżeczku w swoim pokoju, który znajdował się obok sypialni mamy. Głaszcząc moje włosy swoimi delikatnymi cienkimi palcami, mama obudziła mnie:

- Wstawaj, Omarku! Omarku, synku... Wstawaj…

Otworzyłem oczy.

- Ależ mamo… Jest przecież jeszcze noc.

Pocałowała mnie jak zawsze, w lewą skroń, i bojąc się utraty czasu, wzięła mnie pod pachy. Nałożyłem swoje małe kapciuszki i przecierając piąstkami zaspane oczka, poszedłem za nią. Szybko mijając ciemny przedpokój, weszliśmy do pokoju mamy. W piecu z trzaskiem paliły się drwa.

- Aaa… Pierwin również wstała…

Pierwin zdejmowała z pieca żółty miedziany dzbanek. Nigdy bym nie pomyślał, że ona również wstała. Mama powiedziała:

- Pierwin wstaje każdego ranka.

Zdziwiłem się, że Pierwin wstaje każdego ranka, kiedy ja nie wstaję.

Zakasano mi rękawy i pochyliłem się nad wiadrem. Mama powiedziała:

- Zmęczysz się tak – i podstawiła mi stołeczek, abym usiadł.

Po wykonaniu *taharatu* podszedłem do pieca, aby ogrzać się. Kiedy obróciłem się, zobaczyłem jak mama rozkładała modlitewne dywaniki. Następnie zawiązała zieloną chustkę i wezwała mnie:

- Chodź…

Podszedłem. Byłem jeszcze tak mały, że stanąłem obok mamy na jednym dywaniku.

Kiedy ona, rozpoczynając modlitwę, po kobiecemu wykonała *tekbir,* podnosząc ręce do klatki piersiowej, ja, naśladując ją, uczyniłem tak samo. Po zakończonej *sunnie* modlitwy, mama, uśmiechając się, powiedziała:

- Synku, czy jesteś dziewczynką? Tylko kobiety tak zaczynają modlitwę. Jesteś mężczyzną, powinieneś podnosić ręce do uszu.

I biorąc swoimi ciepłymi rękoma moje ręce, pokazała, jak powinni wykonywać *tekbir* mężczyźni, zaczynając modlitwę.

- Właśnie tak.

Poprawiłem się, czyniąc *tekbir* jak należy, i pomodliłem się.

Przystępując do *dua,* zapytałem:

- Jak mam wznosić *dua,* mamo?

Mama pokręciła głową. Kiedy tylko zakończyła swoje *dua,* nauczyła mnie:

- Powiedz: „O Allahu, dziękuję Ci za to, że jestem muzułmaninem. Proszę Cię, abyś chronił naszą ojczyznę od wrogów. Proszę Cię o pomoc dla wszystkich cierpiących biedę, muzułmanów". Wznoś prośby o sobie, abyś był dobrym człowiekiem i aby szatan nie omamił cię swoimi wybiegami.

Po zakończonej modlitwie i uprzątnięciu modlitewnego dywanika, mama zapytała, czy chcę spać. Czy chciałem spać? Tego nie wiedziałem i nic nie odpowiedziałem.

- To idź i przynieś książki, sprawdzimy twoje lekcje.

- Dobrze.

Szybko minąłem przedpokój. Chwytając ze stołu otwartą książkę, pobiegłem do mamy. Odpowiadałem bez żadnego błędu. Wieczorami mama mówiła mi:

- Zanim położysz się spać, przeczytaj swoje lekcje trzy razy, synku, wówczas aniołowie we śnie nauczą cię.

Widać, aniołowie i tej nocy mnie nauczyli. Mama pochwaliła mnie, pogłaskała po głowie i powiedziała:

- Do szkoły jeszcze masz czas. Idź, pośpij sobie – i ułożyła mnie do łóżka.

Spać mi się nie chciało, więc obserwowałem mamę. W półmrocznej poświacie w swojej zielonej chustce była podobna do bajkowej wróżki. Mama wzięła do rąk Koran i siadając na tapczan przy oknie, zaczęła recytować swoim przyjemnym subtelnym głosem. Słuchając tego czarującego brzmienia, zostawiającego wzruszający głęboki ślad w mojej duszy i wpatrując się w przepiękną nieskazitelną twarz matki, powoli kiwając się w takt recytacji, zas piałem. Mama wydawała mi się aniołem. Wyobraźnia podpowiadała mi, że wokół mamy, recytującej Koran, zgromadziło się wiele aniołów i dopóki zasypiałem, ich skrzydła również subtelnie głaskały mnie po twarzy, jak ręce mojej mamy…

Ömer Seyfettin

CZYM JEST MODLITWA?

Każde żywe stworzenie na ziemi swoistym sobie sposobem wielbi Allaha i oddaje cześć swemu Panu. Modlitwa jest aktem czci, który zawiera w sobie wszelkie rodzaje wielbienia Allaha przez wszystkie stworzenia. Modlitwa jest najważniejszym w islamie aktem czci i dlatego nasz Prorok nazwał ją „podstawą religii".

Modlitwa w dosłownym znaczeniu wyraża „wykonywać modlitwę", „wykonywać dobrą modlitwę" i jest „*miradżem mumina*". Oznacza to spotkanie wierzącego ze swym Panem. Dzięki modlitwie pięć razy dziennie jesteśmy w kontakcie z Allahem. Szczerze pokazujemy swoje służenie Mu i wspominamy, że zawsze potrzebujemy Jego pomocy.

Modlitwa wyraża naszą wdzięczność Panu. W czasie modlitwy dziękujemy Allahowi za wszystkie dobra, którymi nas obdarza, pokazujemy naszą miłość i szacunek do Niego. Modlitwa jest kluczowym, o największym znaczeniu aktem czci.

Oprócz tego, *namaz* jest modlitwą błagalną, prośbą do Allaha o pomoc i przebaczenie grzechów.

Krótko mówiąc, modlitwa jest podstawą religii, światłem duszy, fundamentem naszego życia duchowego. Jest najpiękniejszym aktem wielbienia Boga, który oczyszcza nas fizycznie i dzięki któremu odradzamy się do życia duchowego.

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„Modlitwa – to światło w sercu człowieka. Kto pragnie, niech oświetla się tym światłem i stara się powiększyć światło w swoim sercu".

(Tirmizi, „Dałat",85)

W JAKIM CELU WYKONUJEMY MODLITWĘ?

Modlitwa – to zadanie powierzone nam, jako sługom Allaha. Bóg stworzył nas i w każdym momencie dba o nasze życie. My zaś wykonujemy modlitwę, aby zbliżyć się do Najwyższego Pana i okazać Mu naszą miłość.

Pan obdarował nas niezliczonymi dobrami. Powinniśmy poczuwać się do wyrażania za to wdzięczności. W tym celu wykonujemy modlitwę, aby podziękować Allahowi za okazane nam dobrodziejstwa.

Podziękowanie za dobra bywa również takiego samego rodzaju jak samo dobro. Dając jałmużnę biednym, dziękujemy Allahowi za to bogactwo, które On nam ofiarował. Kiedy trzymamy post, wyrażamy wdzięczność za nasze zdrowie i różnorodność pożywienia, którym Allah nas obdzielił.

Wykonując modlitwę, w najpiękniejszy sposób dziękujemy naszemu Najwyższemu Panu, który stworzył nas jako ludzi, dał nam ciało i duszę. Ukochany Prorok (saał) powiedział: „Jako wyraz wdzięczności za każdy wasz staw i każdą waszą kość wymagane jest ofiarowanie *sadaki.* Każdy *hamd* jest *sadaką,* każdy *tahlil* jest *sadaką,* każdy *tekbir jest sadaką,* wezwanie do czynienia dobra jest *sadaką,* powstrzymanie się od złych uczynków jest również *sadaką.* Dwa *rakaty* modlitwy *ad-duha* zawierają to wszystko razem wzięte” (Muslim, „Musafirun”, 84).

Postępując według rady Proroka (saał), powinniśmy wypełniać modlitwy dokładnie i starannie. W ten sposób wyrażamy swoją miłość do Allaha Najwyższego i wdzięczność za wszystkie podarowane nam dobra, w tym za nasze ciało i duszę.

Allah Najwyższy nakazuje:

„Czcij Mnie więc i odprawiaj modlitwę, wspominając Mnie!”

(Sura Ta-ha, Ta-ha, 20:14)

Allah Najwyższy nakazuje:

„O wy, którzy wierzycie! Skłaniajcie się i wybijajcie pokłony! Czcijcie waszego Pana! Czyńcie dobro! Być może, będziecie szczęśliwi!”

(Sura al-Hadżdż, Pielgrzymka, 22:77)

CO NAM DAJE MODLITWA?

W modlitwie jest wiele korzyści naszemu ciału, duszy i społeczeństwu, w którym żyjemy. Oto przykłady, pokazujące pożytek z modlitwy:

Modlitwa pozwala w najpiękniejszy sposób wspominać Allaha

Allah Najwyższy informuje nas, że „tylko wspominając Allaha serca uzyskują spokój". Rozmyślanie o Bogu, którego kochamy najbardziej, przywoływanie Jego imion, uspokaja naszą stęsknioną duszę, napełnia serca radością i ukojeniem.

Najlepszym sposobem wspominania Allaha jest wykonanie modlitwy. Każdy spełniony przez nas *namaz* przypomina nam o naszym Panu. Modlitwa – to wielkie dobro nam przekazane. Nasz ukochany Prorok (saał) dobrze znał wartość tej dobroci i przy każdej okazji starał się wypełniać modlitwę. Był szczęśliwy i wyraził radość z wykonywania modlitwy następującymi słowami: „Moje szczęście – w modlitwie".

Modlitwa przypomina o życiu wiecznym i Dniu Sądu Ostatecznego

W życiu doczesnym jest wiele rzeczy, które zniewalają ludzi do zapominania o życiu wiecznym. A ludzie niepamiętający o życiu wiecznym, nierozmyślający o Dniu Sądu, mogą popełniać jakieś zło. Dlatego ludziom należy stale przypominać o życiu po śmierci.

Szczerze wykonane modlitwy pięć razy dziennie przypominają o Allahu, o *ahirze* i o Dniu Sądu Ostatecznego. Pamiętając o życiu po śmierci i o Dniu Sądu, będziemy wystrzegać się czynienia zła, nie wyrządzimy szkody majątkowej innym, nie zagrozimy niczyjemu życiu, nie naruszymy niczyich praw.

Allah Najwyższy nakazuje:

„O wy, którzy wierzycie! Poszukujcie pomocy w cierpliwości i modlitwie! Zaprawdę, Bóg jest z cierpliwymi!"

(Sura al-Bakara, Krowa, 2:153)

Allah Najwyższy nakazuje:

„[…] – o tak! przez wspominanie Boga uspokajają się ich serca!"

(Sura ar-Ra'd, Grzmot, 13:28)

Allah Najwyższy nakazuje:

„Odprawiaj modlitwę na obu krańcach dnia i często w godzinach nocy: Zaprawdę; czyny piękne usuwają czyny złe! To jest przypomnienie dla pamiętających!"

(Sura Hud, Hud,11:114)

Allah Najwyższy nakazuje:

„[…] i odprawiaj modlitwę! Zaprawdę, modlitwa chroni od szpetoty i powstrzymuje od niegodziwości!

(Sura al-Ankabut, Pająk, 29:45)

Modlitwa oczyszcza z grzechów

Modlitwa – to spotkanie z naszym Panem. W czasie *namazu* znajdujemy się przed Allahem Najwyższym. Kiedy pojawia się chęć popełnienia grzechu, to pamiętając, że będziemy musieli wykonać modlitwę i stanąć przed Bogiem, powstrzymujemy się od popełnienia niegodziwego czynu. W ten sposób oczyszczamy nasze serce od negatywnych uczuć i myśli, a nasze ręce i inne części ciała – od niecnych występków.

Modlitwa chroni naszą moralność

Modlitwa – to możliwość uświadomienia sobie grzechów i błędów, które popełniliśmy, i wyrażenia skruchy. Podczas modlitwy prosimy Allaha o wybaczenie win. Pięć razy dziennie znajdujemy się przed Allahem, myślimy o tym, że On wszystko widzi, słyszy i wie. Takim sposobem stajemy się uważniejsi w swoich czynach i doskonalimy swoją moralność.

Modlitwa wypełnia nasze życie pomyślnością

Wykonując modlitwę, planujemy czas według pór *namazów*. O świcie spełniamy poranną modlitwę i wcześnie zaczynamy dzień. Kiedy większość ludzi jeszcze śpi, my już kończymy część naszych spraw. Otrzymujemy cząstkę dobroci *dua* naszego Proroka (saał): „O mój Allahu, uczyń błogosławionymi poranne godziny mojej *ummy*".

W najbardziej wypełnionej porze dnia, w modlitwach *az-zuhr* i *al-asr* wspominamy Allaha i umożliwiamy odpoczynek naszej duszy. Podczas modlitwy wyciszamy się, psychicznie zrzucamy ciężar i zbieramy energię do kolejnych czynności. Ta krótka przerwa stwarza nam możliwość bardziej efektywnej dalszej pracy. W wieczornej i nocnej modlitwie czynimy podsumowanie dnia i zasypiamy zadowoleni, że wypełniliśmy misję sługi Bożego.

Modlitwa wdraża do dbania o czystość

Kiedy wykonujemy *taharat* przed modlitwą, to oczyszczamy te części ciała, które w ciągu dnia najbardziej się brudzą. Dbamy, aby nasze ciało, ubranie i miejsce do modlitwy były czyste. Wykonując *taharat* kilka razy w ciągu dnia, wdrażamy się do dbania o czystość.

Pewnego razu Wysłannik Allaha (saał) zapytał towarzyszy (ra):

„Jak myślicie? Jeśli przed czyimś domem płynęłaby rzeka i ten ktoś pięć razy dziennie myłby się w tej rzece, to czy pozostałby na nim jakikolwiek brud?"

Towarzysze (ra) odpowiedzieli:

„Nie, żaden brud na nim nie pozostanie".

Wysłannik Allaha (saał) oznajmił:

„Wykonywanie modlitwy pięć razy dziennie jest podobne do tego. Za pięciokrotną codzienną modlitwę Allah oczyszcza z grzechów".

(Buchari, „Małakit", 6; Muslim, „Masadżid", 283)

KTO JEST ZOBOWIĄZANY DO MODLITWY *FARD*?

Wykonywanie pięciokrotnej modlitwy dziennie – to akt czci, który stał się obowiązkowy (*fard*) w czasie nocy *al-miradż*. Dla muzułmanina, który osiągnął dojrzałość i jest w pełni władz umysłowych, pięciokrotna modlitwa w ciągu dnia jest *fardem*.

Modlitwa jest obowiązkowym nakazem Allaha. Ci, którzy wiedzą o tym, ale z powodu lenistwa nie wykonują modlitwy, popełniają wielki grzech.

Nasza religia od najmłodszych lat zachęca dzieci do edukacji religijnej. Nasz Prorok (saał) rekomendował nauczanie dzieci modlitwy od siedmiu lat. Nalegał, aby regularnie modliły się po ukończeniu dziesięciu lat.

Nasz ukochany Prorok powiedział (saał):

„Pierwszą rzeczą, o którą zostanie zapytany sługa w Dzień Sądu Ostatecznego – to modlitwa. Jeśli modlitwa będzie nienaganna, to osiągnie pożytek. Jeśli namaz okaże się znikomy, poniesie stratę".

(Tirmizi, „Małakit", 188)

RODZAJE MODLITW

Modlitwy dzielą się na trzy grupy: *fard, ładżib* i *sunna.*

A. MODLITWY *FARD* (obowiązkowe na podstawie Koranu)

Trzy rodzaje modlitw – fard:

1. PIĘCIOKROTNA MODLITWA

a) Poranna modlitwa (*al-fadżr*):
4 *rakaty*.
Na początku wykonuje się 2 *rakaty sunny,* a następnie 2 *rakaty fardu.*

b) Południowa modlitwa (*az-zuhr*):
10 *rakatów.*
Na początku wykonuje się 4 *rakaty sunny,* a następnie 4 *rakaty fardu* i 2 *rakaty sunny.*

Allah Najwyższy nakazuje:

„Zaprawdę, modlitwa dla wiernych jest przepisana w oznaczonym czasie!"

(Sura an-Nisa, Kobiety, 4: 103)

c) Popołudniowa modlitwa (*al-asr*):
8 *rakatów*.
Na początku wykonuje się 4 *rakaty sunny*, a następnie 4 *rakaty fardu*.

d) Wieczorna modlitwa (*al-magrib*):
5 *rakatów*.
Na początku wykonuje się 3 *rakaty fardu*, a następnie 2 *rakaty sunny*.

e) Nocna modlitwa (*al-isza*):
10 *rakatów*.
Na początku wykonuje się 4 *rakaty sunny*, następnie 4 *rakaty fardu* i 2 *rakaty sunny*. Po nocnej modlitwie odprawia się 3 *rakaty* modlitwy *witr*. Jest to modlitwa *ładżib* (wymagana).

Liczba *rakatów* w modlitwach

	Początkowa *sunna*	*Fard*	*Sunna*	Końcowa *sunna*	*Witr*	Razem
al-fadżr	2	2	-	-	-	4
az-zuhr	4	4	-	2	-	10
al-asr	4	4	-	-	-	8
al-magrib	-	3	2	-	-	5
al-isza	4	4	-	2	2	10+3
						40

2. MODLITWA *DŻUMA*

Jest odprawiana w piątki po południu zamiast południowej modlitwy (*az-zuhr*).

3. MODLITWA *DŻANAZA*

Jest złożona z *dua* i modlitwy za zmarłego muzułmanina. Nie występuje w niej *ruku* i *sadżda*. Jest to *fard kifaja* (obowiązek zbiorowy).

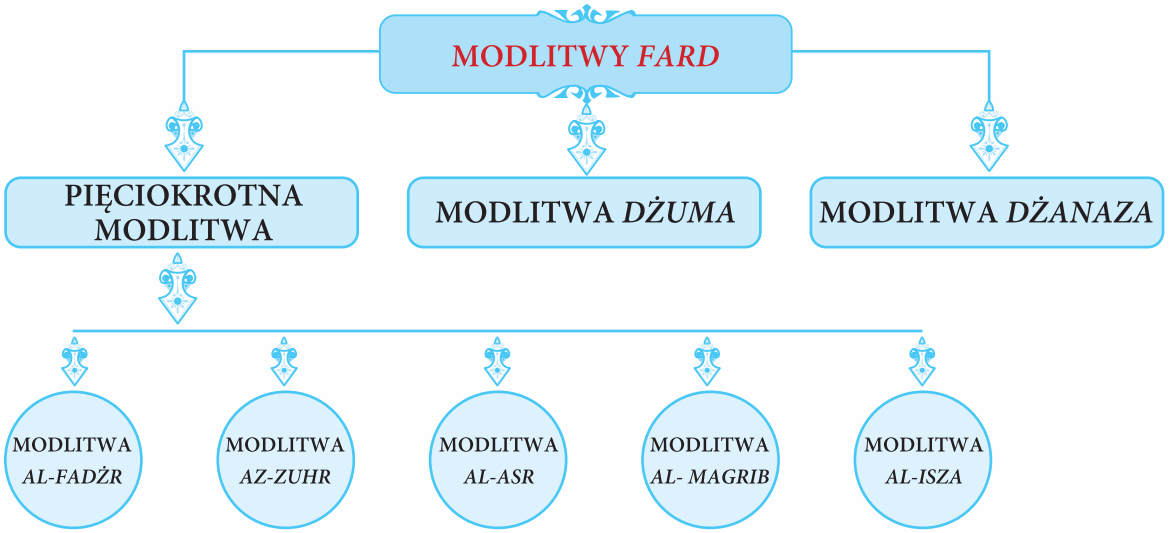

B. MODLITWY *ŁADŻIB* (wymagane)

1. Modlitwy świąteczne.

Modlitwy świąteczne składają się z 2 *rakatów*. Odprawiane są zbiorowo.

2. Modlitwy *łitr*.

Składa się z 3 *rakatów*. Jest odmawiana po modlitwie nocnej. Zobowiązanie za niewykonaną modlitwę – *łitr* jest również *ładżibem*.

C. MODLITWY *SUNNY* (nadobowiązkowe)

Modlitwy *sunny* – to takie, które wykonywał Wysłannik Allaha (saał) oprócz modlitw *fard* i *ładżib*.

Ze względu na związki z modlitwami *fard*, dzielą się na dwie grupy:

1. ZWIĄZANE Z MODLITWAMI ***FARD***.
   Są to modlitwy *sunny*, które są wykonywane przed i po modlitwach *fard*.

a) Modlitwy *sunny* pięciokrotnego *namazu*. Są to modlitwy *sunny*, odmawiane przed i po *fardzie* pięciokrotnego *namazu*. (Na przykład *sunna* porannej modlitwy).

b) Modlitwy *sunny* modlitwy *dżuma*. Są to modlitwy *sunny*, wykonywane przed i po modlitwie *fard dżuma*. (początkowa i końcowa *sunna* modlitwy *dżuma*).

2. **NIEZWIĄZANE Z MODLITWAMI *FARD*.**
   Są to modlitwy odmawiane nie jako początkowa lub końcowa *sunna* jakiejś modlitwy *fard*, ale jako oddzielne modlitwy.

Oto niektóre z tych modlitw, które wykonywał Wysłannik Allaha (saał):

a) Modlitwa *tarałich*. Jest to modlitwa *sunny*, składająca się z dwudziestu *rakatów*, wykonywana w miesiącu *ramadan* po nocnej modlitwie przed modlitwą *łitr*.

b) Modlitwa *tahadżud* (modlitwa nocna). Modlitwa złożona z dwóch do dwunastu *rakatów*, odmawianych po nocnej modlitwie do czasu porannej modlitwy przed świtem.

c) Modlitwa *ad-duha*. Modlitwa złożona z dwóch do ośmiu *rakatów*, odmawiana w określonym przedziale czasowym, zaczynająca się godzinę po wschodzie słońca i kończąca się godzinę przed zenitem.

d) Modlitwa *ałłabin*. Modlitwa złożona z dwóch do sześciu *rakatów*, odmawiana po wieczornej modlitwie.

e) Modlitwa *tahijatul-masdżid*. Modlitwa złożona z dwóch *rakatów*, odmawiana po wejściu do meczetu przed zajęciem w nim miejsca.

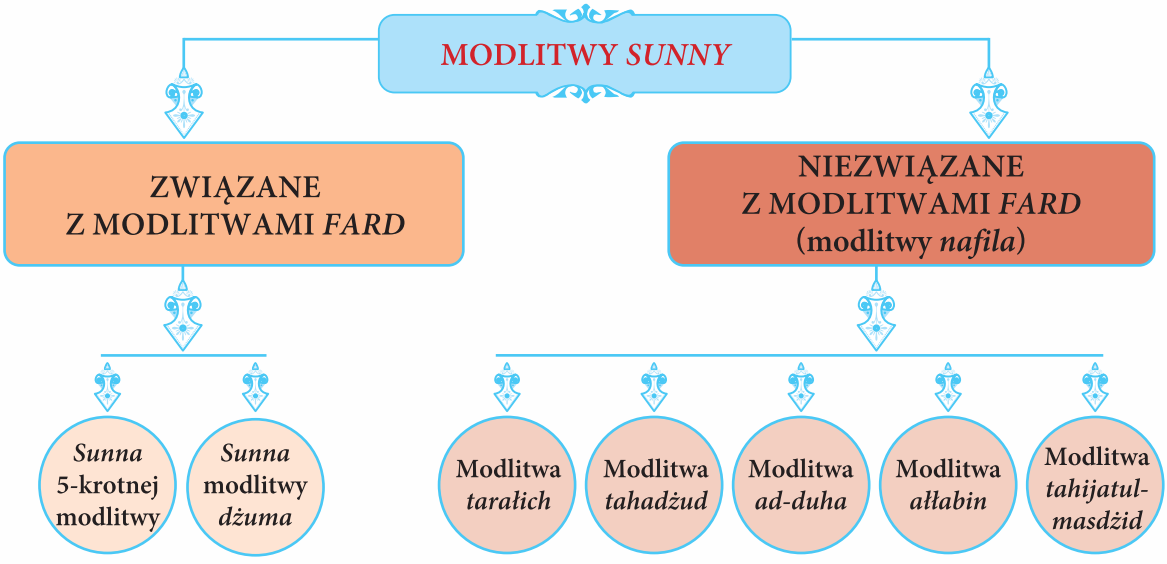

„Pomagaj mi, wykonując dużo modlitw!”

Jeden z towarzyszy Wysłannika Allaha (saał), Rabia ibn Ka’b (ra), znany również jako Abu Firas, bardzo dużo pomagał Prorokowi (saał). Nasz ukochany Wysłannik Muhammad (saał) był z jego służby niezmiernie zadowolony. Ten oto towarzysz (ra) opowiadał:

„Pewnego razu wieczorem przygotowałem *Rasulullahowi* wodę do wykonania *taharatu*. Wówczas mi powiedział:

- Rabia! Możesz mnie prosić, o co chcesz!

Odpowiedziałem:

- O Wysłanniku Allaha! Pozwól mi pomyśleć i dam ci wówczas znać [czego chcę].

Rozstrzygnąłem następująco: „Bogactwo tego świata jest przemijające, a dobra mi niezbędne same do mnie trafiają. Najlepiej będzie, jeśli poproszę Wysłannika Allaha o coś do mojego życia przyszłego. Przecież On posiada wysoką rangę przed Allahem”. Kiedy przyszedłem do Proroka (saał), zapytał mnie:

- Jaką decyzję podjąłeś, Rabia?

- O Wysłanniku Allaha, chcę być z tobą w Raju. Proszę cię o wstawiennictwo, żeby Allah uratował mnie od Piekła – odpowiedziałem.

- Niczego więcej nie chcesz? – zapytał Prorok (saał).

- Pragnę tylko tego – powiedziałem.

Prorok (saał) nakazał:

- Wobec tego pomóż mi w tym, wykonując dużo modlitw i *sadżd!*

(Muslim, „Salat”, 226)

FARDY MODLITWY

Modlitwa posiada dwanaście *fardów*. Sześć należy wykonać przed modlitwą, a sześć – w trakcie modlitwy. Jeśli chociażby jeden z nich nie zostanie spełniony, modlitwa jest nieważna. *Fardy* modlitwy są następujące:

a) Fardy przed modlitwą

Są to *fardy,* które obowiązkowo należy wykonać przed rozpoczęciem modlitwy. One zarówno fizycznie, jak i duchowo przygotowują nas do modlitwy. Inaczej mówiąc, są to warunki modlitwy.

1. Oczyszczenie z *hadasu*: oczyszczenie przez wykonanie *taharatu, guslu* lub *tajammumu* z duchowej nieczystości – *hadas.*
2. Oczyszczenie z *nadżasy*: oczyszczenie ciała, odzieży i miejsca odprawiania modlitwy z fizycznej nieczystości – *nadżasa.*
3. *Satr aura:* zakrywanie ciała. Mężczyźni powinni mieć przykryte ciało od pępka do dolnej części kolana, a kobiety – całe ciało, oprócz twarzy, dłoni i stóp.
4. *Łakt:* nadejście czasu modlitwy. *Fard i ładżib* modlitwy mają określony czas ich wykonania. Modlitwa odprawiona przed tym czasem jest nieważna. Niewykonanie *namazu* w ustalonej porze jest wielkim grzechem.
5. *Istikbal kibla:* zwrócenie się w kierunku Kaaby przed rozpoczęciem modlitwy. Jeśli w trakcie modlitwy obrócimy się tułowiem w drugą stronę, to modlitwa będzie nieważna.
6. *Nijat*: intencja do odmówienia modlitwy. W zbiorowych modlitwach intencję wykonuje imam i wierni postępują za nim.

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

Ibn Mas'ud (ra) opowiedział:

„Zapytałem: „*O Rasulullahu*! Jaki czyn jest ulubiony przez Allaha?"

- O czasie odprawiona modlitwa – odpowiedział Prorok (saał).

- A po tym? – zapytałem.

- Dobre odnoszenie się do rodziców – odrzekł.

- A jeszcze po tym? – znowu zadałem pytanie.

- Dżihad na drodze Allaha – odpowiedział Prorok (saał).

(Buchari, „Małakit",5)

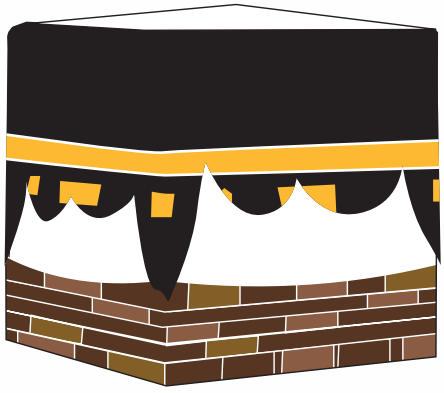

Zwracając się w kierunku Kaaby podczas modlitwy, skoncentruj się sercem na Allahu. Przecież Kibla w sercu – to Allah.

Mawlana Dżalaluddin Rumi

Po spełnieniu wymienionych warunków przystępujemy do modlitwy.

b) Fardy w czasie modlitwy

Są to obowiązkowe elementy, które należy wykonać w czasie modlitwy. Nazywane są również „filarami modlitwy".

1. *Iftitah tekbir*: wzniesienie przed modlitwą *tekbiru*, wymawiajac „Allahu akbar!"
2. *Kyjam*: odprawianie modlitwy w pozycji stojącej, jeśli nie występują ku temu przeszkody.
3. *Kyrajat*: recytacja w trakcie modlitwy Świętego Koranu, co najmniej trzech ajatów.
4. *Ruku*: wykonanie skłonu w pasie, dotykając dłońmi do kolan.
5. *Sadżda*: wykonanie pokłonu do ziemi, dotykając podłoża czołem, nosem, dłońmi, kolanami i stopami.
6. *Kada ahira*: pozycja siedząca podczas odmawiania *dua at-tahijat* na koniec modlitwy.

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„Sługa jest najbardziej zbliżony do swojego Pana w pozycji sadżda".

(Muslim, „Salat", 215)

AZAN

Co znaczą słowa *„azan"* i muezin?

Azan – to wezwanie do muzułmanów, informujące o nadejściu czasu modlitwy. Człowieka recytującego *azan,* nazywa się muezinem.

Kiedy i w jaki sposób wykonuje się *azan?*

Azan wykonuje się z nadejściem czasu modlitwy donośnym głosem z minaretu. Muzułmanie są wzywani na modlitwę przy pomocy *azanu* pięć razy dziennie.

Jak należy zachować się, słysząc *azan?*

Słysząc *azan*, należy powtarzać jego słowa za muezinem. Po zakończonym *azanie* należy odmówić *dua azana*, tak jak uczył Wysłannik Allaha (saał).

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„Jeśliby ludzie wiedzieli, jaką wielką cnotą jest wykonywanie azanu i odprawianie modlitwy w pierwszym rzędzie i z tego powodu musieliby ciągnąć losy, czyniliby to".

(Buchari, „Azan", 9; Muslim, „Salat", 129)

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„Kiedy słyszycie azan, powtarzajcie jego słowa tuż za muezinem".

(Buchari, „Azan", 7)

ZNACZENIE SŁÓW *AZANU*

اللهُ أَكْبَرُ	*Allahu akbar* (4)	Bóg jest wielki.
أَشْهَدُ أَنْ لاٰ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ	*Aszhadu an laa illaha ilallah* (2)	Zaświadczam, że nie ma Boga prócz Allaha.
أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللهِ	*Aszhadu anna Muhammadan Rasulullah* (2)	Zaświadczam, że Muhammad jest Jego Wysłannikiem.
حَيَّ عَلَى الصَّلاٰةِ	*Hajja alas salah* (2)	Śpieszcie na modlitwę!
حَيَّ عَلَى الْفَلاٰحِ	*Hajja alal falah* (2)	Śpieszcie po nagrodę!
اللهُ أَكْبَرُ	*Allahu akbar* (2)	Bóg jest wielki.
لاٰ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ	*La illaha ilallah* (1)	Nie ma Boga prócz Allaha.

Tekst wszystkich *azanów* jest jednakowy. Tylko w porannym *azanie* po słowach „Hajja alal falah" dwukrotnie wymawia się „Assalatu chajrum minan naum" – „Modlitwa jest lepsza od snu".

O czym przypomina nam *azan*?

Azan ogłasza, że nadszedł czas modlitwy. Modlitwa jest aktem czci właściwym tylko muzułmanom, dlatego *azan* pokazuje, że w tej miejscowości żyją muzułmanie.

Pięciokrotny *azan* utwierdza w nas monoteizm. Zaszczepia w nasze serca wiarę, że Allah jest Istniejący i Jedyny i Muhammad (saał) jest Jego Wysłannikiem. Informuje także, że celem naszego istnienia i drogą do zbawienia jest oddawanie czci Allahowi.

IKAMA

Czym jest *ikama*?

✍ *Ikama* jest wezwaniem ustawienia się do modlitwy, wykonanym przed modlitwami *fard*.

Kto i kiedy wykonuje *ikamę?*

Ikama jest wykonywana głośno przez muezina przed modlitwą zbiorową. Mężczyźni, odmawiający modlitwę w pojedynkę, wykonują *ikamę* półgłosem. Kobiety *ikamy* nie wygłaszają.

Ikama brzmi podobnie jak *azan,* tylko po słowach „Hajja alal falah" dwukrotnie wymawia się „Kad kaamatis salah" – „Modlitwa rozpoczęła się". *Azan* jest wykonywany melodyjnie, śpiewnie, z przerwami między frazami, a *ikama* – trochę szybciej i wyraziście, bez przerw między frazami.

„Jeśli ktoś, słysząc *azan*, odmówi tę oto *dua*, temu moje wstawiennictwo będzie *ładżibem* w Dzień Sądu Ostatecznego.

اَللّٰهُمَّ رَبَّ هٰذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ
وَالصَّلٰاةِ الْقَائِمَةِ آتِ سَيِّدَنَا مُحَمَّدِ الْوَسِيلَةَ
وَالْفَضِيلَةَ وَالدَّرَجَةَ الرَّفِيعَةَ
وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِى وَعَدْتَهُ
اِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ

O Allahu! Jesteś Panem tego wygłoszonego wezwania i nadchodzącej modlitwy. Obdarz Muhammada (saał) prawem wstawiennictwa i wysoką rangą i daj jemu wysławione miejsce, które obiecałeś".

(Buchari, „Azan", 8)

SŁOWA *IKAMY*

- *Allahu akbar* (4)
- *Aszhadu an laa illaha ilallah* (2)
- *Aszhadu anna Muhammadan Rasulullah* (2)
- *Hajja alas salah* (2)
- *Hajja alal falah* (2)
- *Kad kaamatis salah* (2)
- *Allahu akbar* (2)
- *La illaha ilallah* (1)

JAK WYKONUJEMY MODLITWĘ?

Przed modlitwą wykonujemy *taharat*. Zakrywamy te części ciała, które należy zasłonić. Stajemy na czystym miejscu lub dywaniku i zwracamy się twarzą w kierunku Kaaby. Następnie czynimy intencję do konkretnej modlitwy (na przykład: „Zamierzam w imię Allaha Najwyższego odprawić poranną modlitwę *sunny*").

I *RAKAT*

1 (Mężczyźni)

Podnosimy ręce do góry (dotykając dużymi palcami płatków uszu) i wymawiamy „Allahu akbar!"

1 (Kobiety)

Podnosimy ręce do góry do poziomu ramion i wymawiamy „Allahu akbar!"

[Prorok Lokman (as) pouczał syna]:
„O synu mój! Odprawiaj modlitwę,
nakazuj to, co jest odpowiednie,
i zakazuj tego, co jest godne nagany!
Znoś cierpliwie, co cię dosięgnie –
to należy do dobrych postanowień".

(Sura Lukman, Lokman, 31:17)

2 (Mężczyźni)

Prawą dłoń kładziemy na wierzch lewej, dużym palcem i małym prawej dłoni obejmujemy lewy nadgarstek, trzymamy dłonie poniżej pępka. W takiej pozycji odmawiamy *dua subhanaka*, następnie surę al-Fatiha i dowolną surę, którą znamy.

2 (Kobiety)

Prawą dłoń kładziemy na wierzch lewej i trzymamy dłonie na piersi. W takiej pozycji odmawiamy *dua subhanaka*, następnie surę al-Fatiha i dowolną surę, którą znamy.

3 (Mężczyźni)

Wymawiając „Allahu akbar”, wykonujemy skłon – pochylenie (*ruku*). Kładziemy dłonie na kolana, trzymamy głowę oraz plecy prosto na tym samym poziomie. W pozycji *ruku* trzy razy wymawiamy: „Subhana Rabbijal azim”.

3 (Kobiety)

Wymawiając „Allahu akbar”, pochylamy się. Kładziemy dłonie na kolana, skłaniamy ciało mniej niż mężczyźni. W pozycji *ruku* trzy razy wymawiamy: „Subhana Rabbijal azim”.

4 (Mężczyźni)

Wyprostowujemy się z pozycji *ruku,* wymawiając „Sami Allahu liman hamida”. Ręce opuszczamy wzdłuż tułowia. Po wyprostowaniu się, wymawiamy „Rabbana ła lakal hamd”.

4 (Kobiety)

Wyprostowujemy się z pozycji *ruku,* wymawiając „Sami Allahu liman hamida”. Ręce opuszczamy wzdłuż tułowia. Po wyprostowaniu się, wymawiamy „Rabbana ła lakal hamd”.

5 (Mężczyźni)

Wymawiając „Allahu akbar”, wykonujemy pokłon do ziemi sadżda. W tej pozycji czoło i nos dotykają ziemi; łokcie nie zbliżają się do ziemi i tułowia. Palce stóp nie odrywają się od ziemi i skierowane są w kierunku Kaaby. W tej pozycji trzykrotnie wymawiamy „Subhana rabbijal a’la”.

5 (Kobiety)

Wymawiając „Allahu akbar”, wykonujemy pokłon do ziemi *sadżda.* W tej pozycji czoło i nos dotykają ziemi; łokcie zbliżone są do ziemi i tułowia. Palce stóp nie odrywają się od ziemi i skierowane są w kierunku Kaaby. W tej pozycji trzykrotnie wymawiamy „Subhana rabbijal a’la”.

6 (Mężczyźni)

Następnie, wypowiadając „Allahu akbar”, siadamy. Obowiązkowo należy usiąść na lewej stopie, czubkiem skierowanym w prawą stronę. Prawa stopa palcami oparta jest o ziemię i skierowana do przodu. Dłonie powinny leżeć na kolanach.

6 (Kobiety)

Następnie, wypowiadając „Allahu akbar”, siadamy. Obowiązkowo należy usiąść na lewej stopie, czubkiem skierowanym w prawą stronę. Prawa stopa palcami oparta jest o ziemię i skierowana do przodu. Dłonie powinny leżeć na kolanach.

7 (Mężczyźni)

Wymawiając „Allahu akbar”, ponownie wykonujemy pokłon *sadżda* i trzykrotnie wypowiadamy „Subhana rabbijal a’la”.

7 (Kobiety)

Wymawiając „Allahu akbar”, ponownie wykonujemy pokłon *sadżda* i trzykrotnie wypowiadamy „Subhana rabbijal a’la”.

8 (Mężczyźni)

Wypowiadając „Allahu akbar”, przyjmujemy pozycję stojącą w celu wykonania drugiego *rakatu.*

8 (Kobiety)

Wypowiadając „Allahu akbar”, przyjmujemy pozycję stojącą w celu wykonania drugiego *rakatu.*

II *RAKAT*

9 (Mężczyźni)

Prawą dłoń kładziemy na wierzch lewej, dużym palcem i małym prawej dłoni obejmujemy lewy nadgarstek, trzymamy dłonie poniżej pępka. W takiej pozycji odmawiamy *dua subhanaka*, następnie surę al-Fatiha i dowolną surę, którą znamy.

9 (Kobiety)

Prawą dłoń kładziemy na wierzch lewej i trzymamy dłonie na piersi. W takiej pozycji odmawiamy *dua subhanaka*, następnie surę al-Fatiha i dowolną surę, którą znamy.

10 (Mężczyźni)

Wypowiadając „Allahu akbar”, wykonujemy *ruku* i trzykrotnie wypowiadamy „Subhana Rabbijal azim”.

10 (Kobiety)

Wypowiadając „Allahu akbar”, wykonujemy *ruku* i trzykrotnie wypowiadamy „Subhana Rabbijal azim”.

11 (Mężczyźni)

Wyprostowujemy się z pozycji *ruku,* wymawiając „Sami Allahu liman hamidah”. Ręce opuszczamy wzdłuż tułowia. Po wyprostowaniu się wymawiamy „Rabbana ła lakal hamd”.

11 (Kobiety)

Wyprostowujemy się z pozycji *ruku,* wymawiając „Sami Allahu liman hamidah”. Ręce opuszczamy wzdłuż tułowia. Po wyprostowaniu się wymawiamy „Rabbana ła lakal hamd”.

12 (Mężczyźni)

Wymawiając „Allahu akbar”, przechodzimy do pozycji *sadżda* i trzykrotnie wypowiadamy „Subhana rabbijal a’la”.

13 (Mężczyźni)

Wypowiadając „Allahu akbar”, wyprostowujmy się z pozycji *sadżda* i przez pewien czas siedzimy.

14 (Mężczyźni)

Mówiąc „Allahu akbar”, przechodzimy do pozycji *sadżda* i ponownie trzy razy wypowiadamy „Subhana rabbijal a’la”.

15 (Mężczyźni)

Następnie, wypowiadając „Allahu akbar”, siadamy. Obowiązkowo należy usiąść na lewej stopie, czubkiem skierowanym w prawą stronę. Prawa stopa palcami oparta jest o ziemię i skierowana do przodu. Dłonie powinny leżeć na kolanach. W pozycji siedzącej odmawiamy *dua at-tahijat*, *ałłahumma salli*, *ałłahumma barik*, *rabbana atina*, *rabbana gfirli*.

12 (Kobiety)

Wymawiając „Allahu akbar”, przechodzimy do pozycji *sadżda* i trzykrotnie wypowiadamy „Subhana rabbijal a’la”.

13 (Kobiety)

Wypowiadając „Allahu akbar”, wyprostowujmy się z pozycji *sadżda* i przez pewien czas siedzimy.

14 (Kobiety)

Mówiąc „Allahu akbar”, przechodzimy do pozycji *sadżda* i ponownie trzy razy wypowiadamy „Subhana rabbijal a’la”.

15 (Kobiety)

Następnie, wypowiadając „Allahu akbar”, siadamy. Obowiązkowo należy usiąść na lewej stopie, czubkiem skierowanym w prawą stronę. Prawa stopa palcami oparta jest o ziemię i skierowana do przodu. Dłonie powinny leżeć na kolanach. W pozycji siedzącej odmawiamy *dua at-tahijat, ałłahumma salli, ałłahumma barik, rabbana atina, rabbana gfirli.*

16 (Mężczyźni)

Po recytacji wymienionych *dua* odwracamy głowę w prawą stronę i wypowiadamy pozdrowienie „Assalamu alejkum ła rahmatullah", następnie kierujemy głowę w lewą stronę, mówiąc to samo co wyżej. W ten sposób wykonuje się modlitwę złożoną z dwóch *rakatów.*

16 (Kobiety)

Po recytacji wymienionych *dua* odwracamy głowę w prawą stronę i wypowiadamy pozdrowienie „Assalamu alejkum ła rahmatullah", następnie kierujemy głowę w lewą stronę, mówiąc to samo co wyżej. W ten sposób wykonuje się modlitwę złożoną z dwóch *rakatów.*

Prawowierny Hatam Esam został zapytany, w jaki sposób wykonuje modlitwę. Odpowiedział na to następująco:

„Przed nadejściem pory modlitwy dokładnie wykonuję *taharat,* przechodzę do miejsca modlitwy, skupiam się i ustawiam do *namazu.* Czynię to tak, aby Kaaba była między moimi brwiami, most *sirat* pod stopami, Raj po mojej prawej stronie, a Piekło – po lewej. Jestem świadomy, że anioł Azrael znajduje się nad moją głową i może w dowolnym momencie zabrać moją duszę. Z szacunkiem wznoszę *tekbiry.* Recytuję Koran i rozmyślam o jego sensie. Pokornie oddaję pokłon w *ruku*, uniżenie wykonuję *sadżdę.* Szczerze odprawiam modlitwę, a potem, przeżywając, czy moje *dua* będą przyjęte, proszę Allaha o miłosierdzie.

KOLEJNOŚĆ WYKONYWANIA MODLITW *FARD*

MODLITWA *AL-FADŻR*	I *RAKAT*	II *RAKAT*		
SUNNA MODLITWY *AL-FADŻR* (2)	* *Tekbir* Iftitah * Subhanaka * A'uzu - Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat - Salli - barik - Rabbana * *Salam*		
FARD MODLITWY *AL-FADŻR* (2)	* *Tekbir* Iftitah * Subhanaka * Auzu... bismillah... * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat -Salli- barik - Rabbana * *Salam*		

MODLITWA *AZ-ZUHR*	I *RAKAT*	II *RAKAT*	III *RAKAT*	IV *RAKAT*
POCZĄTKOWA *SUNNA* MODLITWY *AZ-ZUHR* (4)	* *Tekbir* Iftitah * Subhanaka * Auzu... bismillah... * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat - Salli - barik - Rabbana * *Salam*

FARD MODLITWY *AZ-ZUHR* (4)	* *Tekbir* Iftitah * Subhanaka * Auzu... bismillah... * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat	* Bismillah * Sura al-Fatiha * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat - Salli - barik - Rabbana * *Salam*
KOŃCOWA *SUNNA* MODLITWY *AZ-ZUHR* (2)	* *Tekbir* Iftitah * Subhanaka * Auzu... bismillah... * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat - Salli - barik - Rabbana * *Salam*		

MODLITWA *AL-ASR*	I *RAKAT*	II *RAKAT*	III *RAKAT*	IV *RAKAT*
SUNNA MODLITWY *AL-ASR* (4)	* *Tekbir* Iftitah * Subhanaka * Auzu... bismillah... * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat - Salli - barik	* Subhanaka * Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna Sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat - Salli - barik - Rabbana * *Salam*
FARD MODLITWY *AL- ASR* (4)	* *Tekbir* Iftitah * Subhanaka * Auzu... bismillah... * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat	* Bismillah * Sura al-Fatiha * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat - Salli - barik - Rabbana * *Salam*

MODLITWA *AL-MAGRIB*	I *RAKAT*	II *RAKAT*	III *RAKAT*	
FARD MODLITWY *AL-MAGRIB* (3)	* *Tekbir* Iftitah * Subhanaka * Auzu... bismillah... * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat	* Bismillah * Sura al-Fatiha * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat - Salli - barik - Rabbana * *Salam*	
SUNNA MODLITWY *AL- MAGRIB* (2)	* *Tekbir* Iftitah * Subhanaka * Auzu... bismillah... * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat - Salli - barik - Rabbana * *Salam*		

MODLITWA *AL-ISZA*	I *RAKAT*	II *RAKAT*	III *RAKAT*	IV *RAKAT*
POCZĄTKOWA *SUNNA* MODLITWY *AL-ISZA* (4)	* *Tekbir* Iftitah * Subhanaka * Auzu... bismillah... * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat - Salli - barik	* Subhanaka * Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna Sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat - Salli - barik - Rabbana * *Salam*

FARD **MODLITWY** ***AL-ISZA*** **(4)**	* *Tekbir* Iftitah * Subhanaka * Auzu... bismillah... * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat	* Bismillah * Sura al-Fatiha * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat - Salli - barik - Rabbana * *Salam*
KOŃCOWA ***SUNNA*** **MODLITWY** ***AL-ISZA*** **(2)**	* *Tekbir* Iftitah * Subhanaka * Auzu... bismillah... * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat - Salli - barik - Rabbana * *Salam*		

MODLITWA ***ŁITR***	I *RAKAT*	II *RAKAT*	III *RAKAT*	
MODLITWA ***ŁITR*** **(3)**	* *Tekbir* Iftitah * Subhanaka * Auzu... bismillah... * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Tekbir* * *Dua Kunut* * *Ruku* * *Sadżda* * at-Tahijat - Salli - barik - Rabbana * *Salam*	

DUA I *TASBIH* PO MODLITWIE

W każdej modlitwie po wykonaniu *salam* (pozdrowienie) odmawiamy:

اَللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلاَمُ وَمِنْكَ السَّلاَمُ تَبَارَكْتَ
يَا ذَاالْجَلاَلِ وَالْإِكْرَام

„Allahumma antassalaamu ła minkassalaam. Tabaarakta ja zaldżalaali ał ikraam”.

Następnie dodajemy:

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ للّٰهِ وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّٰهُ وَاللّٰهُ أَكْبَرُ
وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيم

„Subhanallahi ał hamdulillahi
ła laa ilaaha illaallahu ła allahu akbar.
Ła laa hałła ła la kułłata illaa
billaahil alijil aziim”.

Wypowiadamy „Auzu billahi minasz szajtanir radżim. Bismillahir rahmanir rahim” i recytujemy ajat *al-Kursi*.

Odmawiamy 33 razy سُبْحَانَ اللّٰه *subhanallah*,

33 razy اَلْحَمْدُ اللّٰه *alhamdulillah*,

33 razy اَللّٰهُ أَكْبَرُ *Allahu akbar* i mówimy:

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللّٰهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ
لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰي كُلِّ شَيْءٍ قَدِير
سُبْحَانَ رَبِّي الْعَلِيِّ الاَعْلَي الْوَهَّابِ

„Laa ilaaha illallahu łahdahuu laa szariika lah. Lahul mulku ła lahul hamdu
ła huła’alaa kulli szajin kadiir.
Subhaana rabbial‘alijil a’lal łahhab”.

Następnie podnosimy ręce na wysokości piersi z dłońmi ku górze i odmawiamy *dua* Allahowi. Po zakończonym *dua* przeciągamy dłońmi po twarzy.

Podążając za przykładem Wysłannika Allaha (saał) wykonujemy *dua*, które on odmawiał po modlitwie i rekomendował je wiernym:

- O Allahu! Wysławiam tylko Ciebie! Jedynie Ty i tylko Ty jesteś Czuwającym i Troszczącym się o niebiosa, Ziemię i tych, którzy na niej żyją!

- Głoszę Twoją chwałę i okazuję wdzięczność! Jesteś Prawdą! Prawda i prawdziwość jest tym, co obiecałeś! Spotkanie z Tobą – to sedno i prawda! Raj jest prawdą i dążeniem! Piekło też jest prawdą i prawdziwością! Prorocy – prawda i godziwość! Muhammad (saał) – prawda i wierność!

O Allahu! Przyjmując Twoje nakazy i zakazy, oddaję się tylko Tobie! Zaufałem tylko Tobie! Uwierzyłem wyłącznie w Ciebie! Twarz i duszę zwróciłem jedynie ku Tobie!

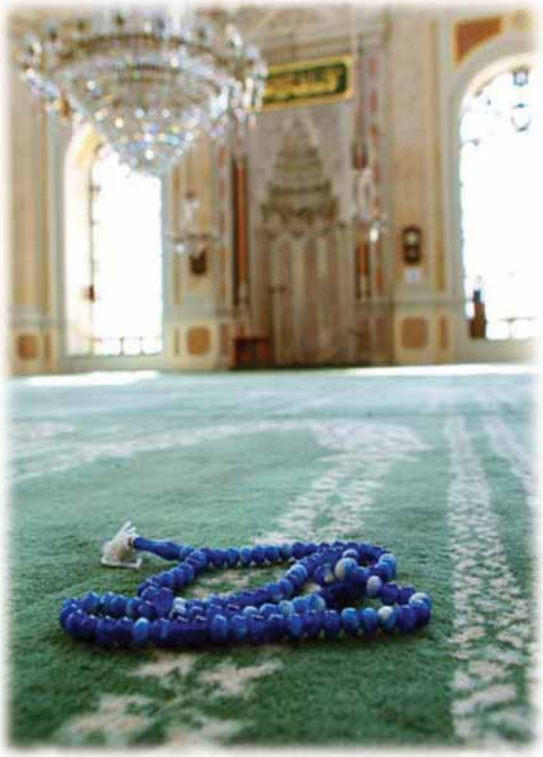

O Allahu! Przyjmij moją modlitwę! Bez wątpliwości, jesteś Wszystkosłyszący i Wszystkowiedzący!

O Allahu! Wybacz mi moje grzechy, które uczyniłem z niewiedzy i świadomie. Odpuść wszystkie przewinienia, o których wiesz lepiej niż ja!

- O Allahu! Przebacz mi wszystko, co zrobiłem na serio lub w żartach, omyłkowo lub naumyślnie!

- O Allahu! Pomóż mi pamiętać o Tobie, okazywać wdzięczność za Twoje dobra, być Twoim sługą, jak na to zasługujesz!

- O Allahu! Ochroń mnie od popełniania błędów w zakresie religii, będącej początkiem moich czynów na tym świecie! Okaż mi wsparcie, aby wszystkie moje życiowe sprawy były pomyślne! Pozwól mi zdobyć lepszy los w życiu wiecznym, dokąd czeka mnie powrót! Daj mi sposobność wykonania jeszcze lepszych uczynków w przeciągu całego mojego życia!

O Allahu! Zbaw mnie od wszystkiego, co zakłóca jedność, od obłudy i od wszelkiego rodzaju złej moralności!

- O Allahu! Wskaż mi drogę prawidłową, oczyść moją moralność i duszę, uczyń mój charakter pięknym! Oddal mnie od rzeczy zakazanych!

- O Allahu! Uciekam się pod Twoją obronę od złej obyczajowości, od popełnienia niecnych uczynków, od zagubienia!

- O Allahu! Szukam u Ciebie schronienia od biedy, rozwiązłości, od poniżenia i pogardy, od uciskania innych i przemocy ze strony drugich!

- O nasz Panie, który stworzyłeś nas i obdarowałeś tym, co niezbędne! W dniu rozrachunku przebacz mi, moim rodzicom i wszystkim wierzącym!

Amin!

Pewnego razu Wysłannik Allaha (saał) wziął Muaza bin Dżabala za rękę i powiedział: „Muazie! Przysięgam na Allaha, naprawdę, lubię cię”. Na te słowa Muaz odpowiedział Prorokowi (saał): „O Wysłanniku Allaha! Ja również ciebie lubię”. Wysłannik Allaha (saał) dopowiedział: „Muazie, obowiązkowo po każdej modlitwie odmawiaj tę oto *dua:*

اللهُمَّ اَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَ شُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ

„O Allahu! Pomóż mi pamiętać o Tobie, okazywać wdzięczność za Twoje dobra, być Twoim sługą, jak na to zasługujesz!”

(Abu Daud, „Łitr”, 26)

WYMAGANE CZYNY (*ŁADŻIBY*) W MODLITWIE

Ładżiby są to obowiązkowe czyny, wymagane w celu zakończenia modlitwy. Jeśli z powodu błędu lub zapomnienia nie wypełnimy *ładżibu*, należy po zakończeniu modlitwy wykonać pokłon *sadżda al-sahł.*

Ładżiby w modlitwie rytualnej są następujące:

- Recytacja sury otwierającej al-Fatiha.
- Recytacja po surze al-Fatiha dodatkowej dowolnej sury z Koranu.
- Recytacja sury al-Fatiha przed dodatkowymi surami.
- W pokłonie *sadżda* dotknięcie nosem do ziemi.
- W modlitwach trzy- i czterorakatowych po drugim *rakacie* należy usiąść przy odmawianiu *dua at-tahijatu*.
- Przestrzeganie „ta'dil-arkan", to znaczy wykonywanie wszystkich elementów modlitwy spokojnie, łagodnie, bez pośpiechu, zatrzymując się w każdej pozycji.
- Recytacja *dua at-tahijat* w czasie pierwszego i ostatniego siedzenia (*kada*).
- Wzniesienie *tekbiru* i recytacja *dua kunut* w modlitwie *łitr.*
- Wypowiedzenie pozdrowienia (*salam*) na zakończenie modlitwy, najpierw ku prawej stronie, następnie ku lewej.
- Wykonanie pokłonu zapomnienia (*sadżda al-sahł)* w przypadku pomyłkowo pominiętego wymaganego czynu (*ładżib).*
- Głośna recytacja przez imama sury al-Fatiha oraz innych sur i ajatów podczas odprawiania *fardów* modlitwy porannej (*al-fadżr*), wieczornej (*al-magrib)* i nocnej (*al-isza).*
- Recytacja sury al-Fatiha i innych sur lub ajatów po cichu w obowiązkowych częściach modlitwy południowej (*az-zuhr*) i popołudniowej (*al-asr*).

WYKONAJ MODLITWĘ OD NOWA

Pewnego razu Wysłannik Allaha (saał) wszedł do meczetu i usiadł w kąciku. Towarzysze zajęli miejsca wokół niego. W tym czasie do meczetu wkroczył pewien mężczyzna i zaczął odmawiać modlitwę. Nie widział, że Prorok (saał) go obserwuje. Po zakończonym *namazie* ów człowiek podszedł do Proroka (saał) i przywitał się z nim. Wysłannik Allaha (saał) odpowiedział na pozdrowienie i dodał: „Idź i odmów modlitwę od nowa! Ty jej nie odprawiłeś".

Mężczyzna oddalił się i wykonał *namaz* ponownie. I znowu Prorok (saał) powiedział mu: „Wróć i odmów modlitwę od początku! Nie wykonałeś jej”. To zdarzenie powtórzyło się trzykrotnie. Wówczas mężczyzna zwrócił się do Proroka (saał): „Przysięgam na Allaha, który nam ciebie zesłał, że inaczej nie potrafię. Naucz mnie prawidłowej modlitwy”. Wtedy nasz Prorok (saał) poinstruował go: „Wstań do modlitwy i wykonaj *tekbir*. Następnie recytuj tyle ajatów z Koranu, ile zdołasz. Po tym wykonaj *ruku*. Zostań przez pewien czas w tej pozycji. Wypowiadając trzykrotnie „Subhana rabbijal azim”, wyprostuj się. Następnie przejdź do *sadżdy*. Pozostań w tej pozycji przez jakiś czas. Wymawiając trzy razy „Subhana Rabbijal a’la”, usiądź. Pozostań w pozycji siedzącej przez pewien czas. I wszystkie *rakaty* modlitwy wykonuj w ten sam sposób (Buchari, „Azan”, 95; Muslim, „Salat”, 45; Tirmizi, „Salat”, 110).

SUNNY MODLITWY ☺☺

- Recytacja *azanu* przed pięciokrotną modlitwą i *dżuma namaz* oraz recytacja *ikamy* przed modlitwami *fardowymi*.
- Po pierwszym *tekbirze* recytacja po cichu *dua subhanaka*.
- Po recytacji al-Fatihy w pierwszym *rakacie* odmówienie „Auzu-Bismillah”, a w drugim *rakacie* „Bismillah”.
- Po recytacji al-Fatihy po cichu wypowiedzenie „Amin”.
- Recytacja wychwalenia Allaha (*tasbih*) w pozycji *ruku* i *sadżda* więcej niż trzy razy.
- Odmówienie „Subhana Rabbijal azim” podczas skłonu *ruku* i „Subhana Rabbijal a’la” w pokłonie do ziemi *sadżda*.
- Recytacja *tekbiru* między pozycjami *kyjam, ruku i sadżda*.
- Wypowiedzenie „Sami Allahu liman hamida” podczas podnoszenia się z pozycji *ruku*. Po wyprostowaniu się z *ruku* wymówienie „Rabbana ła lakal hamd”.

ZASADY ZACHOWANIA SIĘ (*ADAB*) PODCZAS MODLITWY

Modlitwa posiada swoją etykietę (*adab).* Przestrzeganie zasad zachowania się uduchowia i ożywia modlitwę. Oto niektóre *adaby* modlitwy:

- W pozycji *kyjam* należy patrzyć w miejsce, w którym znajdować się będzie głowa podczas *sadżdy,* w *ruku* – patrzymy na koniuszki palców stóp, w pozycji siedzącej – na kolana, a podczas wypowiadania pozdrowienia (*salam*) – na ramiona.
- Odmawianie *tasbihu* w pozycji *ruku* i *sadżdy* więcej niż trzy razy.
- W czasie modlitwy zawsze należy pamiętać, że znajdujemy się w obecności Allaha.

Pewnego uczonego zapytano: „Jak wierzący w czasie modlitwy może osiągnąć stan pokory (*huszu*)?" Ów człowiek udzielił takiej odpowiedzi:

- Odżywiać się tylko produktami *halal,*
- Być uważnym w czasie *taharatu* i świadomym, że jest to przygotowanie do modlitwy,
- Podczas pierwszego *tekbiru* zdawać sobie sprawę ze znajdowania się przed Allahem i całą modlitwę odprawić z taką świadomością,
- I po modlitwie również nigdy nie zapominać o Allahu i wiedzieć, że On nas zawsze widzi.

CZYNY NIEWSKAZANE (*MAKRUH*) PODCZAS MODLITWY ☹☹

Odmawiając modlitwę, należy pamiętać, że znajdujemy się w obecności Allaha i wykonywać ją tak, jak uczył tego nasz ukochany Prorok (saał). Trzeba, dokładnie jak *fardy,* wykonywać i *ładżiby,* i *sunny* modlitwy. Nieprzestrzeganie *ładżibów* i *sunny* nie jest przez naszą religię akceptowane i traktuje się to jako *makruh* (czyny, których należy unikać). Oto podstawowe *makruhy* modlitwy:

- Dotykanie bez potrzeby ciała i ubrania podczas odmawiania modlitwy.
- Modlenie się podczas zaistniałej potrzeby pójścia do toalety.
- Modlenie się w samotności w miejscu, gdzie trwa modlitwa zbiorowa i w rzędach są wolne stanowiska.
- Nieustawienie czegoś jako bariery nad miejscem pokłonu do ziemi, jeśli istnieje możliwość przejścia żywej istoty przed osobą modlącą się.
- Niewymówienie *tasbihu* w pozycji *ruku* i *sadżda* lub wypowiedzenie mniej niż trzy razy.
- Recytacja w kolejnym *rakacie* sury lub ajatu, które poprzedzają ajaty, wyrecytowane w poprzednim *rakacie.* Na przykład, recytacja w pierwszym *rakacie* sury al-Ihlas, a w drugim sury al-Kausar.
- Wykonywanie modlitwy, stojąc twarzą w twarz z inną osobą.

KTO PRZYSZEDŁ NA MODLITWĘ?

Kalif Harun Raszid pewnego dnia w *ramadanie* powiedział do Biehlula Dany:

- Pójdź do meczetu na modlitwę *al-magrib*. Wszystkich, którzy odprawią wieczorny *namaz* zaproś do mnie na kolację.

Nadszedł czas wieczornej modlitwy. W meczecie znajdowało się więcej niż jeden rząd ludzi. Rozległ się *azan*. Po modlitwie Biehlul Dana przyszedł do kalifa z grupką trzech – pięciu osób. Harun Raszid zdziwił się:

- Tylko tyle? Przecież prosiłem ciebie zaprosić na kolację do pałacu wszystkich, którzy odbyli modlitwę *al-magrib*. Z takiej liczby ludzi przyprowadziłeś tylko kilka osób?

Biehlul odpowiedział:

- Mój sułtanie! Kazałeś mi zaprosić na kolację nie tych, którzy przyszli do meczetu, a tych, którzy odprawią modlitwę. Po *namazie* stanąłem przy wejściowych drzwiach i pytałem każdą wychodzącą osobę, jaką surę w czasie modlitwy recytował imam. Większość ze społeczności (*dżamaat*) nie mogła przypomnieć recytowanej sury. Pamiętali jedynie ci, których przyprowadziłem do ciebie. Ludzi, którzy przyszli do meczetu było dużo, ale prawdziwie modlitwę odprawili jedynie ci. I zgodnie z twoim nakazem przyprowadziłem ich do pałacu.

WYKONUJMY MODLITWĘ W POKORZE

Kiedy podoba się nam nasze dzieło, wykonujemy je z zainteresowaniem. Czasami jesteśmy nim tak zafascynowani, że możemy nie usłyszeć, jeśli ktoś nas zawoła, i nie zwracamy uwagi na to, co dzieje się wokół nas. *Huszu* – to świadomość tego, że odmawiając modlitwę, znajdujemy się przed Allahem, to oderwanie się od wszystkich innych spraw, myśli, uczuć i przeżyć w czasie modlitwy i pełna koncentracja na modlitwie.

Nie chcemy rozstawać się z tym, kogo mocno kochamy. Spędzając z nim godziny, zauważamy, że chwile przeleciały bardzo szybko i z żalem wzdychamy: „Jak szybko przeleciał czas”.

Niekulturalnie jest podczas rozmowy z przyjacielem mieć głowę zaprzątniętą innymi sprawami, prawda? Nieładnie jest

również, odmawiając przed Allahem modlitwę, myśleć o innych rzeczach i zajmować się przeróżnymi problemami. Czas modlitwy nie powinien być porą do rozpamiętywania kwestii związanych z pracą, szkołą, rodziną, przyjaciółmi i temu podobnych, i czasem planowania spraw. Zwracając się w kierunku Kaaby, powinniśmy skierować nasze serce ku Allahowi. Rozmyślanie nad znaczeniem ajatów, które recytujemy lub o tym, że znajdujemy się przed Panem Światów, oznacza okazanie Mu szacunku. W tym czasie, kiedy znajdujemy się przed Panem, przed Jego Spojrzeniem, wznosimy do Niego *dua* i recytujemy zesłane przez Niego ajaty, inne problemy nie powinny zaprzątać nam głowy. Jeśli Allah zapyta nas potem: „O mój sługo, byłem z tobą, a ty z kim byłeś? Co wówczas odpowiemy?

Dlatego każdą modlitwę powinniśmy odczuwać jako czas spotkania dwóch przyjaciół, czas kontaktu sługi ze swoim Panem. Możemy osiągnąć stan *huszu* (pokorność), jeśli będziemy przyjmować modlitwę nie jako ciężar, którego chcemy się pozbyć, lecz jako wyrażenie naszej miłości do Boga i moment spotkania z Nim.

Allah Najwyższy nakazuje:

„Szczęśliwi są wierzący, którzy są pokorni w swoich modlitwach […]”.

(Sura al-Muminun, Wierni, 23: 1-2)

Allah Najwyższy nakazuje:

„Proście o pomoc w cierpliwości i w modlitwie! Zaprawdę, to jest trudna rzecz, ale nie dla ludzi pokornych, którzy myślą, że spotkają swego Pana, i że do Niego powrócą”.

(Sura al-Bakara, Krowa, 2: 45-46)

Rozpoczynając modlitwę, rozmyślamy o wielkości Allaha, wypowiadamy „Allahu akbar” i stajemy przed Nim. Przed Bogiem stoimy w pokorze ze złożonymi rękoma. Recytując ajaty lub słuchając recytacji imama, myślimy, że tymi słowami Allah rozmawia z nami. Pamiętając o potędze Allaha, pochylamy się przed Nim w skłonie do pasa (*ruku*). Z szacunkiem wyprostowujemy się i całym ciałem oddajemy hołd Allahowi, wykonując skłon do ziemi (*sadżda*). Świadomi, że jest to moment największej bliskości z naszym Panem, wypowiadamy: „Subhana Rabbijal a'la” (O mój Panie Najwyższy, Ty jesteś doskonały). Rozmyślamy, że celem naszego istnienia jest służba Bogu, wysławianie Jego wielkości i gotowość poświęcenia Jemu wszystkiego. Pozostałe *rakaty* odmawiamy z takimi samymi uczuciami. Następnie siadamy przed Allahem, zdając sobie sprawę z bezgranicznej potrzeby miłosierdzia Pana i zwracamy się do Niego z modlitwami *at-tahijat*, *aalli barik*, *rabbana atina*. Szczęśliwi z oddanych pokłonów, zbliżających nas do Pana Najwyższego, przekazujemy „salam” (pozdrawiamy i życzymy pokoju) ludziom i aniołom, znajdującym się po naszej lewej i prawej stronie, i na tym kończymy modlitwę.

OKOLICZNOŚCI, KTÓRE UNIEWAŻNIAJĄ MODLITWĘ

- Naruszenie *taharatu* w czasie modlitwy,
- Niewykonanie *fardu* modlitwy,
- Jedzenie lub picie podczas modlitwy,
- Rozmowa lub powitanie kogoś w trakcie modlitwy,
- Płacz lub wzdychanie w czasie modlitwy z powodu problemów związanych z życiem codziennym (płacz spowodowany bojaźnią przed Bogiem lub miłością do Niego nie unieważnia *namazu*),
- Śmiech (jeśli jest słyszalny przez osoby stojące obok, unieważnia nie tylko modlitwę, ale i rytualną ablucję),
- Odwrócenie tułowia i twarzy od kierunku Kaaby,
- Zachowanie, sprawiające wrażenie u obserwatora, że nie wykonujemy modlitwy,
- Nieprawidłowa recytacja Koranu, zmieniająca jego sens,
- Wschód słońca w trakcie porannej modlitwy.

NIE CHCIAŁEM PRZESZKADZAĆ MU W ZABAWIE

Zdarzyło się to w czasie południowej modlitwy *az-zuhr* lub, być może, popołudniowej *al-asr*. Posadziwszy na ramionach swoich wnuków Hasana i Husejna (as), nasz Prorok (saał) przyszedł do meczetu. Podszedł do *mihrabu,* postawił chłopców na podłogę, wzniósł *tekbir* i zaczął odmawiać modlitwę. Towarzysze przystąpili do modlitwy tuż za nim. Prorok (saał) w trakcie *namazu* wykonywał skłon *sadżda* dłużej niż zazwyczaj. W tym czasie jeden z wnuków zabawiał się na błogosławionych barkach naszego Proroka (saał). Po zakończonej modlitwie towarzysze powiedzieli:

„O Wysłanniku Allaha! Kiedy wykonywałeś długo pokłon *sadżda,* myśleliśmy, że coś się z tobą stało lub otrzymujesz objawienie". Na te słowa Prorok (saał) odpowiedział:

„Nic z tych rzeczy nie miało miejsca. Tylko wnuk w trakcie modlitwy wlazł mi na barki. Pozostawałem w pokłonie *sadżda,* dopóki on nie zszedł. Nie chciałem spieszyć się, aby nie przeszkodzić mu w zabawie" (Nasai, „Tatbik", 82).

WARTOŚĆ ZBIOROWEJ MODLITWY

Co oznaczają słowa „imam” i „dżamaat”?

✍ Osoba, która stoi na czele modlitwy co najmniej jednego człowieka lub grupy, nazywana jest imamem, a ludzi, którzy odmawiają modlitwę pod jego przywództwem, określa się mianem *dżamaat*.

Dlaczego meczet nazywany jest „Domem Allaha”?

Meczety – to budynki, w których muzułmanie wspólnie gromadzą się i jako *dżamaat* odprawiają modlitwy. Te budowle nazywane są „Domem Allaha”, gdyż w nich muzułmanie oddają cześć Allahowi, służą Mu i modlą się.

Na czym polega wyższość modlitwy zbiorowej?

Wysłannik Allaha (saał) stale odprawiał modlitwę wspólnie z *dżamaatem* i rekomendował nam również tak czynić. Przekazywał, że *namaz* odprawiony wspólnie z *dżamaatem* jest nagrodzony „dwadzieścia siedem razy” bardziej niż odmówiony samotnie. Nie akceptował opuszczania modlitwy wspólnej z *dżamaatem*. Uważał za jedną z piękniejszych cech muzułmanina bycie w modlitewnej wspólnocie.

Wysłannik Allaha (saał) podał dobrą wiadomość, że człowiek, który starannie wykonał ablucję i poszedł do meczetu na modlitwę, za każdy wykonany krok wybaczany jest mu jeden grzech i zapisana jedna nagroda.

Jaka jest wartość zbiorowej modlitwy?

Modlitwa zbiorowa wywołuje uczucie miłości i braterstwa między wyznawcami islamu. Muzułmanie odprawiający wspólną modlitwę, są zainteresowani sprawami współwyznawców i pomagają sobie wzajemnie.

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„Modlitwa, odprawiona wspólnie z dżamaatem, ma dwudziestosiedmiokrotną przewagę nad modlitwą odmówioną w samotności”.

(Buchari, „Azan”,30)

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„Największy hasanat za modlitwę otrzymują ci, którzy przychodzą na namaz z daleka pieszo. Wynagrodzenie tej osoby, która czekała na odprawienie modlitwy wspólnie z imamem, jest o wiele większe niż hasanat człowieka, który odmówił modlitwę w samotności i poszedł odpocząć”.

(Buchari, „Azan”, 31)

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„Kto w domu w należyty sposób wykona taharat i uda się do meczetu, aby odbyć jeden z fardów Allaha, to każdy jego krok usunie jeden grzech, a kolejny krok wzniesie go o jeden stopień wyżej”.

(Muslim, „Masadżid”, 282)

W czasie kazania i rozmów w meczecie dowiadujemy się o nakazach i zakazach naszej religii, poszerzamy wiedzę o życiu i moralności Wysłannika Allaha.

Zbiorowo czcząc Allaha, doświadczamy radości i pokoju duszy. Otaczają nas aniołowie, zstępuje na nas miłosierdzie i dobro Allaha. Bóg lubi zbiorowe akty czci i poprzez uczestnictwo w modlitwach z *dżamaatem* wybacza błędy popełnione w czasie modlitwy.

Jak należy tworzyć szeregi w czasie modlitwy?

W celu odprawienia modlitwy mężczyźni ustawiają się w pierwszych rzędach, chłopcy – w środkowych, a kobiety w – tylnych. Jeśli za imamem znajduje się chociażby jedna osoba, ustawia się ona z tyłu po prawej stronie prowadzącego modlitwę.

W czasie modlitwy szeregi powinny być równe i ludzie w nich stojący powinni znajdować się jeden przy drugim. W rzędach nie powinno być pustych miejsc. Nieprawidłowe jest stanie w ostatnim szeregu, jeśli jest miejsce w pierwszym.

Wysłannik Allaha (saał) uczył:

„Utrzymujcie równe rzędy. Ustawiajcie ramiona w jednej linii. Zapełniajcie pustki. I odnoście się delikatnie do braci, którzy ciągną was za rękę, aby wyrównać szereg. Nie zostawiajcie wolnego miejsca, które może zająć szatan. Allah uraduje tych, którzy utrzymują zwarte szeregi. Nie obdarzy dobrami tych, którzy nie stoją w ścisłych rzędach" (Abu Dawud, „Salat", 93), i napominał, że równanie szeregów jest jednym z warunków modlitwy. Prorok (saał) sam chodził między rzędami i wyrównywał je. Nakazywał także: „Nie stójcie jeden bliżej, a drugi dalej. Potem i wasze serca będą porożnione" (Abu Dawud, „Salat", 93).

Zasady zachowania (*adab*) w meczecie

Należy zwrócić uwagę na następujące zachowanie:

- Do meczetu wchodzimy prawą nogą, będąc w rytualnej czystości.
- Z meczetu wychodzimy lewą nogą.
- Nie wolno stąpać brudnymi nogami lub w zabrudzonych skarpetkach po dywanach i chodnikach w meczecie.
- Nie należy wchodzić do meczetu z zapachem cebuli, czosnku, tytoniu, aby nie stwarzać niedogodności innym ludziom.
- Uważa się za nieprzyzwoite zachowanie w meczecie siedzenie bez przyczyny z wyciągniętymi nogami, zakłócanie spokoju pokrzykiwaniem, prowadzenie próżnych rozmów.
- Jeśli w meczecie recytowany jest Koran lub głoszone kazanie, należy uważnie i z szacunkiem słuchać.
- Jeśli ktoś spóźni się do meczetu, należy zająć miejsce tam, gdzie jest wolne, nie przeciskać się do przodu, aby nie przeszkadzać innym.

Jaka jest pozycja modlitwy zbiorowej według *szariatu* (prawa islamu)?

Odprawienie piątkowej modlitwy przez *dżamaat* jest *fardem,* zaś innych modlitw jest *sunną muakkada.* Opuszczenie modlitwy odprawianej przez *dżamaat* bez ważnej przyczyny, jest sprzeczne z *sunną* Wysłannika Allaha (saał).

Jak odprawia się modlitwę zbiorową?

Przed modlitwą zbiorową imam wykonuje intencję odprawienia *namazu* i przewodniczenia wspólnocie podczas jej trwania. Ci, którzy podążają za imamem, wykonują intencję odmówienia modlitwy i uczynienia tego za imamem.

Prześledźmy, jak odprawia się *fard* modlitwy *az-zuhr* przez *dżamaat:*

1. Na początku wykonujemy intencję: „Mam zamiar ku zadowoleniu Allaha wykonać *fard* dzisiejszej zbiorowej modlitwy *az-zuhr*".
2. Kiedy imam głośno recytuje „Allahu akbar", szeptem wymawiamy *tekbir* i rozpoczynamy modlitwę (tak samo powtarzamy po cichu wszystkie *tekbiry* recytowane przez imama).
3. Po *tekbirach* składamy ręce, recytujemy po cichu „Subhanaka" i stoimy w milczeniu. W innych *rakatach* w pozycji *kyjam* niczego nie recytujemy (w tych modlitwach, w których imam recytuje głośno, po surze al-Fatiha szeptem wymawiamy „Amin!").
4. W pozycji *ruku* trzy razy wymawiamy „Subhana Rabbijal azim". Kiedy imam wypowie „Sami Allahu liman hamida", wyprostuje się i wymówi „Rabbana ła lakal hamd", my również prostujemy się i powtarzamy za nim.
5. W pokłonie *sadżda* trzykrotnie wypowiadamy „Subhana Rabbijal a'la".
6. W pozycji siedzącej, tak jak imam, recytujemy *dua at-tahijat*, *allahumma salli*, *allahumma barik*, *rabbana atina*, *rabbana gfirli,* i tak jak imam przekazujemy „salam" (pozdrowienie).

Wykonując modlitwę grupową, postępujemy za imamem, nie wyprzedzamy go.

W jaki sposób kończymy modlitwę zbiorową, jeśli spóźniliśmy się na jej początek?

Jeśli spóźniliśmy się na modlitwę grupową, to odmawiamy opuszczone *rakaty* po tym, jak imam wykonał *salam. Rakat* uważa się za zaliczony, jeśli zrównaliśmy się z imamem, zanim on wyszedł z pozycji *ruku*. Tego *rakatu* uzupełniać nie należy.

Jeśli dołączamy się do wspólnoty modlitewnej w drugim *rakacie,* w ostatnim siedzeniu recytujemy *at-tahijat* i czekamy, kiedy imam wypowie formułę pozdrowienia. Następnie wstajemy i odmawiamy pierwszy *rakat* w następujący sposób:

Pierwszy *rakat*

* Subhanaka
* Auzu… bismillah...
* Sura al-Fatiha
* Dowolna sura
* *Ruku*
* *Sadżda*
* Ostatnie siedzenie
  - at-Tahijat
  - Salli barik
  - Rabbana
* *Salam*

Jeśli przyłączamy się do grupy modlitewnej w trzecim *rakacie,* po przekazaniu *salam* przez imama, wstajemy i wykonujemy dwa pierwsze *rakaty* w następujący sposób:

Pierwszy *rakat*	Drugi *rakat*
* Subhanaka * Auzu… bismillah... * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * Ostatnie siedzenie - at-Tahijat - Salli barik - Rabbana * *Salam*

Jeśli przystępujemy do *dżamaatu* w czwartym *rakacie,* po wykonaniu przez imama *salam* wstajemy i odmawiamy trzy pierwsze *rakaty* następująco:

Pierwszy *rakat*	Drugi *rakat*	Trzeci *rakat*
* Subhanaka * Auzu… bismillah... * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * Pierwsze siedzenie - at-Tahijat	* Bismillah * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda*	* Bismillah * Sura al-Fatiha * *Ruku* * *Sadżda* * Ostatnie siedzenie - at-Tahijat - Salli barik - Rabbana * *Salam*

Jeśli włączamy się do trzeciego *rakatu* wieczornej modlitwy, po wypowiedzeniu przez imama *salam,* wstajemy i odprawiamy dwa pierwsze *rakaty* w taki sposób:

Pierwszy *rakat*	Drugi *rakat*
* Subhanaka * Auzu… bismillah... * Sura al-Fatiha * Dowolna sura * *Ruku* * *Sadżda* * Pierwsze siedzenie - at-Tahijat	* Bismillah * Sura al-Fatiha * *Ruku* * *Sadżda* * Ostatnie siedzenie - at-Tahijat - Salli barik - Rabbana * *Salam*

✍ Jeśli przyłączamy się w dowolnej modlitwie po pokłonie *ruku* w ostatnim *rakacie,* po wypowiedzeniu przez imama *salam* wstajemy i odprawiamy wszystkie *rakaty* w pojedynkę.

RODZAJE MODLITW WYKONYWANYCH ZBIOROWO

A. MODLITWA PIĄTKOWA (*NAMAZ DŻUMA)*

Piątek jest u muzułmanów dniem świątecznym. Tego dnia spotykamy się w meczecie, rozmawiamy ze współbraćmi w wierze o zdrowiu, problemach dnia codziennego, o różnych sprawach, staramy się pomóc sobie wzajemnie.

Ile *rakatów* zawiera modlitwa piątkowa i kiedy jest wykonywana?

Nasza religia nakazuje muzułmanom, aby z chwilą nadejścia pory modlitwy zostawić wszystkie sprawy i odmówić modlitwę *dżuma.*

W celu odprawienia modlitwy piątkowej niezbędny jest imam i *dżamaat* składający się minimum z trzech osób.

Modlitwa piątkowa zawiera 10 *rakatów,* odprawia się ją po południu i zastępuje modlitwę *az-zuhr* tego dnia. Ci, którzy nie odmówią modlitwy piątkowej z jakiejś przyczyny, wykonują modlitwę *az-zuhr.*

Komu modlitwa piątkowa jest obowiązkowa?

Modlitwa piątkowa jest *fardem* tylko dla pełnoletnich muzułmańskich mężczyzn.

Komu modlitwa piątkowa jest nieobowiązkowa?

Modlitwa piątkowa jest nieobowiązkowa dla kobiet, dzieci, opiekujących się chorymi, podróżnych, osób znajdujących się w niewoli, niewidomych, sparaliżowanych i bez nóg. Jeśli ci ludzie, nie zważając na to, odmówią *namaz dżuma,* ich modlitwa będzie ważna i nie muszą wykonywać modlitwy *az-zuhr.*

Jakie są warunki prawidłowości modlitwy piątkowej?

1. Czas modlitwy południowej *az-zuhr.*
2. Wygłoszenie przed modlitwą kazania (*chutby*).
3. Miejsce, gdzie modlitwa piątkowa jest odprawiana, powinno być dla wszystkich otwarte.
4. Obecność minimum trzech osób oprócz imama.

Allah Najwyższy nakazuje:

„O wy, którzy wierzycie! Kiedy zostanie ogłoszone wezwanie do modlitwy – w Dniu Zgromadzenia śpieszcie gorliwie wspominać Boga i pozostawcie wszelki handel! To będzie dla was lepsze, o, gdybyście mogli to wiedzieć!”

(Sura al-Dżum’a, Zgromadzenie, 62: 9)

Allah Najwyższy nakazuje:

„A kiedy modlitwa zostanie zakończona, to rozejdźcie się po kraju i poszukujcie łaski Boga, i często wspominajcie Boga! Być może, będziecie szczęśliwi!”

(Sura al-Dżum’a, Zgromadzenie, 62: 10)

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„Aby uniknąć dużych grzechów, pięciokrotna modlitwa będzie odkupieniem małych grzechów popełnionych między modlitwami, a namaz dżuma – popełnionych między dwiema modlitwami piątkowymi”.

(Muslim, „Taharat”, 14)

W jaki sposób wykonujemy modlitwę piątkową?

- Wykonujemy 4 *rakaty sunny* początkowej przed *fardem* modlitwy *dżuma.*
- Tę modlitwę odprawiamy tak samo, jak początkową *sunnę* modlitwy *az-zuhr*.
- Po odmówieniu *sunny* początkowej imam wchodzi na *minbar* i siada.
- Muezin recytuje wewnętrzny (drugi) *azan*.
- Po zakończonym *azanie* imam wstaje i wygłasza kazanie. Piątkową *chutbę* wysłuchujemy w milczeniu. Wygłoszenie i wysłuchanie kazania jest obowiązkowe.
- Po kazaniu i *ikamie*, podążając za imamem, odmawiamy dwa *rakaty fardu* modlitwy.
- Samodzielnie wykonujemy 4 *rakaty* końcowej *sunny* modlitwy piątkowej. Tę modlitwę odprawia się tak, jak początkową *sunnę* modlitwy *az-zuhr*.
- Na zakończenie możemy odmówić jeszcze 6 *rakatów* modlitwy.

B. MODLITWA ŚWIĄTECZNA

Muzułmanie obchodzą dwa święta w roku: święto Ramadan i święto Kurban. W czasie tych świąt wykonujemy dwa *rakaty* modlitwy świątecznej, wyrażając wdzięczność Allahowi.

Komu modlitwa świąteczna jest *ładżibem?*

Osobom, którym modlitwa piątkowa jest obowiązkowa, świąteczny *namaz* jest *ładżibem.*

Kiedy jest odprawiana modlitwa świąteczna?

Modlitwa świąteczna jest odprawiana po 40–45 minutach od wschodu słońca.

W jaki sposób wykonujemy modlitwę świąteczną?

Modlitwę świąteczną odprawia się we wspólnocie. Nie jest recytowany *azan* i *ikama.* Po wykonaniu intencji postępujemy za imamem i odprawiamy modlitwę w następującym porządku:

Pierwszy *rakat:* po *tekbirze – iftitah* recytujemy *dua subhanaka*. Podążając za imamem, trzykrotnie wznosimy *tekbir,* podnosząc ręce jak na początku każdej modlitwy. Po wykonaniu trzeciego *tekbiru* składamy dłonie. Słuchamy imama recytującego surę al-Fatiha i surę dodatkową. Wykonujemy pokłony *ruku* i *sadżdę* oraz siedzenie i kończymy pierwszy *rakat.*

Drugi *rakat*: Imam recytuje surę al-Fatiha i surę dodatkową. Podążając za imamem, trzykrotnie wykonujemy *tekbir,* podnosząc ręce do płatków uszu i następnie opuszczając je wzdłuż tułowia. Po czwartym *tekbirze,* nie podnosząc rąk, wykonujemy *ruku,* następnie *sadżdę* i siedzenie. Kończymy modlitwę.

Kiedy jest czytane kazanie świąteczne?

Świąteczne kazanie jest wygłaszane po modlitwie. Czytanie *chutby* jest *sunną* naszego ukochanego Proroka (saał).

W kazaniu imam mówi o sensie i znaczeniu święta, daje wskazówki związane ze świętem. Po wygłoszonej *chutbie* i *dua* muzułmanie składają sobie wzajemnie życzenia świąteczne, a ci, którzy są skłóceni, jednają się.

Jaki jest sens słów *tekbiru-taszrik?*

Słowa *tekbiru:*

اَللّٰهُ أَكْبَرُ اَللّٰهُ أَكْبَرُ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ أَكْبَرُ
اَللّٰهُ أَكْبَرُ وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ

„Allahu akbar, Allahu akbar,
la ilaha ilallahu łallahu akbar,
Allahu akbar ła lillahil hamd".

Znaczenie *tekbiru-taszrik*: „Allah jest Największy, Allah jest Największy, nie ma Boga prócz Allaha i Allah jest Największy, Allah jest Największy i wszelkie podziękowania należą się Allahowi".

Czym jest *tekbir-taszrik i kiedy się go wykonuje?*

Tekbir wznoszony podczas święta Kurban po modlitwach *fard* nosi nazwę „*tekbir-taszrik*". Rozpoczyna się od modlitwy *al-fadżr* w Dzień Arafa i kończy się po modlitwie *al-asr* czwartego dnia święta. Wymieniony *tekbir* jest wymagany (*ładżib*). Wykonuje się go zawsze, zarówno w modlitwie indywidualnej, jak i zbiorowej.

C. MODLITWA POGRZEBOWA (*DŻANAZA*)

Modlitwa pogrzebowa – to *dua*, wykonywana za zmarłego muzułmanina. Zazwyczaj tę modlitwę odprawia się we wspólnocie, można również wykonywać ją w pojedynkę.

Jaka jest pozycja modlitwy pogrzebowej według szariatu?

Odprawienie modlitwy pogrzebowej jest obowiązkiem zbiorowym (*fard kifaja*). Jeśli część muzułmanów wypełni tę modlitwę, wtedy zdobędzie za to wynagrodzenie (*hasanat),* a z pozostałych współwyznawców zostanie zdjęta odpowiedzialność za ten obowiązek. Jeśli jednak nikt nie odprawi modlitwy pogrzebowej za zmarłego muzułmanina, odpowiedzialność i grzech za niewypełnienie obowiązku spadnie na wszystkich współwyznawców, żyjących w danej miejscowości.

W jaki sposób modlitwa pogrzebowa jest wykonywana?

Modlitwa pogrzebowa zawiera intencję i cztery *tekbiry.* Nie ma w niej skłonu *ruku* i pokłonu *sadżda.*

Ustawiamy się w rząd przed ciałem zmarłego, wyrażamy intencję odprawienia modlitwy ku zadowoleniu Allaha i wykonujemy *dua* za osobę zmarłą, podążając w modlitwie za imamem. Podnosimy ręce i wykonujemy *tekbir* początkowy. Następnie składamy ręce i recytujemy *dua subhanaka.* Nie podnosząc rąk, wypowiadamy drugi *tekbir* i recytujemy *dua salli-barik.* Potem, nie podnosząc rąk, wznosimy *tekbir* i, jeśli znamy, recytujemy *dua dżanaza,* albo surę al-Fatiha. Po czwartym *tekbirze* przekazujemy pozdrowienie (*salam*) na prawą i lewą stronę i kończymy modlitwę.

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

**„Osoba, która uczestniczy w pochówku do czasu zakończenia modlitwy pogrzebowej, otrzyma jeden kyrat wynagrodzenia, a ten, kto zostanie do czasu złożenia zwłok do ziemi – otrzyma dwa kyraty hasanatu.
Zapytano Proroka (saał):
„Ile to jest – dwa kyraty?"
Wysłannik Allaha (saał) odpowiedział:
„Jak dwie ogromne góry".**

(Buchari, „Dżanaiz", 59)

Po odprawionej modlitwie składamy wyrazy współczucia rodzinie zmarłego, kuzynom i przyjaciołom. Staramy się ulżyć im w tych smutnych dniach w bólu po stracie bliskiej osoby.

D. MODLITWA *TARAŁICH*

Tarałich – to modlitwa składająca się z dwudziestu *rakatów,* odprawiana w *ramadanie.* Wykonanie tej modlitwy jest dla mężczyzn i kobiet *sunną muakada.* Jest również *sunną* dla osób, które z jakiegoś powodu nie mogą pościć.

Czy można odmawiać modlitwę *tarałich* samodzielnie?

Nasz Prorok (saał) odmawiał modlitwę *tarałich* niekiedy samodzielnie, a czasami we wspólnocie, ale nigdy nie lekceważył tych *namazów.* W czasach kalifa Omara (as) modlitwę *tarałich* zaczęto odprawiać zbiorowo i ten sposób jest kontynuowany do dnia dzisiejszego.

Dlatego modlitwę *tarałich* można odprawiać zarówno w meczecie zbiorowo, jak i samodzielnie. Jednak za wykonanie modlitwy ze wspólnotą wynagrodzenie jest o wiele większe.

Kiedy i w jaki sposób wykonywana jest modlitwa *tarałich*?

Modlitwa *tarałich* odprawiana jest po modlitwie nocnej *al-isza* przed modlitwą *al-łitr.* Pożądane jest wykonanie dwudziestu *rakatów.* Po każdych dwóch *rakatach* daje się *salam.* Można również przekazywać pozdrowienie po każdych czterech *rakatach.* Jeśli wykonujemy po cztery *rakaty,* to modlitwę odprawiamy jak *sunnę namaza al -asr*, to znaczy podczas siedzenia po drugim *rakacie* recytujemy *dua at-tahijat, salli-barik*, a w trzecim *rakacie* na początku recytujemy *dua subhanaka.*

Nasz ukochany Prorok (saał) powiedział:

„Osobie, która wykonuje modlitwę tarałich w ramadanie, wierząc w błogosławieństwo tego miesiąca, i mając nadzieję na nagrodę Allaha, wybaczane są wszystkie jej poprzednie grzechy".

(Muslim, „Musafirin", 174)

MODLITWA CHOREGO

W jaki sposób możemy odmówić modlitwę, kiedy jesteśmy chorzy?

Nasza wspaniała religia, islam, przewiduje bardzo wiele ułatwień, abyśmy mogli we właściwym czasie oddać cześć Allahowi. Jeśli z powodu choroby nie możemy stać, to wykonujemy modlitwę w pozycji siedzącej. Jeśli nie starcza nam siły, aby siedzieć, możemy modlić się na leżąco lub opierając się o coś i wykonując *ima*, tzn. ruchy głowy i oczu. Oznacza to, że *ruku* i *sadżdę* wykonujemy skłonieniem głowy i skierowaniem wzroku.

W jaki sposób postępujemy, jeśli z powodu choroby nie jesteśmy w stanie odmówić modlitwy za pomocą ruchów głowy i oczu?

Jeśli nie mamy siły, aby odmówić modlitwę za pomocą ruchów głowy i oczu, odkładamy modlitwy na później i odrabiamy je po powrocie do zdrowia.

MODLITWA PODRÓŻNEGO

Kiedy jesteśmy uważani za podróżnych?

Jesteśmy uważani za podróżnych, jeśli wyjeżdżamy z miejsca stałego zamieszkania w inne miejsce na odległość 90 kilometrów, w celu pobytu tam przez okres nie krótszy niż piętnaście dni.

Kiedy rozpoczyna się i kończy określanie nas jako podróżnych?

Jesteśmy uważani za podróżnych po opuszczeniu miejsca stałego zamieszkania i przestajemy nimi być po powrocie do domu.

W jaki sposób odmawiamy modlitwę w podróży?

Pobyt w podróży powoduje określone trudności i dlatego nasza religia stwarza podróżnemu pewne ułatwienia. Modlitwy obowiązkowe, składające z czterech *rakatów,* (*az-zuhr*, *al-asr*, *al-isza)* zmniejsza się do dwóch *rakatów*. *Namazy fard*, złożone z trzech i dwóch *rakatów* (*al-fadżr, al-magrib*), nie są skracane. Jeśli nasz czas jest ograniczony, możemy nie odmawiać modlitw *sunny*. W sytuacji, kiedy zdecydowaliśmy się je wykonać, nie ulegają one skróceniu.

W jaki sposób odprawiamy modlitwy zbiorowe w podróży?

Jeśli będąc w podróży, odmawiamy modlitwę za imamem, który jest *mukim* (nie jest podróżnym), *namazy fard* nie są skracane, lecz wypełniane w całości.

Jeśli imam jest podróżnym, w jaki sposób wykonują modlitwę, podążając za imamem, ci, którzy nie są podróżnymi?

Imam, będący podróżnym, po drugim *rakacie* modlitwy *fard,* składającej się z czterech *rakatów,* daje *salam* i kończy modlitwę. Pozostali ze wspólnoty modlitewnej, którzy nie są podróżnymi, nie przekazują pozdrowienia, wstają i kończą modlitwę samodzielnie czterema *rakatami.*

MODLITWA ZALEGŁA (*KADA*)

Czym jest modlitwa *kada?*

✍ Jeśli modlitwa nie została wykonana we właściwym czasie i wyrównywana jest później, nosi nazwę „*kada*".

Jakie jest stanowisko szariatu wobec modlitwy *kada*?

Zarówno odmówienie modlitwy o czasie jest obowiązkowe, jak i odrobienie niewypełnionych w porę *namazów* jest także *fardem.* Pozostawienie modlitw jako „*kada*" bez ważnej przyczyny jest wielkim grzechem.

W jaki sposób wykonujemy zaległe modlitwy?

Nieodmówiona o czasie poranna obowiązkowa modlitwa razem z *sunną* powinna być wypełniona tego samego dnia do południa (dopóki słońce nie osiągnie zenitu). *Sunny* porannej modlitwy poprzednich dni nie odrabia się. Przy wykonywaniu *kady* innych modlitw wyrównuje się tylko *fardy, sunny* się nie wypełnia.

W jaki sposób wykonuje się intencję do modlitwy *kada*?

Intencja do odmówienia *namazu kada*, na przykład, porannej modlitwy: „Zamierzam odmówić obowiązkową modlitwę *al-fadżr*, którą opuściłem dzisiaj z rana". Jeśli nie pamiętamy, jakiego dnia opuściliśmy obowiązkową modlitwę, intencja będzie następująca: „Zamierzam wykonać obowiązkową ostatnią niewypełnioną przeze mnie w porę poranną modlitwę".

Kiedy można odmawiać zaległą modlitwę?

Opuszczoną modlitwę można wykonać w dowolnym czasie, z wyjątkiem trzech okresów czasowych, podczas których modlitwy nie są wykonywane: o wschodzie, kiedy słońce jest w zenicie i o zachodzie.

SZATAN PRÓBUJE ODCIĄGNĄĆ NAS OD MODLITWY

Modlitwa jest wielkim aktem czci. I dlatego szatan bardzo się stara, aby wszelkimi sposobami zniechęcić nas do modlitwy. Kiedy nadchodzi czas modlitwy i chcemy wstać do jej odmówienia, szatan zbliża się do nas i podszeptuje: „Jest jeszcze czas. Masz dużo spraw do załatwienia. Zajmij się nimi… Jesteś zmęczony i nie wyspałeś się. Pośpij jeszcze trochę…" Takim sposobem osiąga swój cel: powoduje, że opuszczamy czas modlitwy i nie odmawiamy jej w porę.

Czasami wpływa na nas poprzez ludzi, podsuwając myśli: „Jest jeszcze czas. Powiedz, co chciałeś. Porozmawiaj z przyjacielem, odprawisz modlitwę, kiedy on pójdzie". Jeśli w takich sytuacjach pomyślimy: „Muszę odmówić modlitwę ku zadowoleniu Allaha. Czym szybciej, tym lepiej" i tak zrobimy, pokonamy szatana.

Jednym z chwytów, do których najczęściej odwołuje się szatan, jest dążenie do przyśpieszenia modlitwy. Przymusza nas do szybkiego jej odprawienia: „Masz wiele spraw do załatwienia. Pośpiesz się i szybciej zakończ modlitwę". Przywołuje nam w pamięci wszystkie kwestie do rozwiązania i ponagla do jak najszybszego wykonania modlitwy, tak jakbyśmy zupełnie nie mieli czasu. Zmierza do tego, żebyśmy naruszyli kolejność elementów modlitwy, abyśmy popełnili błędy, ażeby nasze *ruku* nie było podobne do *ruku,* a *sadżda* nie przypominała *sadżdy.* A przecież, jeśli się poobserwujemy, to zobaczymy, ile czasu tracimy nadaremnie…

Byle tylko powstrzymać nas od modlitwy, szatan zwraca się i do innych chytrych sztuczek, o których nie mamy nawet wyobrażenia. Oto niektóre szatańskie podstępy: przychodzi do biednych i niemajętnych i sugeruje: „Modlitwa – to nie dla was. To dla tego, komu Allah dał dostatek i bogactwo". Nakłania chorych: „Porzuć modlitwę, przecież Allah powiedział: «Chorzy nie dźwigają ciężarów». Po powrocie do zdrowia będziesz odmawiać wiele modlitw". W ten sposób osiąga swój cel, aby człowiek zostawił modlitwę. Do każdego człowieka dociera inną drogą, w zależności od jego stanu i warunków.

Najlepszym środkiem do uniknięcia pokus szatana jest bycie zawsze w stanie rytualnej czystości i odprawianie modlitwy, kiedy nadejdzie jej pora.

POKŁON ZAPOMNIENIA (*SADŻDA AL-SAHŁ*)

Czym jest *pokłon zapomnienia?*

✍ Pokłon zapomnienia – to *sadżda,* którą wykonuje się w celu naprawienia zapomnienia lub błędu.

Jeśli podczas modlitwy popełnimy jakikolwiek błąd, który jej nie narusza, to wymagane jest wykonanie *sadżdy al-sahł.* Czyniąc pokłon zapomnienia, poprawiamy braki modlitwy.

W jakich sytuacjach wymagane jest wykonanie pokłonu zapomnienia?

Jeśli z powodu zapomnienia spóźniliśmy się z odmówieniem jednej z obowiązkowych części modlitwy, to należy wykonać *sadżdę al-sahł* (w przypadku całkowitego niewykonania jednego z *fardów* modlitwy, na przykład zapomnieliśmy wykonać *ruku,* nasza modlitwa jest nieprawidłowa. Należy ją powtórzyć).

Jeśli przez zapomnienie opuścimy lub nie w porę wykonaliśmy jeden z *ładżibów* modlitwy, wymagany jest pokłon *sadżda al-sahł.*

Przykłady wykonania pokłonu zapomnienia:

- W modlitwie czterorakatowej po trzecim *rakacie* nie należy siadać. Jeśli usiedliśmy i wyrecytowaliśmy *dua at-tahijat,* to po modlitwie należy wykonać *sadżdę al-sahł,* gdyż opóźniliśmy *fard kyjam* (czynność stania) w czwartym *rakacie.*

- Jeśli wyrecytowaliśmy dodatkową surę przed surą al-Fatiha, należy wykonać pokłon zapomnienia, gdyż recytacja al-Fatihy wymagana jest (*ładżib*) przed dodatkową surą.
- Jeśli po surze al-Fatiha zapomnieliśmy wyrecytować dodatkową surę i od razu wykonaliśmy *ruku,* nie należy z powrotem przechodzić do pozycji wyprostowanej i recytować dodatkową surę, a po *ruku* wykonać *sadżdę.* Po modlitwie wykonujemy pokłon zapomnienia, gdyż recytacja dodatkowej sury po surze al-Fatiha jest *ładżibem.*
- Jeśli w modlitwie *al-łitr* wykonaliśmy *ruku,* zapominając wyrecytować *dua kunut*, nie należy z powrotem przechodzić do pozycji stojącej, aby wznieść *tekbir* i wyrecytować *dua kunut*. Należy zakończyć modlitwę w ustanowionym porządku: *ruku, sadżda* i dalej. Po modlitwie czynimy pokłon zapomnienia, gdyż recytacja *dua kunut* jest wymagana (*ładżib*).
- Jeśli w trakcie modlitw trój- lub czterorakatowych zapomnieliśmy o czynności siedzenia po drugim *rakacie*, nie należy siadać, lecz kontynuować modlitwę. Po jej zakończeniu wykonujemy pokłon zapomnienia, gdyż zarówno w czasie pierwszego siedzenia, jak i ostatniego, recytacja *dua at-tahijat* jest *ładżibem.*

Ile pokłonów na zapomnienie należy wykonać, jeśli popełniliśmy kilka błędów?

Jeśli popełniliśmy kilka błędów wymagających *sadżdy al-sahł,* wykonujemy tylko jeden.

W jaki sposób wykonujemy pokłon na zapomnienie?

W czasie ostatniego siedzenia po *dua at-tahijat*, dajemy *salam* na prawą i lewą stronę, następnie wykonujemy dwa pokłony *sadżda,* wypowiadając „Allahu akbar". Po tym recytujemy wszystkie *dua,* które odmawia się podczas ostatniego siedzenia i ponownie daje się *salam* w obie strony.

POKŁON *AL-TILAŁAT* (*SADŻDA AL-TILAŁAT*)

Czym jest pokłon *al-tilałat*?

✍ W Świętym Koranie zawarte są ajaty, po recytacji których należy wykonywać pokłon, noszący nazwę „*al-tilałat*".

Ile w Koranie zawartych jest ajatów, po których należy wykonać pokłon *al-tilałat*?

W Świętym Koranie znajduje się 14 ajatów, po których należy wykonać pokłon *al-tilałat*.

Jaka jest pozycja pokłonu *al-tilałat* według szariatu?

Wykonanie pokłonu *al-tilałat* przez osoby, które recytowały odpowiednie ajaty lub słuchały je, jest *ładżibem.* Wymagane jest również wykonanie pokłonu *al-tilałat* przez osoby, które recytowały lub słuchały tłumaczenia takiego wersetu.

W jaki sposób wykonujemy pokłon *al-tilałat* w czasie modlitwy?

Jeśli w trakcie modlitwy wyrecytowaliśmy ajat, po którym należy wykonać pokłon *al-tilałat*, mogą być dwa warianty postępowania:

Jeśli po recytacji takiego ajatu inne wersety nie są recytowane lub po tym ajacie recytuje się nie więcej niż trzy wersety, to tak jak w zwykłej modlitwie należy wykonać *ruku* i *sadżdę.* W tym przypadku *sadżda* modlitwy jest zaliczona jako *sadżda al-tilałat.*

Jeśli po recytacji takiego ajatu mamy zamiar wyrecytować więcej niż trzy wersety, to od razu po ajacie, wymagającym pokłonu *al-tilałat*, wznosimy „Allahu akbar" i wykonujemy *sadżdę.* W pokłonie do ziemi trzykrotnie odmawiamy: „Subhana Rabbijal a'la". Wymawiając „Allahu akbar", wstajemy i dalej recytujemy Koran. Dalej odmawiamy modlitwę w ustanowionym porządku.

W jaki sposób wykonujemy pokłon *al-tilałat* poza modlitwą?

Jeśli poza modlitwą wyrecytowaliśmy jeden z ajatów, po którym wymagany jest pokłon *al-tilałat,* to w stanie rytualnej czystości wstajemy, zwracając się w kierunku Kaaby, i wykonujemy *sadżdę,* wymawiając „Allahu akbar". W skłonie do ziemi trzykrotnie odmawiamy: „Subhana Rabbijal a'la. Wypowiadając „Allahu akbar", wstajemy i w pozycji stojącej mówimy: „Gufranaka Rabbana ła ilajkal masir".

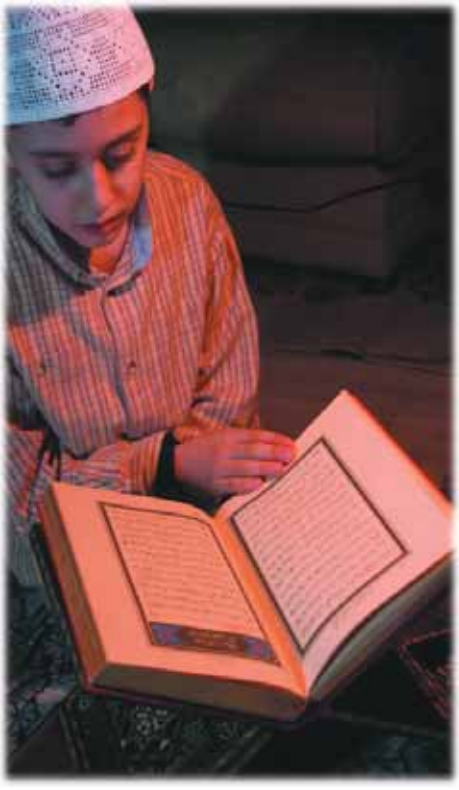

NIEZALECANY CZAS (*MAKRUH*) WYKONYWANIA MODLITW RYTUALNYCH

O jakiej porze w ciągu doby wykonywanie modlitwy jest *makruhem*?

Są trzy okresy, podczas których wykonywanie modlitw rytualnych jest niewskazane (*makruh*).W tym czasie nie jest odprawiana żadna z modlitw obowiązkowych (*fard*), wymaganych (*ładżib*), nadobowiązkowych (*sunna* i *nafila*), pogrzebowych (*dżanaza*) i zaległych (*kada*) oraz nie wykonuje się pokłonu *al-tilałat.*

Niezalecany okres to:

1. **Od wschodu słońca:** trwa przykładowo 45 minut po wschodzie słońca (jeśli wschód nastąpi w trakcie wykonywania *al-fadżr*, modlitwa jest naruszona. Konieczne jest zatem odmówienie modlitwy *kada*).
2. **W południe**, kiedy słońce jest w zenicie: trwa przykładowo 45 minut, od zenitu do czasu rozpoczęcia modlitwy *az-zuhr*.
3. **W czasie zachodu słońca:** przykładowo 45 minut przed pełnym zachodem słońca (w tym czasie dozwolone jest jedynie wykonanie *fardów* modlitwy *al-asr*).

Czy jest taki czas w ciągu doby, kiedy niedozwolone jest wykonywanie jedynie modlitw nadobowiązkowych – *nafila*?

Są dwa okresy, w trakcie których można wykonywać modlitwy *fard, ładżib, dżanaza, kada* i pokłon *al-tilałat,* lecz nie są dozwolone modlitwy *nafila.*

Niewskazany czas to:

1. **Czas modlitwy *al-fadżr*:** od świtu do wschodu słońca (można wówczas odmówić jedynie *sunnę* modlitwy *al-fadżr*).
2. **Od pory modlitwy popołudniowej *al-asr* do zachodu słońca.**

MOJE MODLITWY

Przywołałem w pamięci głos babci:

- Synku, jak można zostawiać modlitwę na tak późną porę?

Babcia miała około siedemdziesięciu lat. Nie patrząc na swoje lata, przy pierwszych dźwiękach *azanu* z zadziwiającym w jej wieku sprytem wstawała z miejsca, robiła *taharat* i odmawiała modlitwę. Ale jej wnuk, jak by się nie starał, nie mógł pokonać swojego ego. Zdarzało się, że zostawiał modlitwę na ostatnią chwilę dozwolonego czasu i dlatego wykonywał ją w pośpiechu. Myśląc o tym, wstał z miejsca, a jego wzrok zatrzymał się na zegarze. Do końca wieczornej modlitwy *al-magrib* zostało jeszcze piętnaście minut.

Z przykrością kręcąc głową, powiedział do siebie: „Znowu spóźniam się z modlitwą". Pospiesznie wykonał *taharat,* i nawet nie wycierając twarzy i rąk przeszedł do pokoju. Musiał szybko, ale to bardzo szybko odmówić modlitwę. Kiedy po modlitwie wykonywał *tasbih*, znowu wspomniał babcię.

- Jeśliby mnie zobaczyła, na pewno wpadłaby w złość – pomyślał.

Bardzo kochał swoją babcię… Ta dostojna kobieta tak odmawiała modlitwę, że na pewno mieszkańcy niebios patrzyli na nią z zachwytem. Z takim szacunkiem i pokorą stała podczas modlitwy, że nawet kolor jej twarzy się zmieniał. Wspominając babcię, poczuł się jakoś dziwnie. Tego dnia był bardzo zmęczony, dosłownie jakby uciskał go jakiś ciężar. Wykonując *dua,* opuścił głowę na modlitewny dywanik między rękoma. Lubił przez jakiś czas po modlitwie kontemplować w takiej pozycji. Zamknął oczy…

- Jakże się zmęczyłem – pomyślał i nagle gdzieś się zapadł…

Zobaczył Dzień Sądu Ostatecznego. Ogromne tłumy ludzi napływały zewsząd do miejsca Sądu. Cała przestrzeń zapełniła się przybyszami. Ktoś zamarł ze strachu, widząc, co się dzieje. Inni, biegając to w jedną, to w drugą stronę, szukali czegoś lub kogoś. Wielu stało na kolanach ze spuszczonymi głowami.

Serce waliło, jakby chciało wyskoczyć z piersi, na ciele wystąpił zimny pot.

W swoim życiu wiele razy słyszał o Dniu Sądu Ostatecznego, o zadawanych pytaniach i odpowiedziach na nie w tym Dniu, o wadze ważącej ludzkie uczynki. Te zagadnienia były podstawą jego światopoglądu. Jednak nie mógł sobie wyobrazić, jak przerażające i przeraźliwe, aż do bólu, jest tego Dnia oczekiwanie na rozrachunek.

Odpytywanie i rozliczenie trwało. W pewnym momencie wywołano jego imię. Zakłopotany rozejrzał się na boki i zapytał drżącym głosem:

- To ja zostałem wezwany?

Ludzie stojący przed nim rozeszli się, tworząc przejście. Dwoje wzięło go pod ręce. Widać było, że wypełniali swoje obowiązki.

Oszołomiony przebrnął przez tłum i doprowadzony został do centrum. Aniołowie z obu stron odsunęli się od niego. Całe jego życie przeszło mu przed oczami, jak na ekranie w kinie.

„Chwała Allahowi – pomyślał – już od

pierwszego spojrzenia na ten świat jestem wśród ludzi czyniących dobro i służących innym".

Ojciec uczestniczył w spotkaniach ze znamienitymi ludźmi islamu, pomagał biednym i pokrzywdzonym, starał się donieść światełko islamu do innych ludzi. Mama częstowała gości wciąż odwiedzających ich dom, stoły nakrywano za każdym razem.

„Ja również cały czas byłem na tej drodze. Starałem się służyć ludziom, by byli szczęśliwi. Dążyłem, aby doprowadzić do nich światło prawdy o ich Stwórcy, o Allahu. Odprawiałem modlitwy. Pościłem. Wypełniałem wszystkie obowiązki. Wystrzegałem się rzeczy zakazanych".

Łzy kapały z jego oczu i spływały po policzkach: „Kocham swego Pana, tak naprawdę myślę, kocham Go" – snuł rozważania. Lecz z drugiej strony, nie dawała mu spokoju myśl: „Co bym nie czynił, to wszystko mało, aby być Mu wdzięcznym i służyć Jemu według godności, wciąż mało tego, aby zapracować na Raj". Poczuł aż do szpiku kości, że jedyną jego nadzieją jest miłosierdzie Najwyższego.

Przepytywanie było surowe. Rozrachunek trwał. Pot spływał po jego ciele strugami, cały drżał. Nie spuszczał oczu z wagi, ważącej uczynki. W końcu zaczęto ogłaszać wyrok.

Na plac wrócili aniołowie z jakimś papierem w rękach.

Na początku wymieniono jego imię. Ledwie trzymał się na nogach, prawie padał. Zakrywając ze strachu oczy, oczekiwał werdyktu.

I oto zagrzmiał głos anioła.

Może on źle dosłyszał?

Jego imię trafiło na listę tych, którym przeznaczone było Piekło.

Nogi ugięły się pod nim i upadł na kolana. „Nie-e-e" – krzyknął. Następnie zerwał się na nogi, biegał od jednego anioła do drugiego i w rozpaczy dopytywał się:

- Jak mogę być wśród tych, którzy pój-

dą do Piekła? Całe swoje życie należałem do ludzi, którzy wypełniali obowiązki ku zadowoleniu Allaha. Pracowałem razem z nimi. Starałem się mówić im o Panu Najwyższym…

Łzy nieprzerwanym strumieniem spływały z jego oczu.

Jednak upoważnieni aniołowie mocno wzięli go pod ręce. Poprowadzili przez tłum ludzi w kierunku Piekła, którego ogień sięgał niebios i już z daleka wywoływał strach i przerażenie. Nogi nie szły, lecz ciągnęły się po ziemi. Próbował się wyrwać.

Czyżby znikąd nie można było oczekiwać pomocy?

Czy nikt mu nie pomoże?

Z jękiem i modlitwą jego usta, jakby same z siebie, wymawiały słowa:

- Moje służenie… Mój post…Koran, który recytowałem… Moja modlitwa… Czy żaden z tych czynów nie uratuje mnie?

Jego jęk i modlitwa przeobraziły się w krzyk. A aniołowie Piekła ciągnęli go dalej. Już byli blisko czeluści piekielnych. On odwrócił głowę do tyłu i to był jego ostatni sprzeciw na skraju przepaści.

A przecież Wysłannik Allaha mówił: „Tak jak rzeka przepływająca przed domem człowieka, który myje się w niej pięć razy dziennie, oczyszcza go z brudu, tak samo i pięć modlitw dziennie oczyszcza osobę z grzechu”.

„Czyżby moje modlitwy nie ocaliły mnie? Moja modlitwa, modlitwa, modlitwa…”

Lecz aniołowie Piekła ani na trochę nie spowolnili kroków i przyciągnęli go na skraj otchłani królestwa szatana. Żar płomieni parzył go w twarz. Obejrzał się po raz ostatni. Zabrakło łez, aby płakać. Nadzieja go opuściła. Głowa opadła mu na klatkę piersiową, ciało ugięło się.

Palce, trzymające jego ręce, rozwarły się. Jeden z aniołów Piekła popchnął go. On odczuł upadek prosto w bezdenne morze płomieni. Nie zdążył przelecieć nawet dwóch metrów, jak ktoś schwycił go za rękę.

Podniósł głowę i spojrzał w górę. Starzec z długą siwą brodą uratował go od upadku w ogień. Wyciągnął go na powierzchnię. Strząsając z siebie popiół i pył, spojrzał na starca:

- Kim jesteś?

Starzec uśmiechnął się:

- Jestem wykonanymi przez ciebie modlitwami.

- Ale dlaczego pojawiłeś się tak późno? Zdążyłeś w ostatnim momencie. Jeszcze chwila i wpadłbym w otchłań Piekła.

Starzec z uśmiechem pokiwał głową:

- Ale przecież i ty ledwie zdążałeś wykonywać nas w ostatniej chwili, pamiętasz?

On podniósł głowę z modlitewnego dywanika, wytarł lepki pot z czoła i usłyszał dźwięk dolatujący z ulicy.

Był to *azan* do nocnej modlitwy *alisza*.

Mężczyzna natychmiast ruszył z miejsca i jak strzała pomknął do łazienki, aby wykonać *taharat* przed nocną modlitwą.

Abdullah Demir

NASZ PROROK (SAAŁ) BARDZO LUBIŁ ODPRAWIAĆ MODLITWY

Jako najlepszy sposób wyrażenia miłości i oddania Bogu Najwyższemu nasz Prorok (saał) upatrywał w modlitwie. Mówił: **„Modlitwa jest światłem moich oczu”.**

Bacznie przestrzegał wykonywania modlitwy o czasie. Bardzo lubił odprawiać modlitwę tuż po nadejściu jej pory. Nie akceptował, kiedy ten akt czci odkładano na późniejszy czas i mówił: **„W odprawieniu modlitwy na początku nadejścia jej pory zawiera się łaska Allaha, w późniejszym czasie – przebaczenie Allaha”** (Tirmizi, „Salat”, 13). W ten sposób wyjaśniał, że Allah Najwyższy jest zadowolony z tych, którzy wykonują modlitwę z chwilą nadejścia jej czasu i wybacza poprzez swoje miłosierdzie tym, którzy beztrosko odkładają ją na późniejszy czas.

Kiedy następował czas modlitwy, nasz ukochany Prorok (saał), zostawiając wszystkie sprawy, od razu zwracał się ku Allahowi. Matka wszystkich prawowiernych Ajsza (as) w następujący sposób opowiadała o tym: **„Wysłannik Allaha prowadził z nami rozmowę, my gawędziliśmy z nim. Ale kiedy nadchodziła pora modlitwy, popadał w taki stan, jakby nas nie zauważał, całym sobą koncentrując się na Allahu…”** (Fazaił a’mal, 303).

Oprócz obowiązkowych (*fard*) modlitw, przy każdej nadarzającej się okazji odmawiał modlitwy nadobowiązkowe (*nafila*). Jeśli doświadczał radosnych przeżyć, natychmiast w modlitwie dziękował Najwyższemu. Gdy miał powody do smutku, również odmawiał modlitwę.

Pewnego razu Wysłannik Allaha (saał) był tak długo pogrążony w modlitwie, że spuchły mu nogi. Matka wszystkich prawowiernych Ajsza (as) zapytała: „O Wysłanniku Allaha! Skoro Twoje przeszłe i przyszłe grzechy są wybaczone, to dlaczego tak się męczysz?

Prorok (saał) odpowiedział: **„O Ajszo! Czyż nie powinienem być sługą wdzięcznym swojemu Panu?”**

Nasz umiłowany Prorok (saał) nawet w najtrudniejszym okresie podczas choroby, tuż przed śmiercią, nie opuszczał modlitwy. Nie zważając na to, że ciężka choroba pozbawiła go sił, w czasie południowej modlitwy *az-zuhr* i popołudniowej *al-asr*, podtrzymywany z obu stron pod ręce, przychodził do meczetu, aby wspólnie z *dżamaatem* odprawić modlitwę. Nawet przed śmiercią, w trosce o swoją *ummę*, wypowiedział: **„Wystrzegajcie się opuszczania modlitwy! Wystrzegajcie się opuszczania modlitwy! Bójcie się Allaha w przestrzeganiu praw waszych sług, waszych żon i waszych dzieci!”** (Abu Dawud, „Adab”, 123–124).

Allah Najwyższy nakazuje:

„Nakaż swojej rodzinie modlitwę i bądź w niej wytrwały! My nie żądamy od ciebie żadnego zaopatrzenia; to My damy tobie zaopatrzenie! A ostateczny wynik przypada bogobojności!

(Sura Ta-ha, 20: 132)

Nasz ukochany Prorok powiedział:

„Kiedy przystępujesz do modlitwy, odmawiaj ją tak, jakby to była twoja ostatnia. Nie mów tego, czego jutro będziesz żałować!”

(Ibn Madża, „Zuhd”, 15)

Nasz Prorok (saał), który poświecił całe swoje życie wyjaśnianiu islamu i wychowywaniu swoich towarzyszy, chciał, aby każdy z nich, najlepiej jak potrafi, odprawiał modlitwę, będącą źródłem pokoju duszy i na świecie. Abdullah bin Rawaha, wyruszając do walki w pobliżu Mu'ty, przyszedł, aby pożegnać się z Wysłannikiem Allaha (saał), i wyrażając tęsknotę z powodu zbliżającego się rozstania, poprosił:

- O Wysłanniku Allaha! Daj mi radę, którą wezmę sobie do serca i nigdy jej nie zapomnę!

Nasz umiłowany Prorok (saał) wypowiedział:

- Jutro udajesz się w miejsca, gdzie bardzo mało czci się Pana. Wykonuj tam wiele pokłonów Allahowi i wiele modlitw!

(Wakidi, II, 758)

MECZETY

Czym jest meczet?

Meczety – to święte budowle, wzniesione w celu oddawania czci Bogu. „Masdżid" w tłumaczeniu z języka arabskiego oznacza „miejsce, w którym wykonuje się *sadżdę*". W języku arabskim meczety nazywane są również „*mabad*" – miejsce oddawania czci Allahowi.

Według islamu, w celu odprawienia modlitwy, zwrócenia się do Boga z *dua* lub oddania innego aktu czci nie jest wymagane specjalne miejsce. Czcić Allaha można wszędzie. Ale jednocześnie meczety i ich skierowane ku niebu minarety wskazują, że w tej miejscowości żyją muzułmanie. Czczenie Boga w meczetach razem ze wspólnotą jest cenniejsze i bardziej wynagradzane niż w pojedynkę. Meczety są miejscami świętymi, gdzie muzułmanie każdego dnia pięciokrotnie gromadzą się na modlitwę, a w piątek zbiorowo wykonują *namaz dżuma.*

Jaka budowla była zbudowana jako pierwsza w celu czczenia Allaha?

W Koranie jest mowa, że pierwszą budowlą, zbudowaną w celu oddawania czci Allahowi była Kaaba. Budowniczym Kaaby był prorok Adam (as). Z czasem Kaaba została przebudowana przez proroków Ibrahima i Ismaila (as). Drugim zbudowanym na świecie meczetem jest Meczet al-Aksa, wzniesiony przez proroka Sulejmana (as) w Jerozolimie.

Czy nasz Prorok (saał) zbudował meczet?

Kiedy nasz Prorok (saał) zamieszkiwał w Mekce, odprawiał modlitwy i inne akty czci w Kaabie. W trakcie nasilających się prześladowań i ucisku ze strony pogan, nauczał swoich towarzyszy islamu i razem z nimi odprawiał modlitwy w budynku o nazwie „Darul Arkam". W tym okresie Abu Bakr (as) i wielu innych *sahabów* adaptowało swoje domy na meczety.

Podczas emigracji (*hidżra*) do Medyny Prorok (saał), zatrzymując się w miejscowości Kuba, polecił zbudować tam meczet. Niewielki budynek bez dachu wzniesiono w ciągu kilku dni. Pierwszą rzeczą po przyjeździe Proroka (saał) do Medyny było postawienie na wykupionej przez niego ziemi meczetu, który otrzymał nazwę Masdżid an-Nabawi (Meczet Proroka). Prorok Muhammad (saał) osobiście uczestniczył w budowie tej świątyni i przynosił kamienie na swoich błogosławionych plecach. Wymieniony meczet i obecnie istnieje w świetlanej Medynie, ale znacząco powiększony i rozbudowany.

Jakie znaczenie mają meczety?

Obecność w jakiejś miejscowości meczetów oznacza, że żyją tam muzułmanie. Meczety są miejscem czci Allaha. Ludzie w meczecie zyskują spokój i bezpiecznie oddają się Bogu, zdobywają wiedzę i obcują ze sobą. Nikt nie może być właścicielem meczetu. Osoba, która zawłaszcza meczet jako własność prywatną i utrudnia oddawanie tam czci Allahowi, popełnia wielki grzech i staje się największym ciemiężcą ludzi. Meczety są symbolem monoteizmu i reprezentantami Kaaby na Ziemi. Dlatego, bez względu na to, gdzie żyją muzułmanie, budują tam duże lub małe, proste lub okazałe meczety.

Jakie jest przeznaczenie meczetów, oprócz odprawiania modlitwy?

Meczet służy nie tylko do odprawiania modlitwy. Na przestrzeni historii meczety były centrami cywilizacji. W pierwszym meczecie Masdżid an-Nabawi, zbudowanym za czasów Proroka (saał), została otwarta szkoła o nazwie Suffa, stanowiąca centrum kształcenia religijnego. Nauczycielem w niej był sam Prorok (saał). Meczet Proroka stał się miejscem gdzie muzułmanie spotykali się, odprawiali modlitwę, recytowali Koran, uczyli się religii pod kierunkiem Proroka (saał), dyskutowali o różnych problemach i podejmowali decyzje, przyjmowali zagraniczne delegacje i zarządzali państwem. Później zaczęli budować obok meczetów *medresy* (szkoły i uniwersytety), przytułki dla biednych i bezdomnych, biblioteki, szpitale i łaźnie. Meczety stały się osrodkami wychowania, rozwoju nauki i kultury oraz rozpowszechniania wiedzy.

Jakie osoby funkcyjne występują w meczecie?

Imam: słowem „imam", znaczącym „przewodnik, przywódca państwa", nazywa się osobę, która przewodniczy modlitwie i jest dla *dżamaatu* autorytetem w sprawach religii. Imam meczetu powinien nie tylko przewodniczyć modlitwie w świątyni, ale poprzez swoją wiedzę i cechy moralne być wzorem i mentorem wszystkim ludziom w miejscu zamieszkania i ponosić odpowiedzialność za duchowe i etyczne wychowanie społeczności.

Muezin: osoba, która wykonuje *azan*, kiedy nadchodzi czas modlitwy, a także wypełnia inne powierzone mu funkcje. Podczas nieobecności imama zastępuje go, przewodnicząc modlitwie. Wspólnie z imamem zajmuje się wychowaniem moralnym wspólnoty.

Waiz: osoba, która w piątki i dni świąteczne, w miesiącu *ramadan* lub w inne określone dni tygodnia przed modlitwą lub po niej, zwraca się do ludzi z kazaniem, daje im pouczenia. To również on naucza ludzi islamu i prowadzi dyskusje na tematy religijne, siedząc na *kursi. Waizowie* odgrywają dużą rolę w wychowaniu społeczeństwa.

Kajum: ta funkcja występuje tylko w dużych meczetach. Jest to osoba, która dba o czystość i porządek w świątyni.

Jakie są specjalne miejsca w meczecie?

Mihrab: miejsce, gdzie znajduje się imam podczas zbiorowej modlitwy.

Minbar: wzniesione miejsce, z którego wygłaszane jest kazanie podczas modlitw piątkowych i świątecznych. Jeśli staniemy twarzą w kierunku Kaaby, to *minbar* znajduje się na prawo od *mihrabu.*

Kursi: miejsce, z którego imam meczetu lub *waiz* prowadzi dyskusje z *dżamaatem.*

Mahwil: miejsce muezina w meczecie, gdzie wykonuje modlitwę i recytuje *ikamę*. *Mahwil* zazwyczaj znajduje się tylko w wielkich rozmiarów meczetach.

Mihrab

Minbar

Kursi

Mahwil

PYTANIA

Sprawdźmy swoją wiedzę 1:

Proszę wskazać, czy poniższa wypowiedź jest prawidłowa, czy nieprawidłowa.

1. Pięć obowiązkowych modlitw stało się *fardem* w czasie nocy *al-miradż*. ☐ TAK ☐ NIE
2. Modlitwa *al-fadżr* zawiera 8 *rakatów*: 4 *sunny* i 4 *fardy*. ☐ TAK ☐ NIE
3. Modlitwa *az-zuhr* zawiera 10 *rakatów*: 2 *sunny*, 4 *fardy*, 4 końcowe *sunny*. ☐ TAK ☐ NIE
4. Modlitwa *al-isza* zawiera 10 *rakatów*: 4 *sunny*, 4 *fardy*, 2 końcowe *sunny*. ☐ TAK ☐ NIE
5. Wykonanie modlitwy *witr* jest obowiązkowe. ☐ TAK ☐ NIE
6. Odprawianie modlitwy świątecznej jest wymagane (*ładżib*). ☐ TAK ☐ NIE
7. Oczyszczenie ciała, ubrania i miejsca do modlitwy z widocznego brudu nosi nazwę „oczyszczenie z *hadas*". ☐ TAK ☐ NIE
8. Modlitwa *witr* odprawiana jest po modlitwie *al-magrib*. ☐ TAK ☐ NIE
9. Przed modlitwą zbiorową wypowiada się intencję podążania za imamem. ☐ TAK ☐ NIE
10. *Iftitah tekbir* oznacza wypowiedzenie „Allahu akbar" na początku modlitwy. ☐ TAK ☐ NIE

Sprawdźmy swoją wiedzę 2:

Proszę wskazać, czy poniższa wypowiedź jest prawidłowa, czy nieprawidłowa.

1. *Ikama* – to wezwanie zawiadamiające muzułmanów o nadejściu pory modlitwy. ☐ TAK ☐ NIE
2. *Dua kunut* jest recytowane w trzecim *rakacie* modlitwy *az-zuhr*. ☐ TAK ☐ NIE
3. Intencja do odprawienia modlitwy jest *sunną*. ☐ TAK ☐ NIE

4. „Iftitah tekbir" na początku modlitwy jest *fardem*. ☐ TAK ☐ NIE
5. Recytacja *dua subhanaka* po pierwszym *tekbirze* jest *fardem*. ☐ TAK ☐ NIE
6. Wykonywanie *sadżdy* w modlitwie jest *sunną*. ☐ TAK ☐ NIE
7. Wykonanie *sadżdy al-sahł* po popełnieniu błędu w modlitwie jest wymagane (*ładżib*). ☐ TAK ☐ NIE
8. Wykonywanie modlitwy podczas odczuwania potrzeby pójścia do toalety jest niedozwolone (*haram*). ☐ TAK ☐ NIE
9. Jedzenie lub picie w trakcie modlitwy jest niewskazane (*makruh*). ☐ TAK ☐ NIE
10. Jeśli w czasie modlitwy odwrócimy się od kierunku Kaaby, to modlitwa będzie nieważna. ☐ TAK ☐ NIE

Sprawdźmy swoją wiedzę 3:

Proszę wskazać, czy poniższa wypowiedź jest prawidłowa, czy nieprawidłowa.

1. Przed modlitwą *dżuma* powinno być wygłoszone kazanie (*chutba*). ☐ TAK ☐ NIE
2. W ciągu roku są dwa święta: zakończenie postu w miesiącu *ramadan* – Ramadan Bajram i ofiarowania – Kurban Bajram. ☐ TAK ☐ NIE
3. *Tekbir,* wznoszony po modlitwach obowiązkowych (*fard*) i w dni Kurban Bajramu nosi nazwę *tekbir-taszrik*. ☐ TAK ☐ NIE
4. Modlitwa podróżnego *trzyrakatowa* jest skracana do *dwurakatowej*. ☐ TAK ☐ NIE
5. W czasie wschodu i zachodu słońca oraz kiedy słońce jest w zenicie, nie wolno odprawiać żadnej modlitwy. ☐ TAK ☐ NIE

Wykonajmy test 1:

1.

I Modlitwa jest najlepszym sposobem wspominania Allaha.

II Modlitwa przypomina nam o Dniu Sądu Ostatecznego.

III Wykonując modlitwę umacniamy ciało.

IV Modlitwa oczyszcza nas z grzechów.

Co z wymienionych wypowiedzi daje nam modlitwa?

a) I-II-III

b) I-II-IV

c) II-III-IV

d) I-III-IV

2. W jaką noc odprawianie pięciu obowiązkowych modlitw stało się *fardem*?

a) Noc *al-miradż*

b) Noc przeznaczenia – *al-kadr*

c) Noc *al-małlid*

d) Noc *al-ragaib*

3. Co nie jest warunkiem, aby wykonanie modlitwy było obowiązkowe?

a) Zdrowie psychiczne

b) Pracowitość

c) Pełnoletniość

d) Bycie muzułmaninem

4. Które z wymienionych modlitw są wymagane (*ładżib*)?

a) Modlitwa *az-zuhr*

b) Modlitwa *łitr*

c) Modlitwa *al-magrib*

d) Modlitwa *dżuma* (piątkowa)

5. Które z wymienionych modlitw są *sunną* (nadobowiązkowe)?

a) Modlitwa świąteczna

b) Modlitwa *łitr*

c) Modlitwa *tarałich*

d) Modlitwa *dżanaza* (pogrzebowa)

6. Które z wymienionych modlitw są obowiązkowe (*fard*)?

a) Modlitwa świąteczna

b) Modlitwa pogrzebowa

c) Modlitwa *łitr*

d) Modlitwa *tahadżud*

7. *Fard* jakiej modlitwy wykonywany jest na początku, przed *sunną*?

a) Az-zuhr

b) *Al-fadżr*

c) *Al-magrib*

d) *Al-isza*

8. Co nie dotyczy *fardów* wykonywanych przed rozpoczęciem modlitwy?

a) *Satr aura*

b) *Łakt*

c) *Nijat*

d) *Kyjam*

9. Co nie dotyczy *fardów* wykonywanych w czasie modlitwy?

a) *Kyjam*

b) *Łakt*

c) *Kyrajat*

d) *Ruku*

10. Co należy do obowiązkowych elementów (*fard*) wykonywanych w trakcie modlitwy?

a) Oczyszczenie z *hadas* (duchowa nieczystość)

b) Oczyszczenie z *nadżasy* (fizyczna nieczystość)

c) Satr aura

d) *Sadżda*

11. Jaką nazwę nosi wezwanie, informujące muzułmanów o nadejściu czasu modlitwy?

a) *Azan*

b) *Ikama*

c) *Salałat*

d) *Tekbir*

12. Która z modlitw *sunny* nie jest *czterorakatowa*?

a) Początkowa *sunna* modlitwy *az-zuhr*

b) *Sunna* modlitwy *al-asr*

c) *Sunna* modlitwy *al-magrib*

d) Początkowa *sunna* modlitwy *al-isza*

13. Która z modlitw *sunny* nie jest *dwurakatowa*?

a) Początkowa *sunna* modlitwy *az-zuhr*

b) Końcowa *sunna* modlitwy *az-zuhr*

c) *Sunna* modlitwy *al-magrib*

d) Końcowa *sunna* modlitwy *al-isza*

14. Która modlitwa *fard* nie jest *czterorakatowa*?

a) *Az-zuhr*

b) *Al-asr*

c) *Al-magrib*

d) *Al-isza*

15. Co jest *ładżibem* modlitwy?

a) Recytacja *dua subhanaka*

b) Wypowiedzenie „Subhana Rabbijal a'ala"

c) Recytacja sury al-Fatiha

d) Wypowiedzenie „Sami Allahu liman hamida"

Wykonajmy test 2:

1. Która *dua* nie jest recytowana podczas ostatniego siedzenia w modlitwie?

a) *at-Tahijat*

b) *Rabbana*

c) *Salli-barik*

d) *Dua kunut*

2. Co nie jest niewskazane (*makruh*) podczas modlitwy?

a) Dotykanie bez potrzeby ciała i ubrania

b) Odmawianie *tasbihu* w pozycjach *ruku* i *sadżda*

c) Wykonywanie modlitwy, powstrzymując zaistniałą potrzebę pójścia do toalety

d) Odprawianie modlitwy, patrząc w twarz innej osobie

3. **Która modlitwa odprawiana jest wyłącznie zbiorowo (z *dżamaatem*)?**
   a) Modlitwa *dżuma*
   b) Modlitwa *az-zuhr*
   c) Modlitwa *al-asr*
   d) Modlitwa *al-magrib*
4. **Jak nazywa się modlitwa wykonana zamiast niewypełnionej we właściwym czasie?**
   a) Modlitwa *ad-duha*
   b) Modlitwa *kada*
   c) Modlitwa podróżnego
   d) Modlitwa *tahijatul masdżid*
5. **W jakim miesiącu odprawiana jest modlitwa *tarałich*?**
   a) *Radżab*
   b) *Szaban*
   c) *Ramadan*
   d) *Muharram*
6. **W jakiej modlitwie nie wykonuje się *ruku* i *sadżdy*?**
   a) W modlitwie pogrzebowej
   b) W modlitwie *tarałich*
   c) W modlitwie piątkowej
   d) W modlitwie świątecznej
7. **W kierunku czego zwracają się muzułmanie podczas modlitwy?**
   a) Kaaba – Mekka
   b) Kaaba – Medyna
   c) Meczet Al-Aksa – Jerozolima
   d) Rauda – Medyna
8. **Kiedy recytuje się *ikamę*?**
   a) Przed modlitwą *fard*
   b) Przed modlitwą świąteczną
   c) Przed modlitwa pogrzebową
   d) Przed modlitwą *łitr*
9. **Co nie narusza modlitwy?**
   a) Rozmowa
   b) Ziewanie
   c) Jedzenie i picie
   d) Cichy śmiech
10. **Z jakich części składa się modlitwa *az-zuhr*?**
    a) 10 *rakatów*: 2 początkowej *sunny*, 4 *fardy*, 4 końcowej *sunny*
    b) 10 *rakatów*: 4 początkowej *sunny*, 4 *fardy*, 2 końcowej *sunny*
    c) 10 *rakatów*: 4 początkowej *sunny*, 2 *fardy*, 4 końcowej *sunny*
    d) 8 *rakatów*: 4 początkowej *sunny*, 4 *fardy*

Wykonajmy test 3:

1. Zawiera tylko 2 *rakaty fardu*. Przed *fardem* wygłaszane jest kazanie. Wykonywana jest zbiorowo. Jest obowiązkowa tylko mężczyznom.

Do jakiej modlitwy odnosi się ten opis?
a) Modlitwa świąteczna
b) Modlitwa *al-fadżr*
c) Modlitwa pogrzebowa
d) Modlitwa piątkowa

2. **Co jednocześnie narusza i modlitwę, i *taharat*?**
   a) Odwrócenie się od Kaaby podczas modlitwy
   b) Jedzenie w trakcie modlitwy
   c) Rozmowa podczas modlitwy
   d) Śmiech w czasie modlitwy, słyszalny w otoczeniu
3. **Jaką część ciała powinni zakrywać mężczyźni?**
   a) Od ramion do stóp
   b) Od pępka do rzepki kolanowej
   c) Od pępka do stóp
   d) Od ramion do rzepki kolanowej
4. **Jaką część ciała powinny zakrywać kobiety?**
   a) Wszystkie, oprócz twarzy, dłoni i stóp
   b) Wszystkie, oprócz głowy
   c) Od ramion do stóp
   d) Od ramion do rzepki kolanowej
5. **W jakiej modlitwie jest recytowana *dua kunut*?**
   a) W modlitwie piątkowej
   b) W modlitwie *tarałich*
   c) W modlitwie *łitr*
   d) W modlitwie pogrzebowej
6. **Czym jest modlitwa piątkowa?**
   a) *Ładżib*
   b) *Fard ajn*
   c) *Fard kifaja*
   d) *Sunna*
7. **Ile *rakatów* zawiera modlitwa *tarałich*?**
   a) 18
   b) 10
   c) 20
   d) 13
8. **Która informacja nie dotyczy modlitwy świątecznej?**
   a) Wykonywana jest zbiorowo, *kady* się nie odprawia
   b) Odprawiana jest dwa razy w roku
   c) Nie wykonuje się w niej *ruku* i *sadżdy*
   d) Wygłaszane jest kazanie
9. **Jak nazywa się miejsce, z którego wygłaszane jest kazanie podczas modlitwy piątkowej i świątecznej?**
   a) *Minbar*
   b) *Mihrab*
   c) *Szarafa*
   d) *Kursi*
10. **Przy jakiej odległości podróży można wykonać zamiast czterech *rakatów* modlitwy *fard* dwa *rakaty*?**
    a) 9 km
    b) 90 km
    c) 190 km
    d) 900 km

Proszę uzupełnić luki wyrazami z nawiasów 1:

(***kyraat / tahadżud / sadżda / istigbal Kibla / satr aura***)

1. Modlitwa odmawiana w nocy nosi nazwę .....
2. Zakrywanie określonych części ciała w czasie modlitwy nazywa się .....
3. Zwrócenie się twarzą w kierunku Kaaby przed rozpoczęciem modlitwy nosi nazwę .....
4. Recytacja podczas modlitwy co najmniej trzech ajatów Koranu nosi nazwę .....
5. Dotknięcie do ziemi czołem, nosem, dłońmi, stopami i kolanami po skłonie *ruku* nazywa się .....

Proszę uzupełnić luki wyrazami z nawiasów 2:

(***taszrik* / prawą / *tilałat* / grzechem / *chutba* / *al-sahł* / *ima* / *kifaja***)

1. Do meczetu należy wchodzić w rytualnej czystości i ..... nogą.
2. Przed modlitwą piątkową jest czytana ..... .
3. *Tekbir*, który jest recytowany po modlitwach *fardowych* w dni Kurban Bajramu, nazywany jest *tekbir* ..... .
4. Odprawienie modlitwy pogrzebowej jest *fardem* ..... .
5. Chorzy, którym nie starcza sił do modlitwy w pozycji siedzącej, mogą wykonać ją na leżąco, wykonując ..... .
6. Opuszczenie modlitwy bez ważnej przyczyny, aby potem wykonać modlitwę *kada* jest wielkim ..... .
7. Jeśli z powodu zapomnienia nie wykonaliśmy jednego z *ładzibów* modlitwy, to należy zrobić *sadżdę* ..... .
8. *Sadżda,*którą wykonujemy po recytacji ajatów, po których wymagane jest uczynienie *sadżdy*, nazywa się *sadżda* ..... .

ODPOWIEDZI NA PYTANIA

ROZDZIAŁ „ODDAWANIE CZCI”

Sprawdźmy swoją wiedzę – str. 15

1. Tak, 2. Nie, 3. Nie, 4. Tak, 5. Tak.

Wykonajmy test – str. 15

1. D, 2. B, 3. C, 4. D, 5. C.

Proszę uzupełnić luki pasującymi wyrazami z nawiasów – str. 16

1. Oddawanie czci, 2. Wielbienie Allaha, 3. Czynach, 4. Allaha,
5. Okazywać Ci wdzięczność.

ROZDZIAŁ „OBOWIĄZKI I ODPOWIEDZIALNOŚĆ *MUKALLAFA*”

Sprawdźmy swoją wiedzę – str. 25

1. Tak, 2. Nie, 3. Tak, 4. Tak, 5. Tak.

Wykonajmy test – str. 25

1. B, 2. D, 3. A, 4. C, 5. A.

Proszę uzupełnić luki pasującymi wyrazami z nawiasów – str. 26

1. *Mukallafami,* 2. *Fard,* 3. *Fard ajn,* 4. *Fard kifaja,* 5. *Ładżib,* 6. *Sunna muakkada,*
7. *Mustahab,* 8. *Mubah,* 9. *Haram,* 10. *Makruh.*

ROZDZIAŁ „CZYSTOŚĆ”

Sprawdźmy swoją wiedzę – str. 39

1. Tak, 2. Nie, 3. Tak, 4. Nie, 5. Tak.

Wykonajmy test – str. 39

1. A, 2. A, 3. C, 4. D, 5. A.

Proszę uzupełnić luki pasującymi wyrazami z nawiasów – str. 40

1. Połowa, 2. Czyste, 3. Oczyszczających się, 4. Nieczystościami.

ROZDZIAŁ „*TAHARAT*”

Sprawdźmy swoją wiedzę 1 – str. 64

1. Tak, 2. Nie, 3. Tak, 4. Nie, 5. Tak.

Wykonajmy test 1 – str. 64

1. C, 2. D, 3. C, 4. B, 5. D.

Proszę uzupełnić luki pasującymi wyrazami z nawiasów 1 – str. 65

1. Trzykrotnie, 2. *Sunną,* 3. *Miswakiem,* 4. *Makruhem,* 5. *Fardem.*

ROZDZIAŁ „*GUSL*”

Sprawdźmy swoją wiedzę 2 – str. 65

1. Tak, 2. Tak, 3. Nie, 4. Nie, 5. Nie.

Wykonajmy test 2 – str. 66

1. B, 2. A, 3. D, 4. C, 5. A.

Proszę uzupełnić luki pasującymi wyrazami z nawiasów 2 – str. 66

1. Ust, nosa, 2. *Fardem,* 3. *Sunną,* 4. *Makruhem,* 5. *Tajammum.*

ROZDZIAŁ „MODLITWA”

Sprawdźmy swoją wiedzę 1 – str. 120

1. Tak, 2. Nie, 3. Nie, 4. Tak, 5. Nie, 6. Tak, 7. Nie, 8. Nie, 9. Tak, 10. Tak.

Sprawdźmy swoją wiedzę 2 – str. 120

1. Nie, 2. Nie, 3. Nie, 4. Tak, 5. Nie, 6. Nie, 7. Tak, 8. Nie, 9. Nie, 10. Tak.

Sprawdźmy swoją wiedzę 3 – str. 121

1. Tak, 2. Tak, 3. Tak, 4. Nie, 5. Tak.

Wykonajmy test 1 - str. 122

1. B, 2. A, 3. B, 4. B, 5. C, 6. B, 7. C, 8. D, 9. B, 10. D, 11. A, 12. C, 13. A, 14. C, 15. C.

Wykonajmy test 2 – str. 123

1. D, 2. B, 3. A, 4. B, 5. C, 6. A, 7. A, 8. A, 9. B, 10. B.

Wykonajmy test 3 – str. 124

1. D, 2. D, 3. B, 4. A, 5. C, 6. B, 7. C, 8. C, 9. A, 10. B.

Proszę uzupełnić luki pasującymi wyrazami z nawiasów 1 – str. 126

1. *Tahadżud,* 2. *Satr aura,* 3. *Istigbal Kibla,* 4. *Kyraat ,* 5. *Sadżda.*

Proszę uzupełnić luki pasującymi wyrazami z nawiasów 2 – str. 126

1. Prawą, 2. *Chutba,* 3. *Taszrik,* 4. *Kifaja,* 5. *Ima,* 6. Grzechem, 7. *Al-sahł,* 8. *Tilałat.*